

Η Φορολογία Εισοδήματος στην Ελλάδα

Συγκριτική ανάλυση και προτάσεις αναμόρφωσης

Απρίλιος 2018

Περιεχόμενα και σκοπός της μελέτης

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή
2. Στόχοι και μορφή της φορολογίας εισοδήματος
3. Το σύστημα φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα
4. Οι επιδόσεις της φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα
5. Διεθνής εμπειρία στην αναμόρφωση φορολογικών συστημάτων
6. Επιδράσεις του φορολογικού συστήματος: Εμπειρική διερεύνηση
7. Σενάρια αναμόρφωσης του συστήματος φορολόγησης εισοδήματος στην Ελλάδα
8. Συμπεράσματα – Προτάσεις πολιτικής

Στόχοι της μελέτης

1. Ανάλυση του συστήματος φορολόγησης εισοδήματος στην Ελλάδα
2. Διατύπωση προτάσεων για την αναμόρφωσή του

2. Στόχοι και Μορφή της Φορολογίας Εισοδήματος

Γενικός σκοπός και επιδράσεις της φορολογίας

Ένα **αποτελεσματικό** φορολογικό σύστημα καταφέρνει...

...να συγκεντρώνει **επαρκή έσοδα** με...

...τις **λιγότερες δυνατές στρεβλώσεις** στην αποτελεσματικότητα κατανομής των πόρων και

...την επίτευξη **διανομής** του εισοδήματος που θεωρείται **δίκαια**.

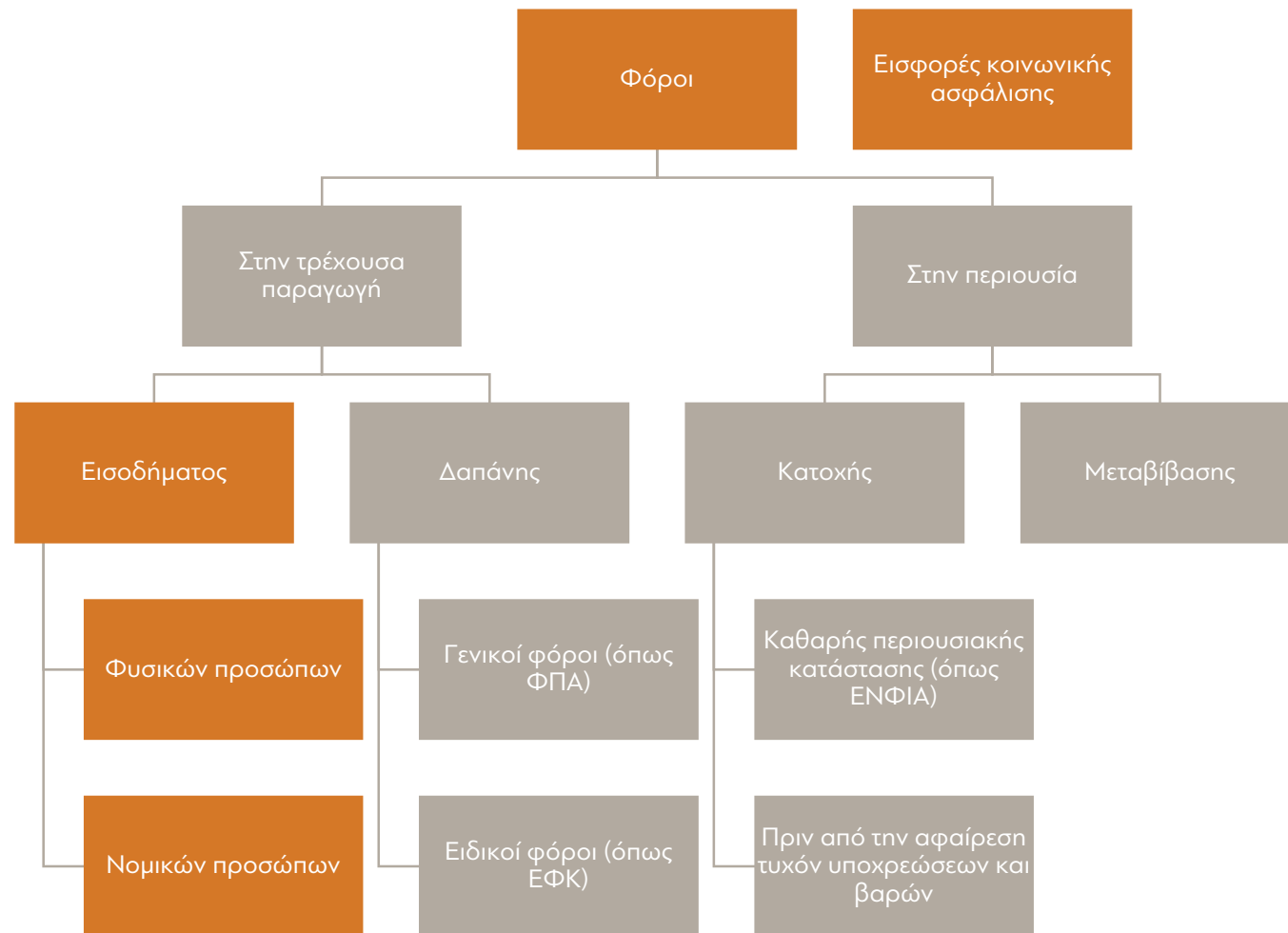
Κριτήρια αξιολόγησης φορολογικών συστημάτων

<p>Οικονομική αποτελεσματικότητα (efficiency)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κίνητρα και ευκαιρίες για εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα • Κίνητρα για αποταμίευση και επένδυση • Ανάληψη κινδύνων και καινοτομία από άτομα και επιχειρήσεις • Απώλεια παραγωγής και ευημερίας - “Υπερβάλλον βάρος” (deadweight loss)
<p>Οικονομική δικαιοσύνη (equity)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αρχή της φοροδοτικής ικανότητας (ability-to-pay principle) • Οριζόντια δικαιοσύνη (οι ίσοι αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο) • Κάθετη δικαιοσύνη (άτομα με μεγαλύτερα εισοδήματα πληρώνουν περισσότερο) • Αναδιανομή εισοδήματος για μείωση ανισοτήτων
<p>Απλότητα</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δημοκρατικός έλεγχος και ενημέρωση των πολιτών • Σαφής ορισμός της φορολογικής βάσης • Βεβαιότητα για το ποσό του φόρου για κάθε φορολογητέο αντικείμενο • Διαφάνεια (π.χ. για να είναι φανερές μη δικαιολογημένες παραχωρήσεις σε ομάδες συμφερόντων)
<p>Διοικητικό κόστος και κόστος συμμόρφωσης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ελαχιστοποίηση κόστους διαχείρισης του φορολογικού συστήματος (παρακολούθηση, επιβολή) • Ελαχιστοποίηση ιδιωτικού κόστους συμμόρφωσης των φορολογούμενων
<p>Ευελιξία και σταθερότητα</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ευελιξία στο πλαίσιο της μακροοικονομικής διαχείρισης • Ευελιξία στο πλαίσιο διαφορετικών πολιτικών φιλοσοφιών • Σταθερότητα ώστε να είναι εφικτή η λήψη αποφάσεων από τους φορολογούμενους

Πηγή: Meade, J. (1978), *The Structure and Reform of Direct Taxation: Report of a Committee chaired by Professor J. E. Meade for the Institute for Fiscal Studies*, London: George Allen & Unwin.

Θεμελιώδες ζήτημα (trade-off): Η βελτίωση της οικονομικής δικαιοσύνης (μείωση ανισοτήτων) μπορεί να συνεπάγεται μείωση της οικονομικής αποτελεσματικότητας (μείωση εισοδήματος)

Δομή φορολογικού συστήματος

Σημείωση: Σε πορτοκαλί οι φόροι που εξετάζονται στην παρούσα μελέτη

Πηγή: Προσαρμογή από Δράκος Γ. (1996)

Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης μπορεί να θεωρηθούν ως φόρος σε αναδιανεμητικά ασφαλιστικά συστήματα με ασθενή σχέση μεταξύ εισφορών και παροχών

Παράμετροι της φορολογίας εισοδήματος

Παράμετροι συστήματος φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων

Κύρια ζητήματα

<p>1 Φορολογική βάση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορισμός φορολογικής βάσης (εισόδημα, κατανάλωση;) και φορολογικής μονάδας (άτομο, οικογένεια) • Ακαθάριστο εισόδημα (π.χ. μισθοί, επιχειρηματική αμοιβή, μερίσματα, κεφαλαιακά κέρδη, ενοίκια, συντάξεις, επιδόματα κ.λπ.) • Φορολογητέο εισόδημα = Ακαθάριστο εισόδημα – Φοροαπαλλαγές ή εκπτώσεις φόρου
<p>2 Φορολογική κλίμακα και συντελεστές</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σταθερός (flat) συντελεστής (με ή χωρίς φοροαπαλλαγές) έναντι προοδευτικής κλίμακας • Επίπεδο και αριθμός οριακών συντελεστών • Λοιποί φόροι που επιβάλλονται στο εισόδημα (π.χ. ασφαλιστικές εισφορές) • Εξαρτάται από εκτιμήσεις ελαστικότητας προσφοράς εργασίας, κατανομή της ικανότητας για δημιουργία εισοδήματος και τις ανάγκες για έσοδα
<p>3 Φορολογικές δαπάνες</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Βαθμός εξάρτησης από φοροαπαλλαγές έναντι πιστώσεων φόρων και αν οι τελευταίες μπορεί να καθούν εφόσον δεν αξιοποιηθούν • Χρήση φοροαπαλλαγών ή φορολογικών πιστώσεων για α) επίτευξη κοινωνικού οφέλους β) ενίσχυση κινήτρων εργασίας σε συγκεκριμένες ομάδες γ) κίνητρα για αποταμίευση, δ) αποζημίωση για άλλες δαπάνες (έξοδα, τόκοι δανείων κ.ά.)
<p>4 Αλληλεπίδραση με το ευρύτερο σύστημα φόρων – παροχών</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Φορολόγηση εισοδήματος από κεφάλαιο σε προσωπικό ή εταιρικό επίπεδο • Φορολόγηση αυτοαπασχολούμενων έναντι εταιρικών μορφών • Συνδυαστικό αποτέλεσμα του προσωπικού φόρου εισοδήματος, άλλων φόρων ή παροχών, και της κατανομής του εισοδήματος
<p>5 Βαθμός φορολογικής συμμόρφωσης και αποτελεσματικότητα φορολογικής διοίκησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κόστος συμμόρφωσης με τη φορολογική νομοθεσία • Κόστος ελέγχου και επιβεβαίωσης των φορολογικών δηλώσεων από τους φορολογικούς ελεγκτές

Συστήματα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων

Σύστημα φορολογίας εισοδήματος	Κύρια χαρακτηριστικά	Παρατηρήσεις
1 Συνολικό – Ευρείας κάλυψης (comprehensive)	<ul style="list-style-type: none"> Φορολόγηση του εισοδήματος αφαιρουμένων των απαλλαγών (φορολογητέο εισόδημα) σύμφωνα με ενιαία κλίμακα συντελεστών Μισθοί και εισόδημα από κεφάλαιο φορολογούνται με τους ίδιους συντελεστές Η αξία των φοροαπαλλαγών αυξάνεται με την αύξηση του εισοδήματος 	<ul style="list-style-type: none"> Οικονομικά δίκαιο αλλά περιορίζει την αποτελεσματικότητα Μείωση δυνατοτήτων μετατόπισης φόρων Μείωση κόστους διαχείρισης Διακριτική μεταχείριση μεταβλητού εισοδήματος Δύσκολο να εφαρμοστεί στην πράξη
2 Διπλό (dual)	<ul style="list-style-type: none"> Φορολόγηση (καθαρού) εισοδήματος από εργασία, συντάξεις ή κεφάλαιο με ενιαίο αναλογικό συντελεστή Επιπλέον φορολόγηση εισοδήματος από εργασία και συντάξεις, με προοδευτικό συντελεστή Η αξία των φοροαπαλλαγών είναι ανεξάρτητη από το επίπεδο του εισοδήματος 	<ul style="list-style-type: none"> Λιγότερες απαλλαγές και κίνητρα έναντι του συστήματος ευρείας κάλυψης Προσπάθεια μείωσης στρεβλώσεων στη φορολογία κεφαλαίου με διατήρηση της δυνατότητας αναδιανομής Αυξημένο διαχειριστικό κόστος Πιθανότητα μετατόπισης φόρων
3 Ημί-διπλό (semi-dual)	<ul style="list-style-type: none"> Διαφορετικοί ονομαστικοί συντελεστές για διαφορετικές πηγές εισοδήματος Εισόδημα από κεφάλαιο (προσωπικό και εταιρικό) συνήθως φορολογείται με χαμηλότερο αναλογικό συντελεστή Εισοδήματα από άλλες πηγές (π.χ. μισθοί και συντάξεις) φορολογούνται με υψηλότερους προοδευτικούς συντελεστές 	<ul style="list-style-type: none"> Παραλλαγή του διπλού συστήματος
4 Γραμμικό (flat)	<ul style="list-style-type: none"> Φορολόγηση καθαρού εισοδήματος από όλες τις πηγές με σταθερό αναλογικό συντελεστή Εισόδημα από μισθούς και κεφάλαιο φορολογούνται το ίδιο Η αξία των φοροαπαλλαγών είναι ανεξάρτητη από το επίπεδο του εισοδήματος 	<ul style="list-style-type: none"> Απλούστερο, αλλά ενδεχομένως λιγότερο προοδευτικό Υπάρχουν διάφορες παραλλαγές (με αφορολόγητο, αρνητικός φόρος εισοδήματος, Hall – Rabushka φόρος επιχειρήσεων) Περιορίζει τη φοροαποφυγή, τη φοροδιαφυγή και τη φορολογική μετατόπιση
5 Δαπάνης (expenditure)	<ul style="list-style-type: none"> Αποκλειστική φορολόγηση της κατανάλωσης και όχι της αποταμίευσης 	<ul style="list-style-type: none"> Εναλλακτικό της φορολογίας εισοδήματος Η παρούσα και μελλοντική κατανάλωση φορολογούνται με τον ίδιο συντελεστή Πιο εύκολος προσδιορισμός της φορολογικής βάσης Δυσκολία συγκέντρωσης εσόδων

Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων

A Ειδικότεροι λόγοι φορολόγησης εισοδήματος νομικών προσώπων

- 1 Αποφυγή υπερβολικής μεταφοράς εισοδήματος (income shifting) μεταξύ εισοδήματος από κεφάλαιο και εργασία για την ελαχιστοποίηση της φορολογικής υποχρέωσης
- 2 Αποζημίωση του δημοσίου για τις ειδικές προσόδους που αποκομίζουν οι εταιρίες από την εγκατάστασή τους σε μια χώρα (location-specific rents), σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η κινητικότητα κεφαλαίου δεν είναι τέλεια
- 3 Διακράτηση μέρους της ωφέλειας που απολαμβάνουν οι επιχειρήσεις από τις δημόσιες δαπάνες (υποδομές, ρυθμιστικό πλαίσιο, εκπαίδευση, κ.ά.)
- 4 Παρακράτηση φόρου στο εισόδημα που κερδίζουν οι μη-κάτοικοι (φορολογικά)

B Βασικά ζητήματα πολιτικής στη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων

- 1 Διατήρηση εσόδων από φόρους εισοδήματος σε νομικά πρόσωπα – φορολογικός ανταγωνισμός
- 2 Διατήρηση επενδύσεων εντός της χώρας
- 3 Περιορισμός στρεβλώσεων που προκαλούνται από τους φόρους
- 4 Μείωση πολυπλοκότητας

3. Το Σύστημα Φορολογίας Εισοδήματος στην Ελλάδα

Ημί-διπλό σύστημα φορολογίας εισοδήματος για τα φυσικά πρόσωπα με διαφοροποιήσεις ανάλογα με την πηγή

Κύρια χαρακτηριστικά φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων στην Ελλάδα, 2017

Παράμετρος	Περιγραφή
Φορολογική βάση και δικαιοδοσία	<ul style="list-style-type: none"> Φορολογικοί κάτοικοι: Παγκόσμιο καθαρό εισόδημα (υπόκειται σε προστασία από διπλή φορολόγηση) Μη φορολογικοί κάτοικοι: καθαρό εισόδημα που αποκτήθηκε στην Ελλάδα
Φορολογία οικογενειών	<ul style="list-style-type: none"> Κοινή φορολογική δήλωση συζύγων, αλλά χωριστός υπολογισμός φόρου
Πηγές εισοδήματος	<ul style="list-style-type: none"> Μισθοί και συντάξεις Επιχειρηματική δραστηριότητα Ενοίκια Μερίσματα, τόκοι και υπεραξία κεφαλαίου

Στα εισοδήματα των νομικών προσώπων εφαρμόζεται ενιαίος συντελεστής, με συγκεκριμένους κανόνες προσδιορισμού του εισοδήματος και φορολογικής συμμόρφωσης των επιχειρήσεων

Για τα εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις εφαρμόζονται προοδευτική κλίμακα, εισφορά αλληλεγγύης και έκπτωση

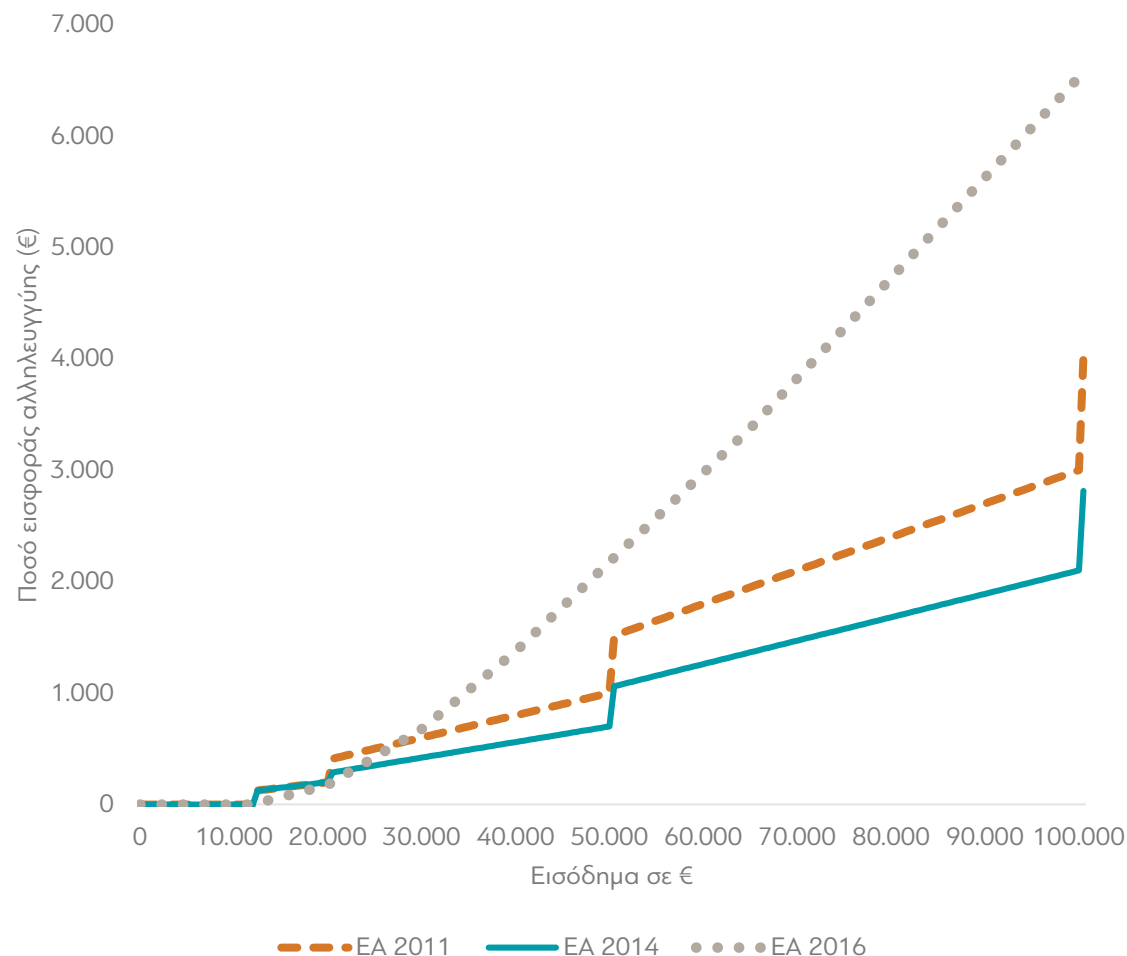
Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων, 2017

Κλιμάκιο Εισοδήματος	Φορολογικός συντελεστής
€0-20.000	22%
€20.001-30.000	29%
€30.001-40.000	37%
>€40.000	45%

Φορολογικοί συντελεστές ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, 2017

Κλιμάκιο Εισοδήματος	Φορολογικός συντελεστής
€0 - 12.000	0%
€12.001 - 20.000	2,2%
€20.001 - 30.000	5%
€30.001 - 40.000	6,5%
€40.001 - 65.000	7,5%
€65.001 - 220.000	9%
>€220.000	10%

Επιβάρυνση από ειδική εισφορά αλληλεγγύης (ΕΑ) ανάλογα με το εισόδημα, 2011, 2014 και 2016

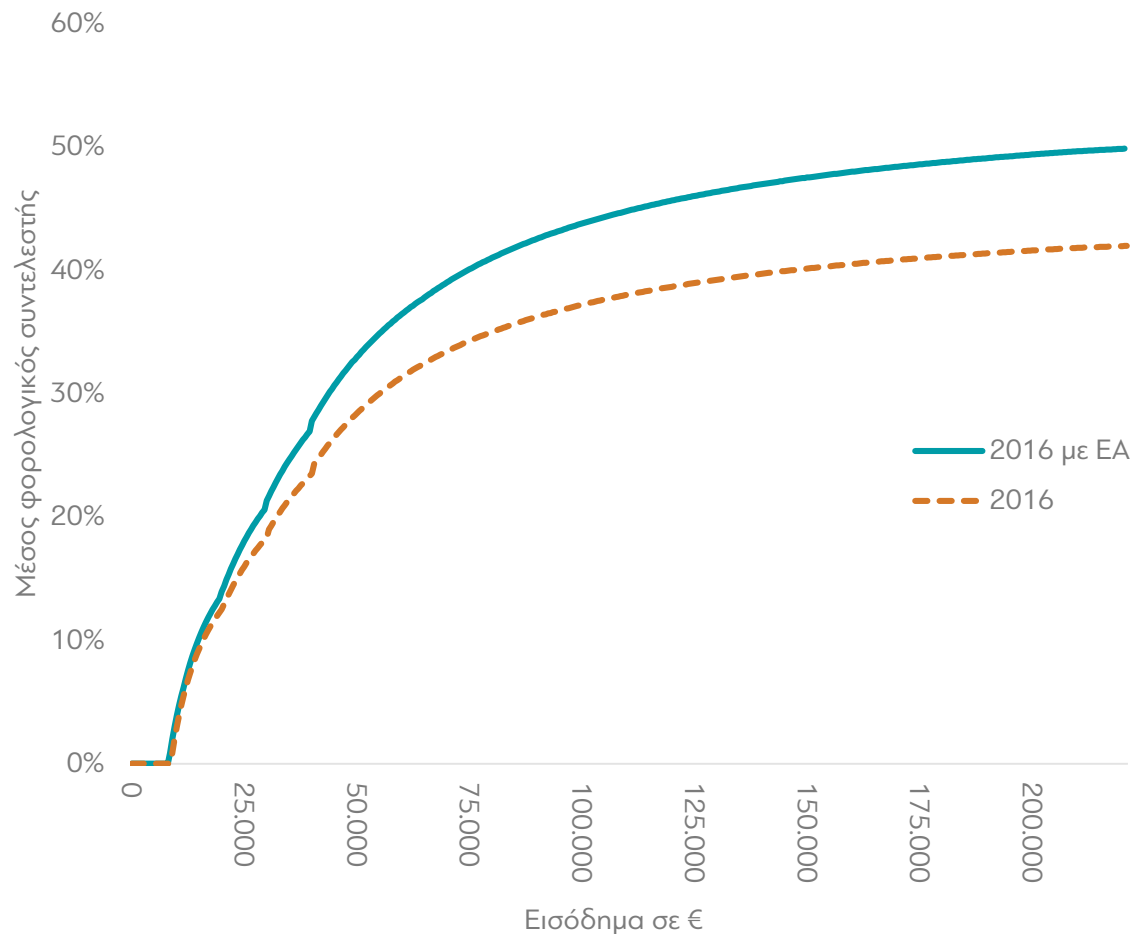
Για να δικαιούνται τα φυσικά πρόσωπα την έκπτωση φόρου, πρέπει να εξοφλούν με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής

- Για φορολογητέο εισόδημα μέχρι €20.000, ο φόρος που προκύπτει μειώνεται κατά
 - €1.900 για τον φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα τέκνα
 - €1.950 για ένα εξαρτώμενο τέκνο
 - €2.000 για δύο εξαρτώμενα τέκνα
 - €2.100 ευρώ για τρία ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα
- Για εισόδημα υψηλότερο των €20.000, το ποσό της έκπτωσης φόρου περιορίζεται κατά €10 ανά €1.000 εισοδήματος

Ελάχιστες δαπάνες με ηλεκτρονικές συναλλαγές για την έκπτωση φόρου εισοδήματος, 2017

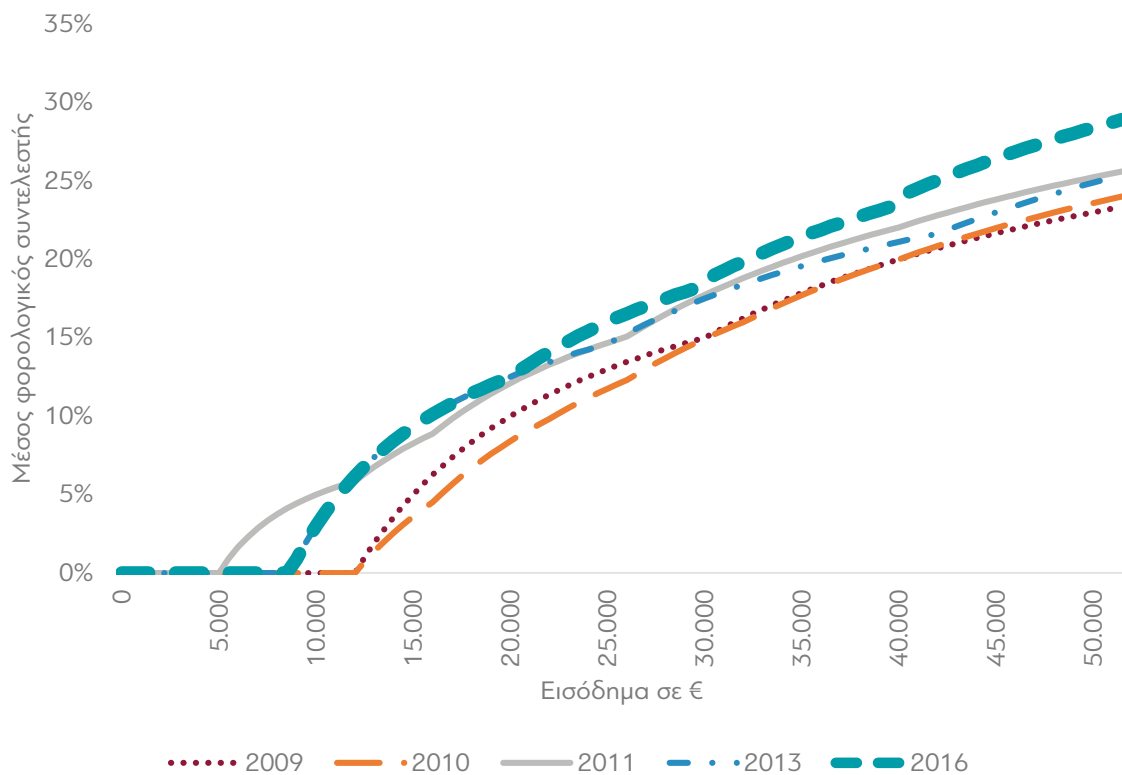
Κλιμάκιο Εισοδήματος	Ποσοστό ελάχιστης δαπάνης
€1 – 10.000	10%
€10.001 – 30.000	15%
>€30.000	20%

Μέσοι συντελεστές φορολογίας εισοδήματος από μισθούς και συντάξεις με και χωρίς την εισφορά αλληλεγγύης, 2016

Η φορολογική επιβάρυνση των μισθωτών αυξήθηκε διαχρονικά μετά το 2009

Μέσοι συντελεστές φορολογίας εισοδήματος από μισθούς και συντάξεις περιλαμβανομένης της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης (ΕΑ)

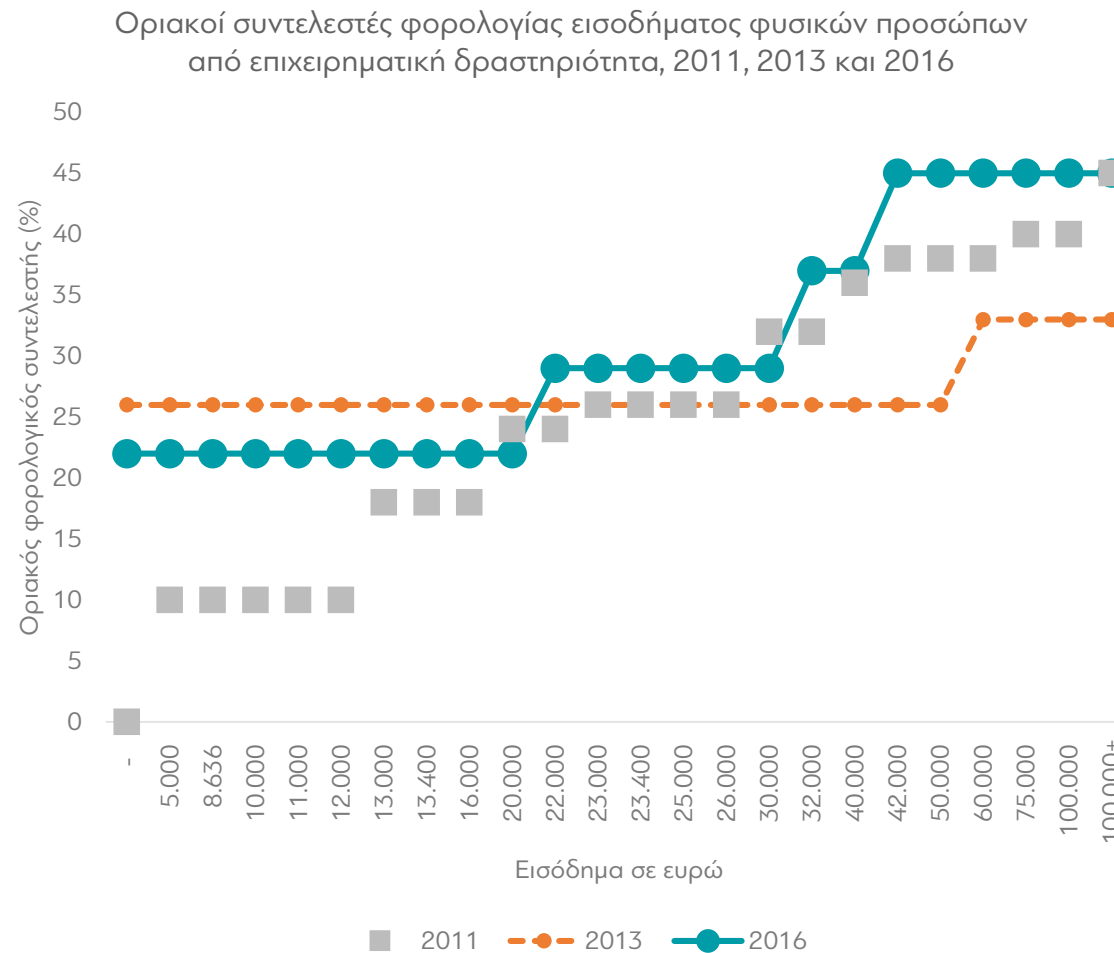
Σημείωση: Εξετάζονται τα εισοδήματα μέχρι €50.000, τα οποία καλύπτουν το 98% των φορολογούμενων το 2015. Οι μέσοι συντελεστές το 2013 δεν διαφοροποιήθηκαν το 2014 και το 2015.

Πηγή: Ανάλυση ΙΟΒΕ

Με τις αλλαγές που θα εφαρμοστούν το 2020, όλα τα εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις μέχρι €21.500 επιβαρύνονται μέχρι €470 ετησίως, ενώ για υψηλότερα εισοδήματα υπάρχει ελάφρυνση του φόρου

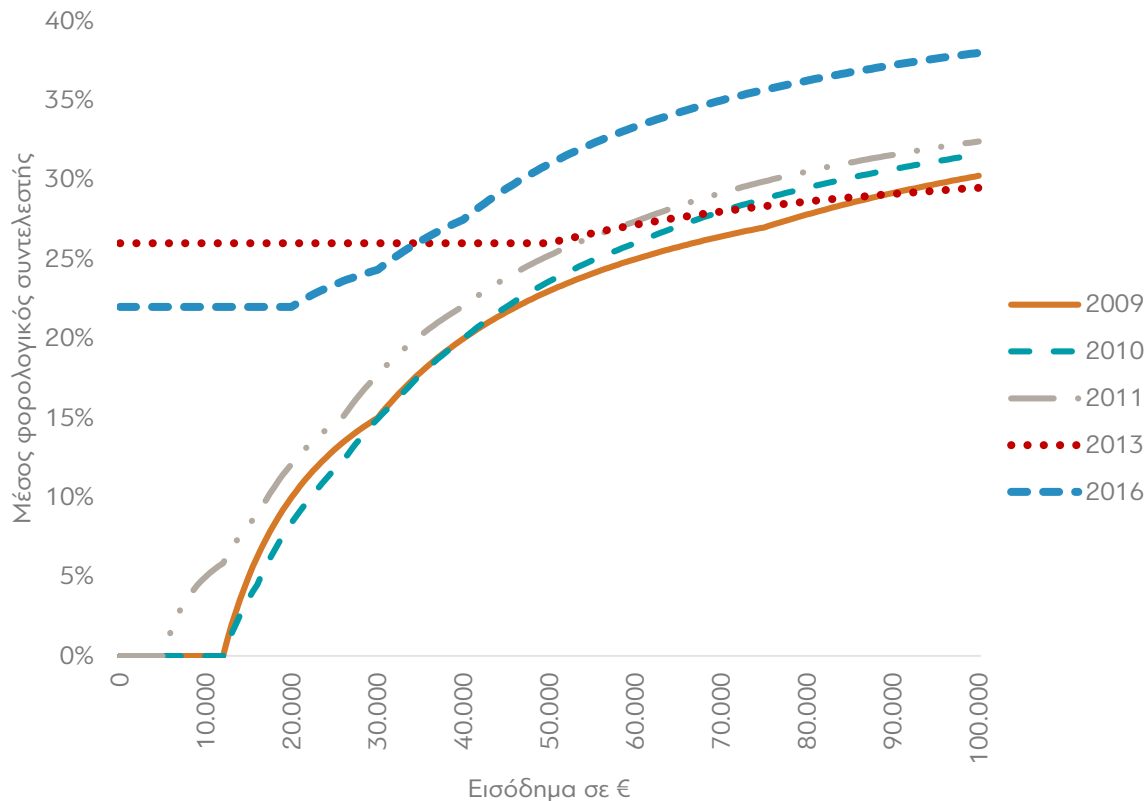
Φορολόγηση εισοδημάτων από επιχειρηματική δραστηριότητα

- Αυτοαπασχολούμενοι και ατομικές επιχειρήσεις - Ομοίως με εισόδημα από μισθούς και συντάξεις χωρίς έκπτωση φόρου
- Ατομικές αγροτικές επιχειρήσεις - Αυτοτελώς και ομοίως με εισόδημα από μισθούς και συντάξεις
- Μεταχείριση ζημιών από επιχειρηματική δραστηριότητα - Μεταφορά στις επόμενες 5 χρήσεις

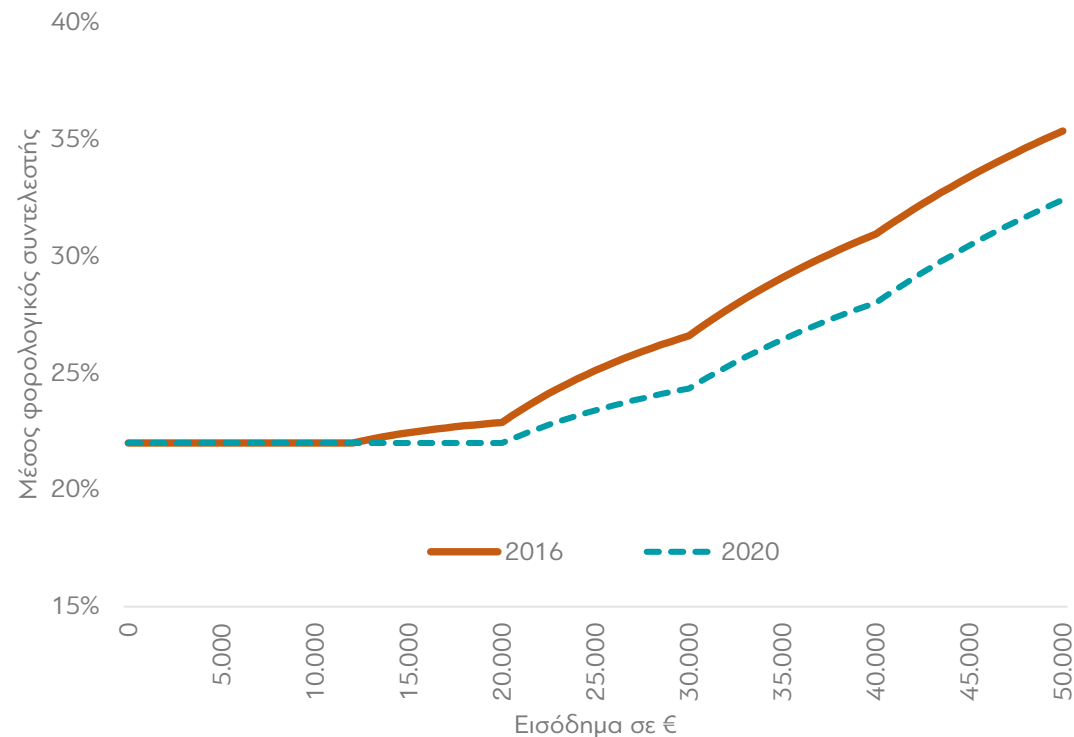

Η κατάργηση του αφορολόγητου αύξησε δραματικά τη μέση επιβάρυνση των εισοδημάτων από επιχειρηματική δραστηριότητα

Μέσοι φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από επιχειρηματική δραστηριότητα

Μέσοι φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από επιχειρηματική δραστηριότητα με εισφορά αλληλεγγύης

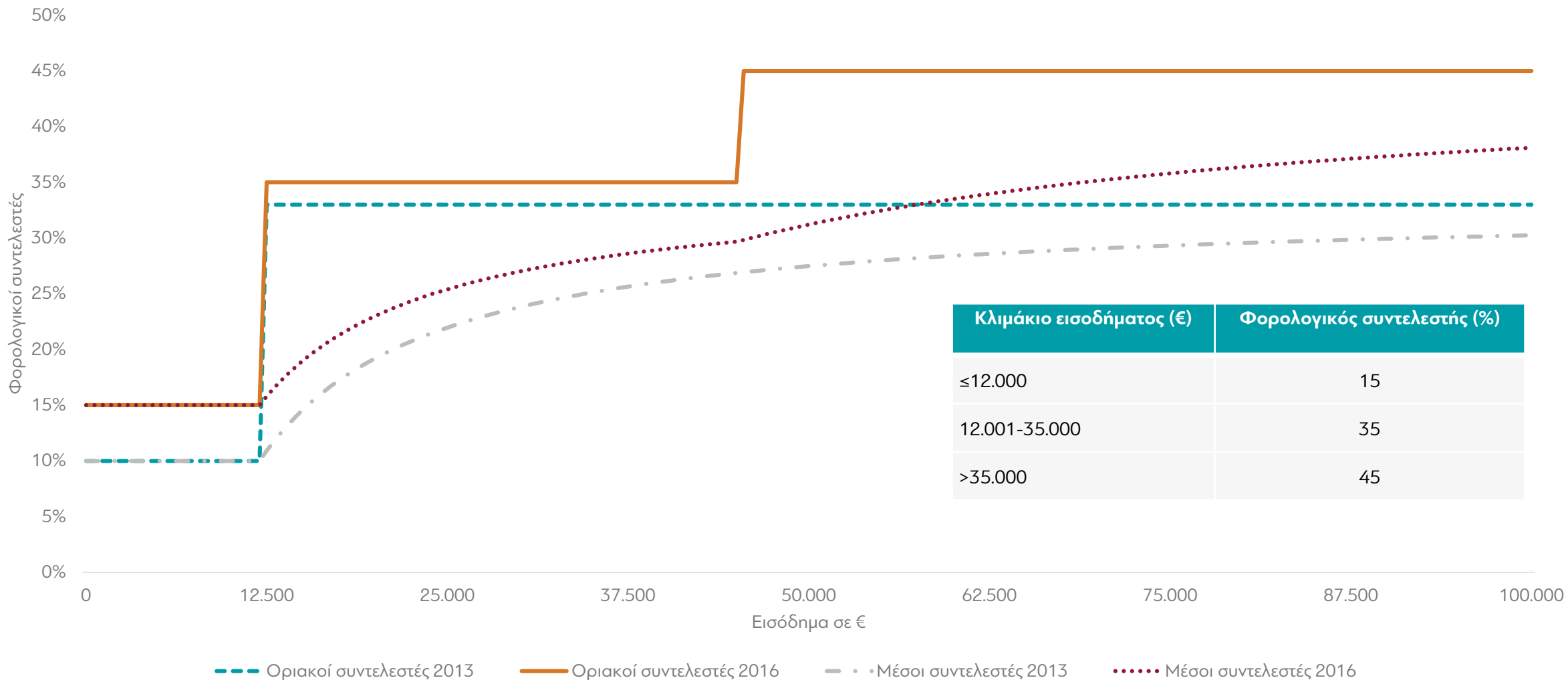
Σημείωση: Οι μέσοι συντελεστές το 2013 δεν διαφοροποιήθηκαν το 2014 και το 2015.

Πηγή: Ανάλυση IOBE.

Με τις αλλαγές του 2016, η φορολογική επιβάρυνση περιορίστηκε για εισοδήματα μέχρι €34.500 και αυξήθηκε για υψηλότερα επίπεδα εισοδήματος

Φορολόγηση εισοδημάτων από ακίνητη περιουσία

Οριακοί και μέσοι συντελεστές φορολογίας εισοδήματος από ακίνητη περιουσία, 2013 και 2016

Φορολόγηση εισοδήματος από μερίσματα, τόκους και υπεραξία κεφαλαίου

- **Το εισόδημα από κεφάλαιο φορολογείται αυτοτελώς**
- **Οι τόκοι και τα μερίσματα φορολογούνται με συντελεστή 15%**
 - Τα φυσικά πρόσωπα απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος που αναλογεί στους τόκους που προέρχονται από ομόλογα ή έντοκα γραμμάτια ελληνικού δημοσίου.
- **Τα δικαιώματα (royalties) φορολογούνται με συντελεστή 20%**
- **Το εισόδημα που δημιουργείται από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου φορολογείται με συντελεστή 15%**
 - Προκύπτει από πράξεις μεταβίβασης ακίνητης περιουσίας ή/και άλλων τίτλων, όπως μετοχές, κρατικά ομόλογα, έντοκα γραμμάτια και χρηματοοικονομικά παράγωγα
 - Ως υπεραξία νοείται η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τιμής πώλησης

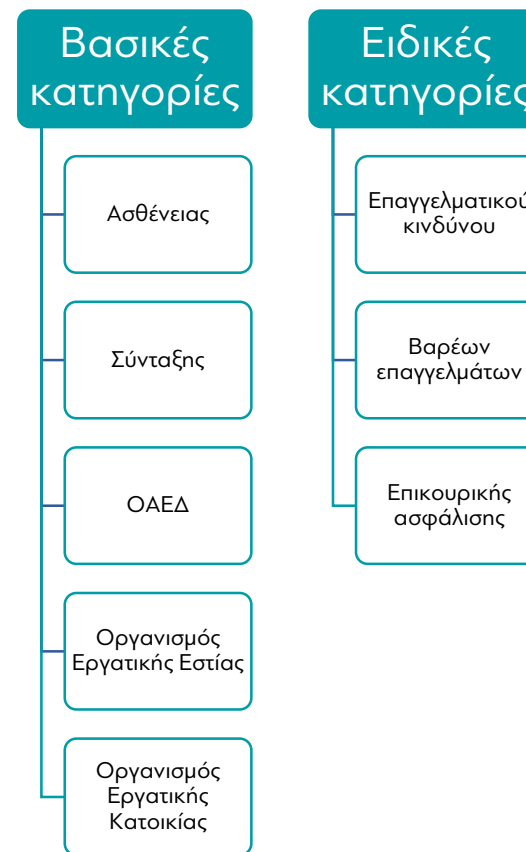
Εισόδημα βάσει τεκμαρτής δαπάνης: εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού εισοδήματος

- **Υπολογίζεται βάσει αντικειμενικών δαπανών διαβίωσης για:**
 - Κατοικία, με βάση την έκταση
 - Πισίνες
 - Επιβατικά αυτοκίνητα, με βάση κυβικών εκατοστών και παλαιότητας
 - Σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, ανάλογα με το είδος και το μήκος τους
 - Αεροσκάφη και ελικόπτερα
 - Οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων και λοιπό προσωπικό
 - Ιδιωτικά σχολεία
 - Απόκτηση περιουσιακών στοιχείων

Οι ασφαλιστικές εισφορές σε αναδιανεμητικά συνταξιοδοτικά συστήματα αποτελούν μια πρόσθετη φορολόγηση

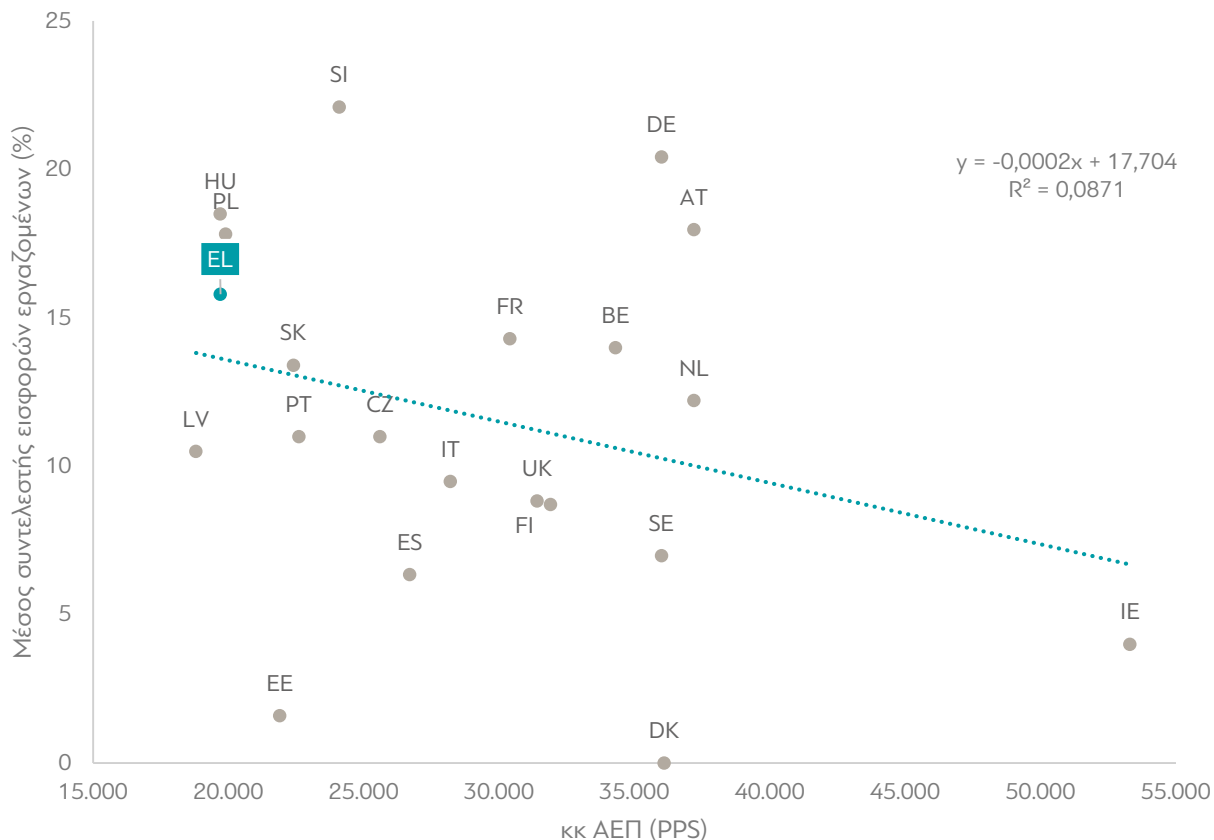
- **Καταβάλλονται από εργοδότες και εργαζόμενους**
- **Το ποσό της εισφοράς προκύπτει ως**
 - Ποσοστό επί του ακαθάριστου εισοδήματος του ασφαλισμένου
 - Με καθορισμό ανώτατου μηνιαίου ορίου
 - Δεκαπλάσιο του κατώτατου βασικού μισθού άγαμου μισθωτού
 - Τρέχον επίπεδο $€586,08 \times 10 = €5.860,80$

Κατηγορίες ασφαλιστικών εισφορών μισθωτών

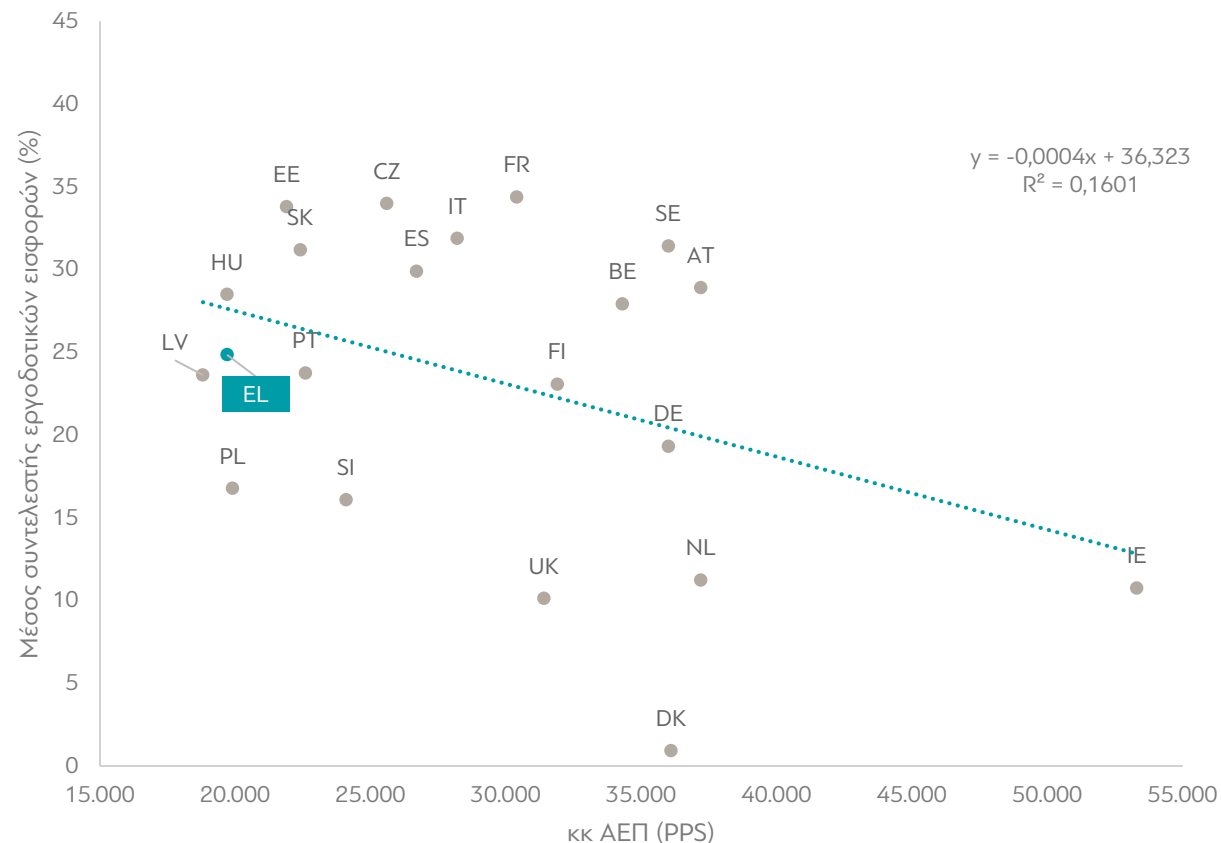

Υψηλός ο μέσος συντελεστής εισφορών εργαζομένων για το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας

Μέσος συντελεστής εισφορών εργαζομένων και κατά κεφαλήν ΑΕΠ, 2016

Μέσος συντελεστής εισφορών εργοδοτικών και κατά κεφαλήν ΑΕΠ, 2016

Πηγή: Eurostat, OECD

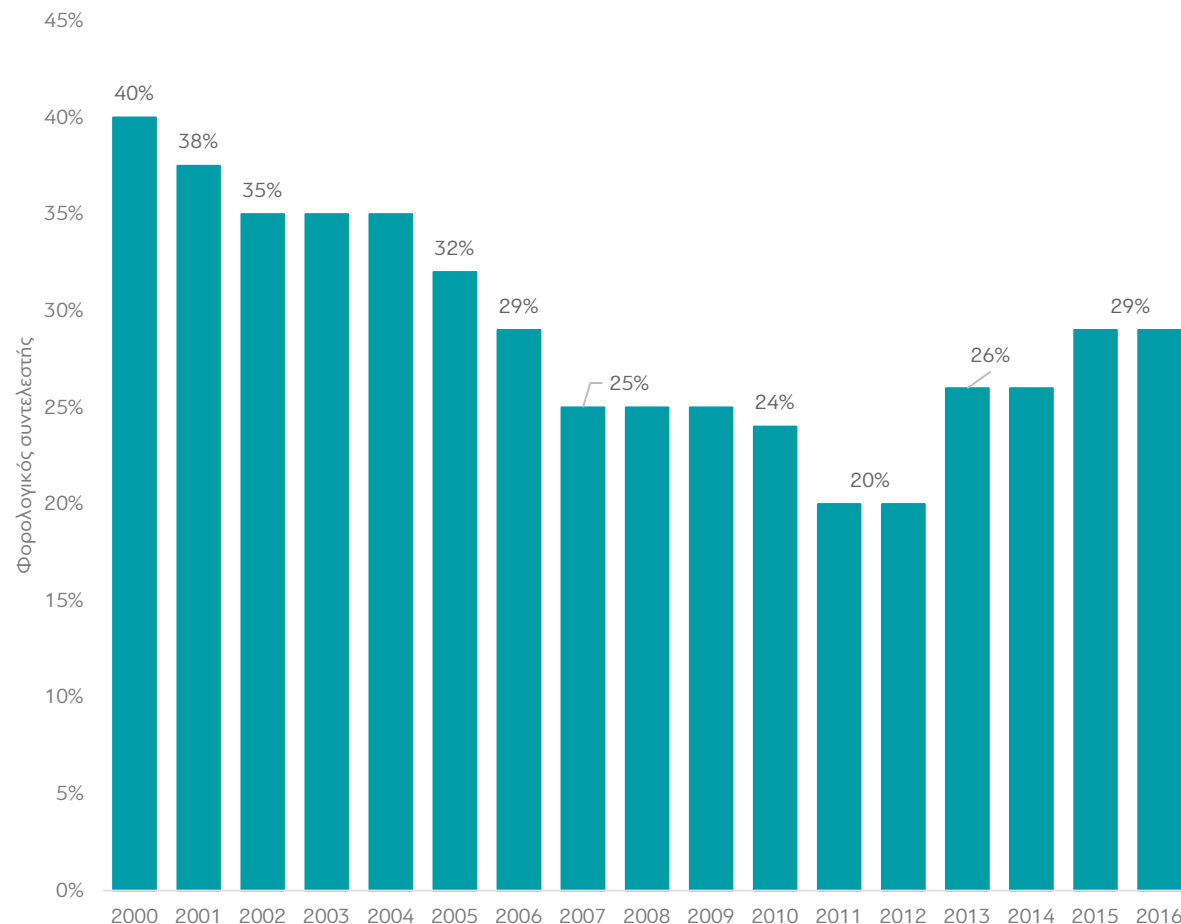
Πιο κοντά στο αναμενόμενο επίπεδο με βάση το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ο μέσος συντελεστής εργοδοτικών εισφορών

Στη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων, παρατηρείται συχνή μεταβολή των συντελεστών

Κύρια χαρακτηριστικά φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων

Παράμετρος	Περιγραφή
Ονομαστικός συντελεστής	<ul style="list-style-type: none"> Νομικά πρόσωπα με διπλογραφικό λογιστικό σύστημα: 29% Νομικά πρόσωπα με απλογραφικό λογιστικό σύστημα: όπως στα φυσικά πρόσωπα
Προκαταβολή φόρου	100% επί του φόρου της προηγούμενης χρήσης
Φορολογική βάση	Παγκόσμιο εισόδημα (υπόκειται σε προστασία από διπλή φορολόγηση)
Εκπιτόμενες δαπάνες	Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης, εκτός όσων ρητώς εξαιρούνται
Αποσβέσεις	<ul style="list-style-type: none"> Πραγματοποιούνται από τον κύριο των παγίων ή από τον μισθωτή σε περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης. Δυνατότητα αναβολής της απόσβεσης των πάγιων στοιχείων κατά τα πρώτα 3 φορολογικά έτη λειτουργίας νέων επιχειρήσεων. Σταθεροί συντελεστές απόσβεσης (από 4%-20%) ανάλογα με τη κατηγορία ενεργητικού. Ο εξοπλισμός επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας έχει συντελεστή απόσβεσης 40%.
Μεταφορά ζημιών	Μπορεί να γίνει διαδοχικά στα επόμενα 5 φορολογικά έτη μέσω συμπηφισμού με τυχόν κέρδη
Έκπτωση για μετοχικό κεφάλαιο	Όχι

Συντελεστές φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων

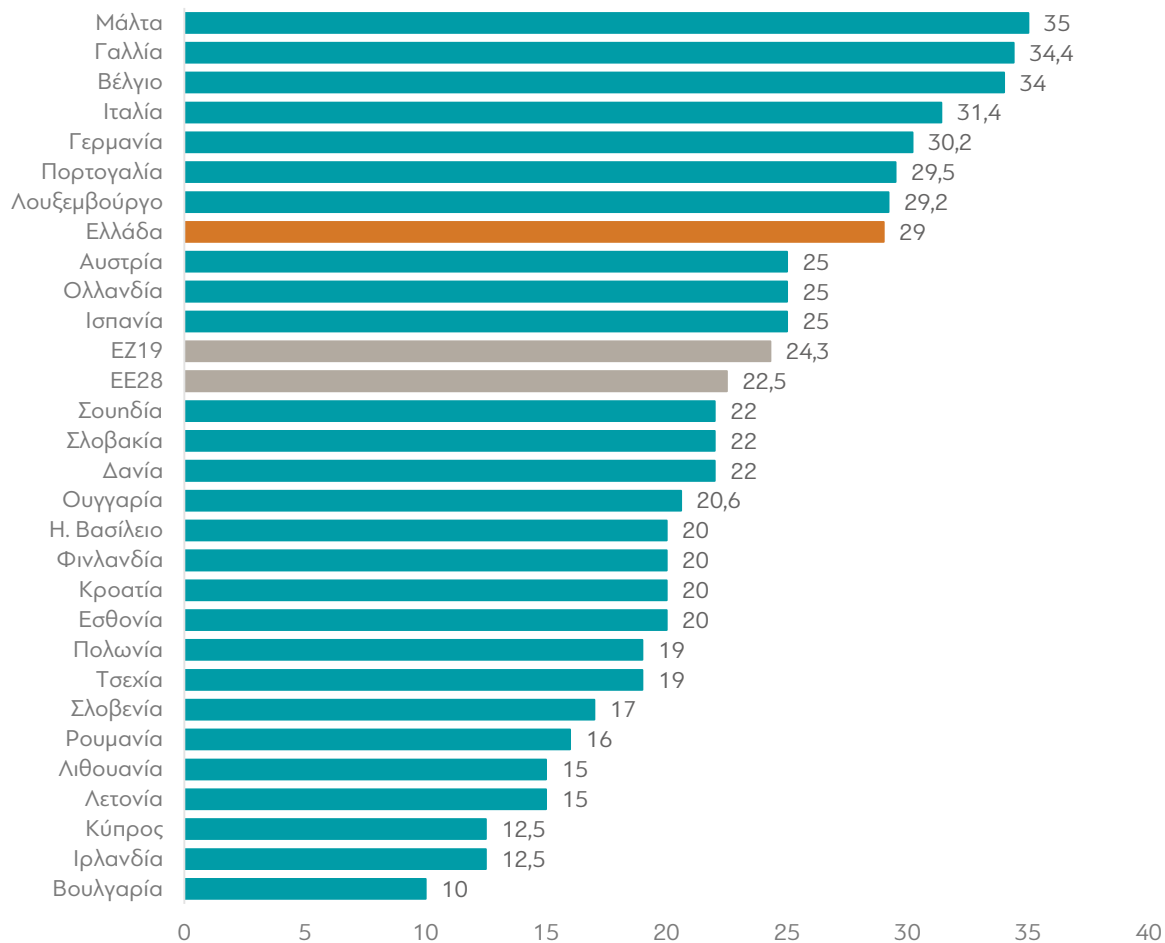

Πηγή: Ανάλυση IOBE

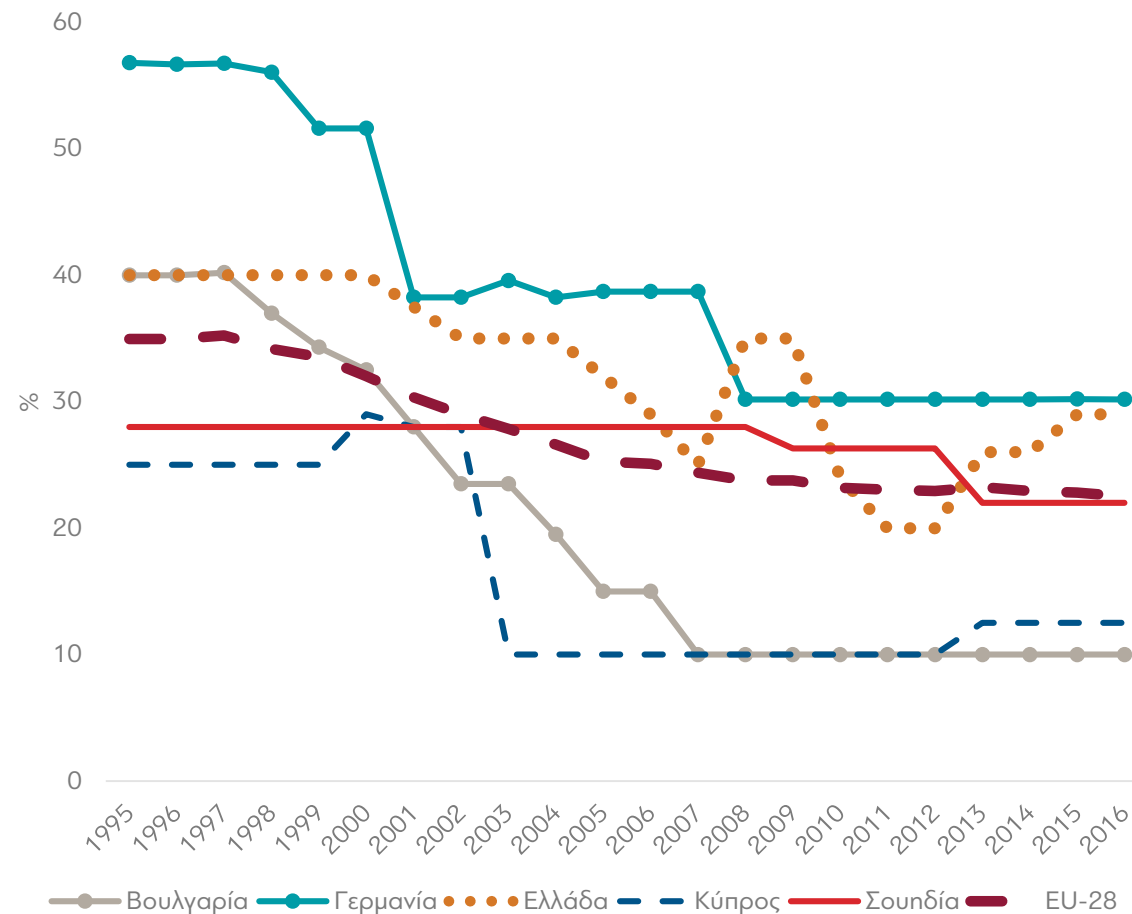
Οι συχνές αλλαγές καθιστούν αβέβαιο το φορολογικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις

Πτωτική τάση των συντελεστών στις επιχειρήσεις σε ΕΕ28, μεταβλητότητα στην Ελλάδα

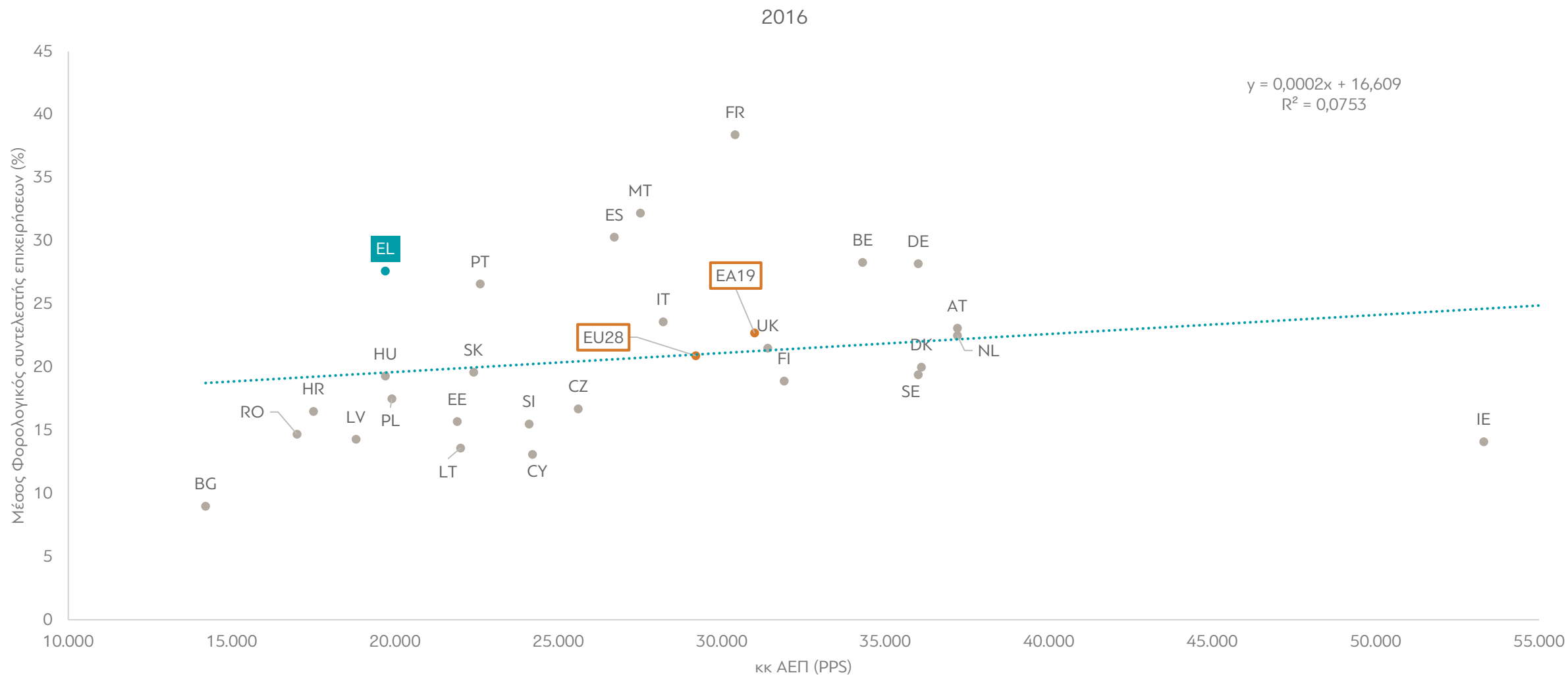
Ανώτερος Συντελεστής φορολογίας Επιχειρήσεων (%) - 2016

Ανώτεροι συντελεστές φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων σε χώρες της ΕΕ, 1995-2016

Υψηλός μέσος φορολογικός συντελεστής επιχειρήσεων για το κατά κεφαλήν ΑΕΠ που διαθέτει πλέον η χώρα

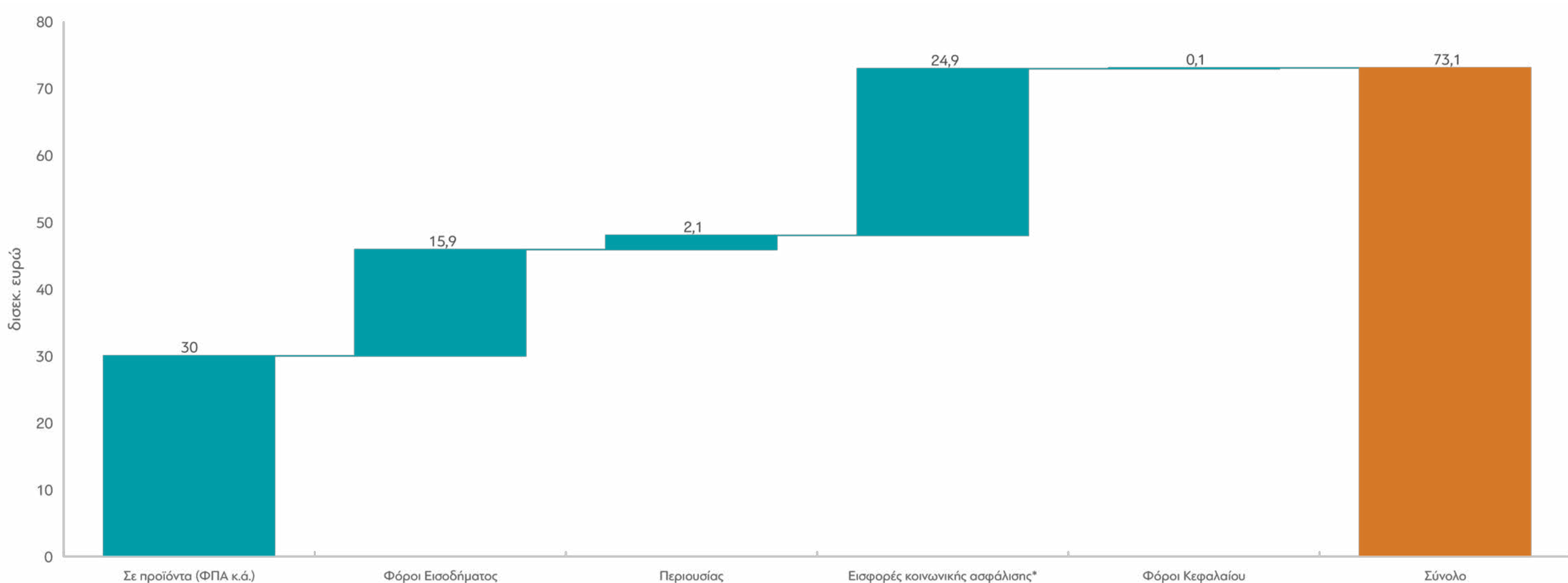

4. Οι Επιδόσεις της Φορολογίας Εισοδήματος στην Ελλάδα

4.1 Φορολογικά Έσοδα

Στα €15,9 δισεκ. τα έσοδα από φόρους στο εισόδημα στην Ελλάδα (21,7% των συνολικών εσόδων) το 2016

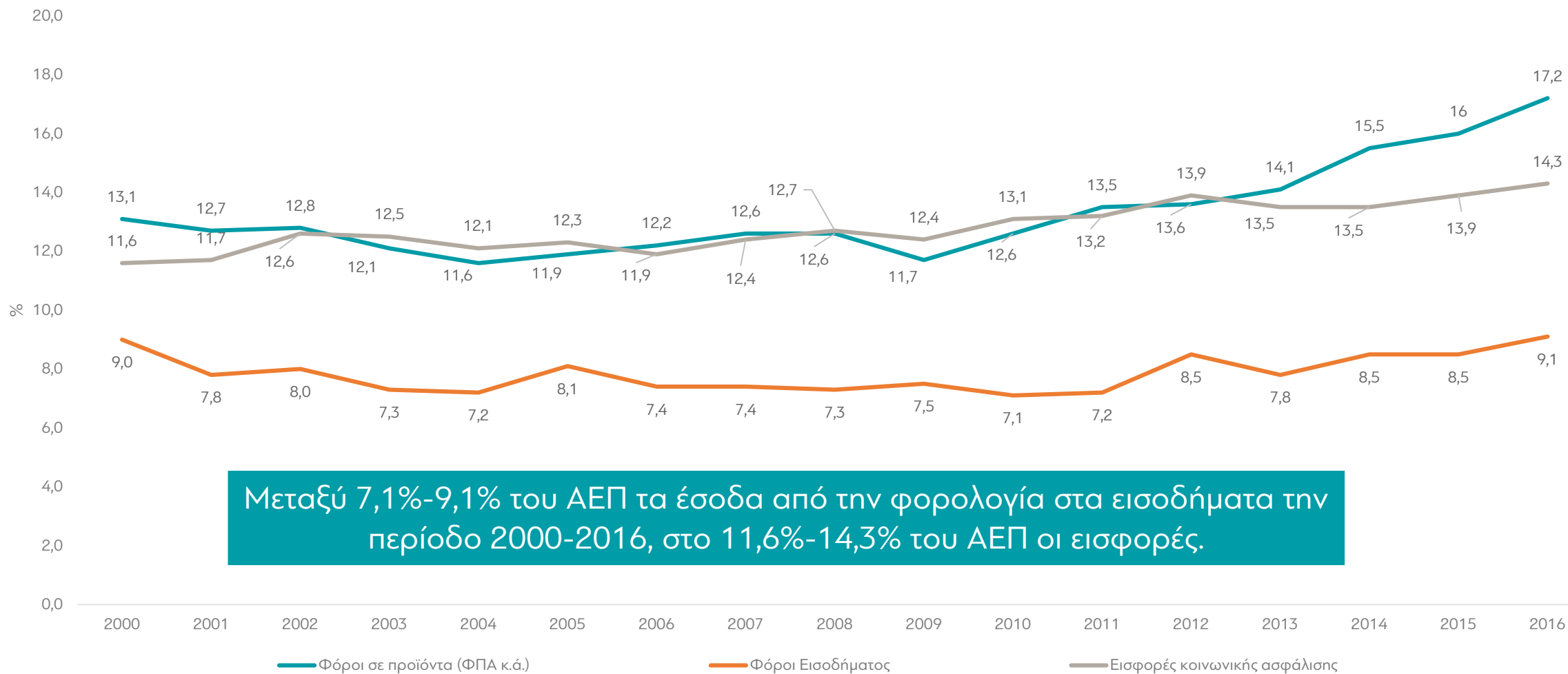
*Στις εισφορές ενσωματώνονται και οι τεκμαρτές εργοδοτικές εισφορές

Πηγή: Eurostat

Στα €24,9 δισεκ. τα έσοδα από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (το 34,1% των εσόδων)

Οι φόροι εισοδήματος μαζί με τις εισφορές αποτελούν το 23,4% του ΑΕΠ

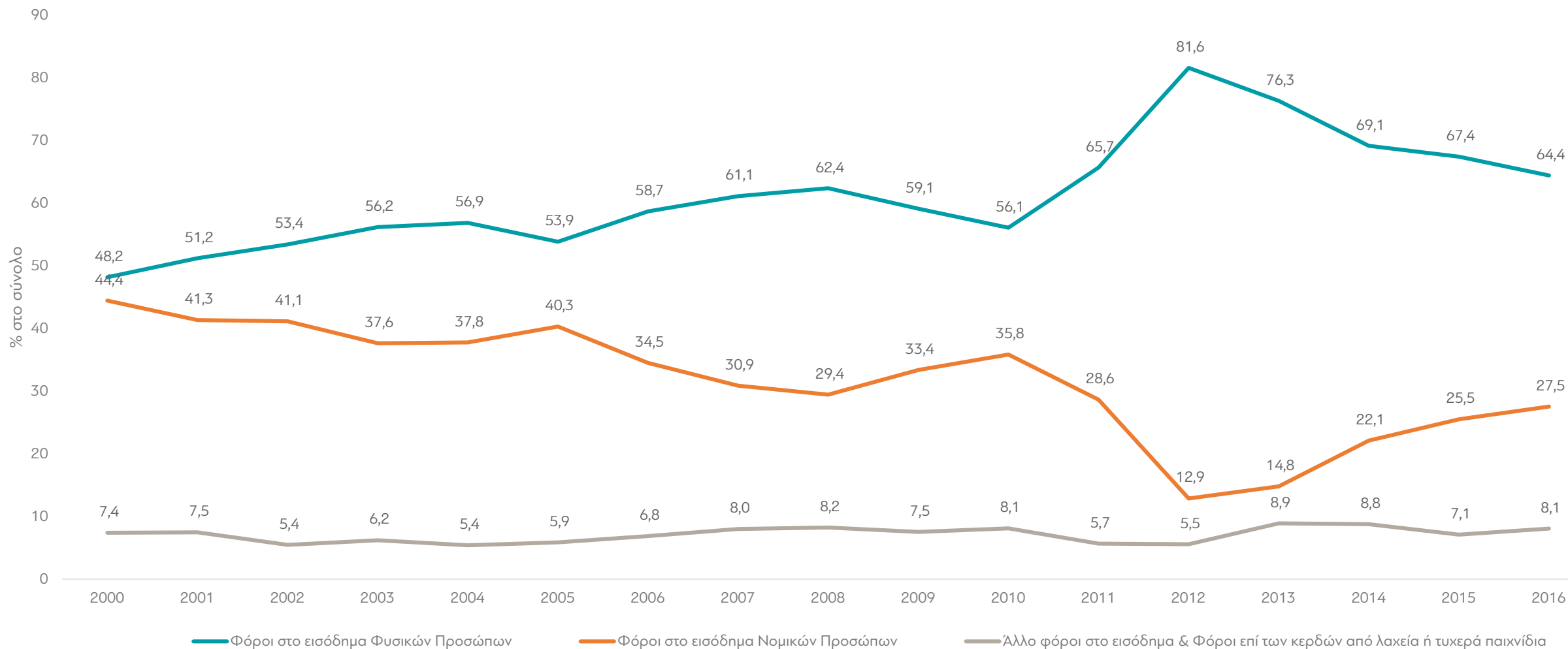
Φορολογικά έσοδα ως % ΑΕΠ

Μεταξύ 7,1%-9,1% του ΑΕΠ τα έσοδα από την φορολογία στα εισοδήματα την περίοδο 2000-2016, στο 11,6%-14,3% του ΑΕΠ οι εισφορές.

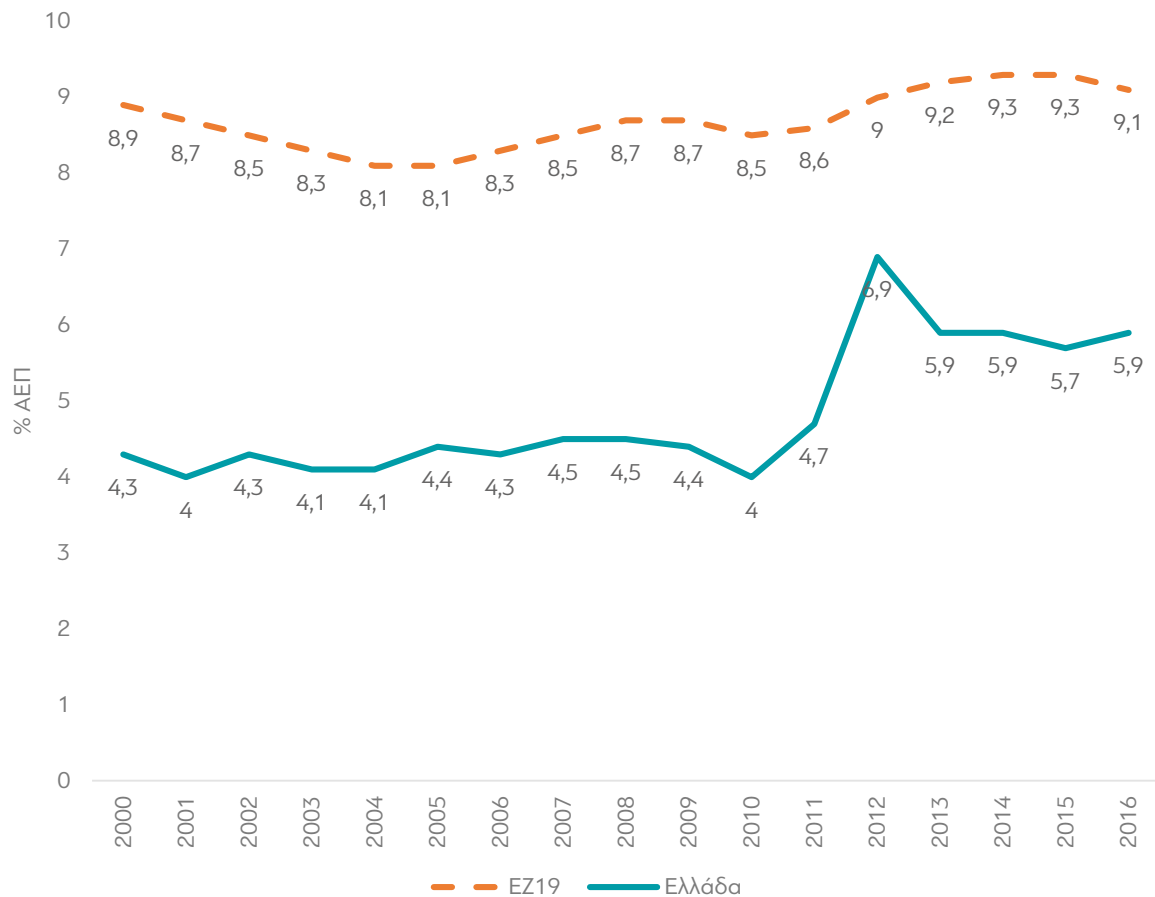
Το μερίδιο των φυσικών προσώπων στα έσοδα από φόρους εισοδήματος πλησίασε το 82% το 2012, από 48% το 2000

Φόροι στο εισόδημα (% συνόλου)

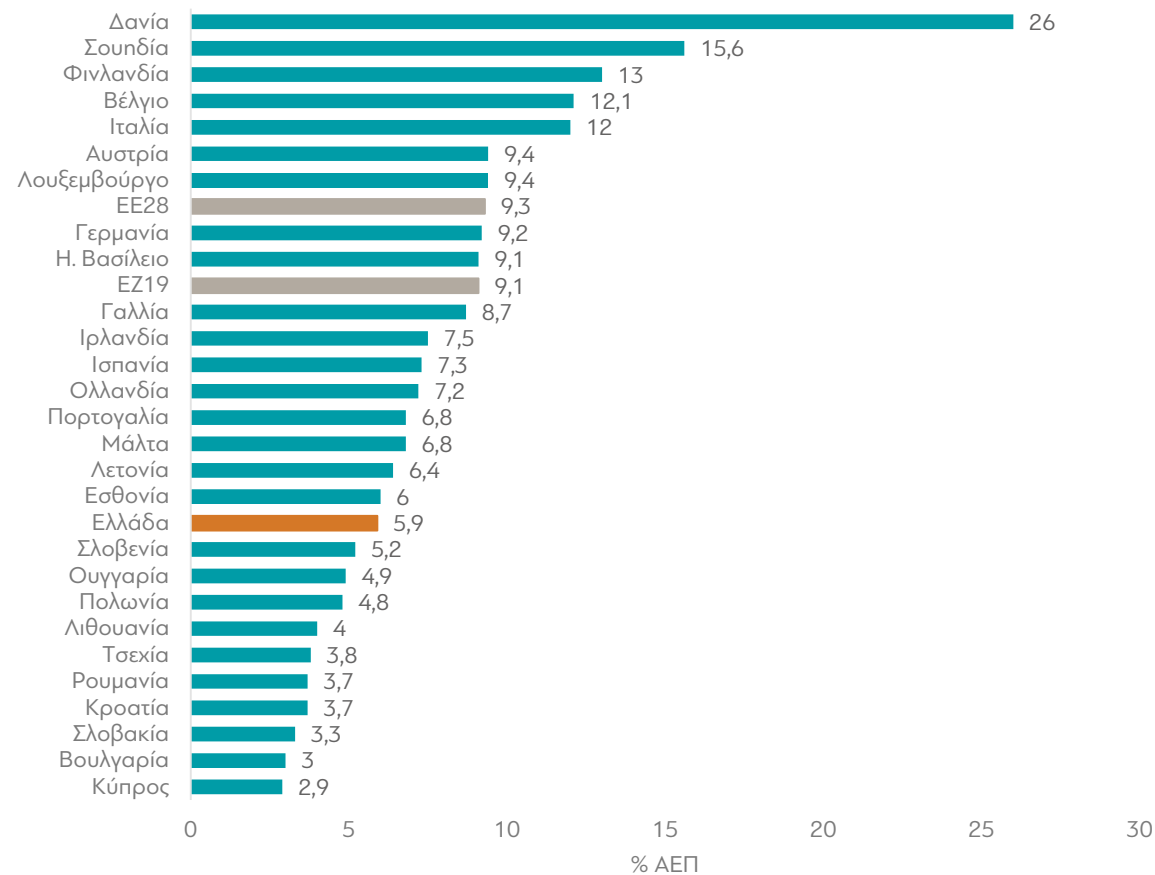

Η Ελλάδα εμφάνιζε το ήμισυ του ποσοστού της ΕΖ στα έσοδα από το προσωπικό εισόδημα μέχρι το 2012

Φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων

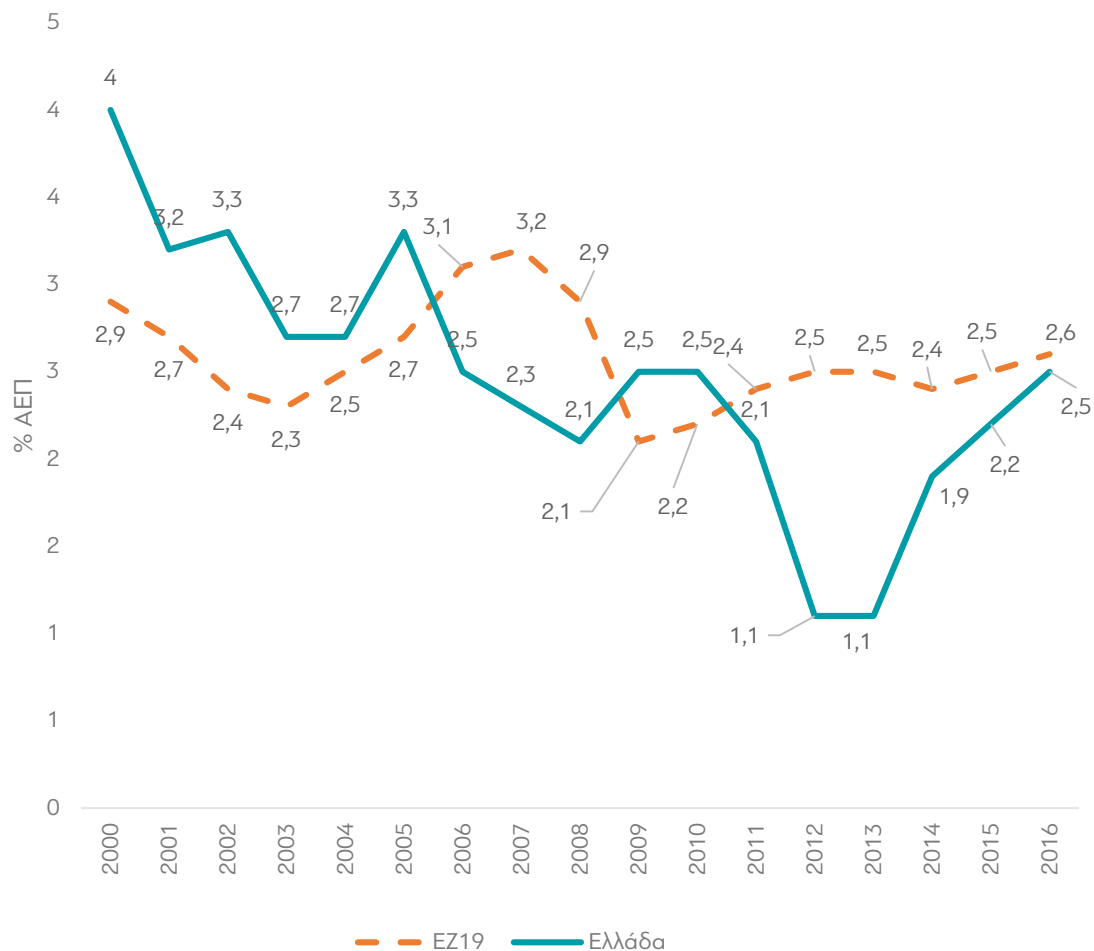

Φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων, % ΑΕΠ, 2016

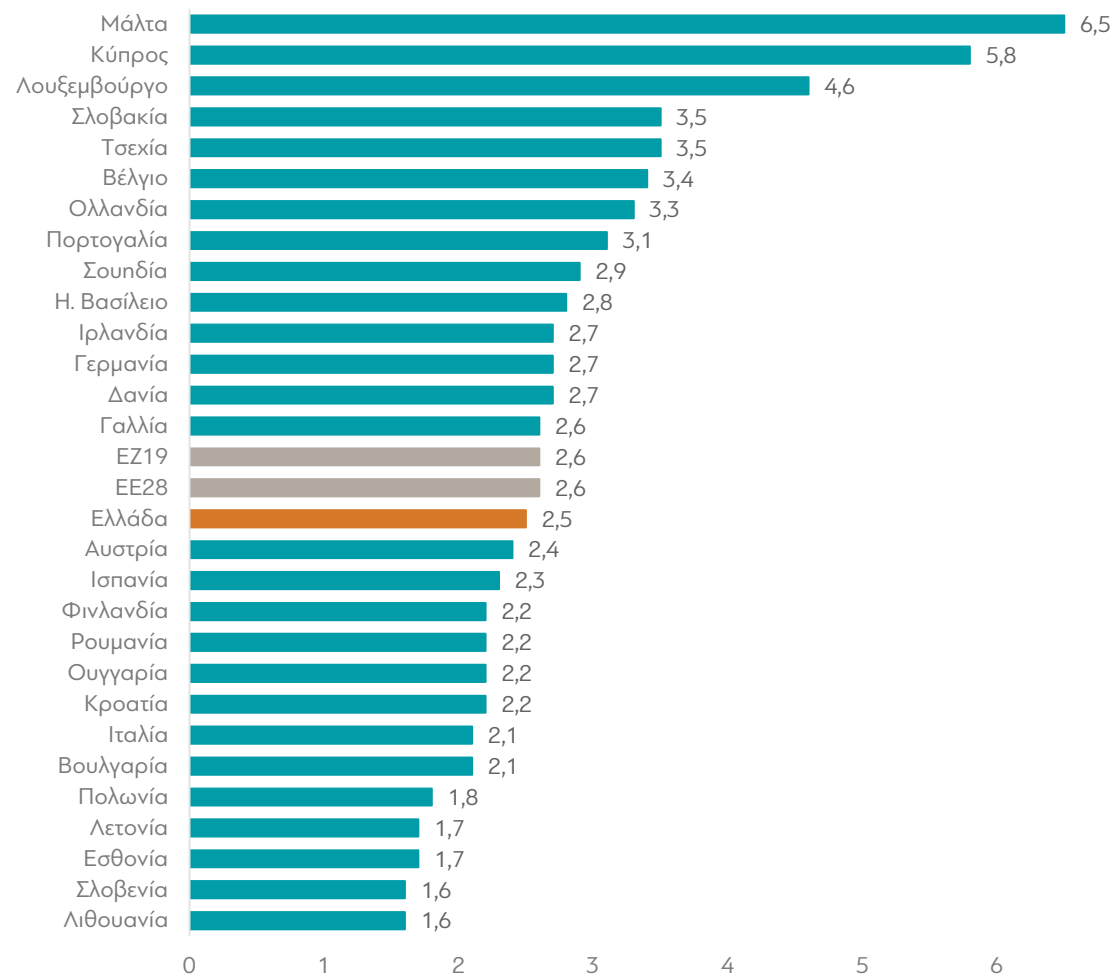

Πιο κοντά στο Μ.Ο. της Ευρώπης στα έσοδα από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Φόροι εισοδήματος νομικών προσώπων

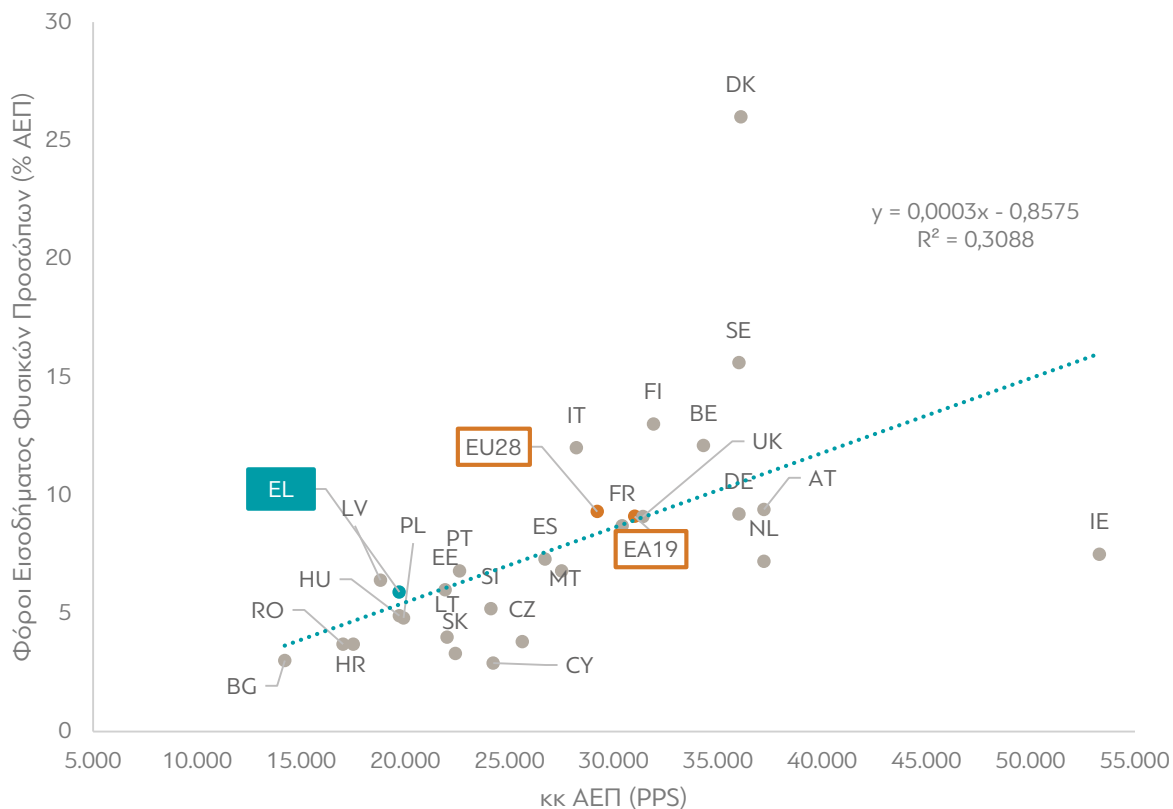

Φόροι επι των κερδών των επιχειρήσεων, % ΑΕΠ, 2016

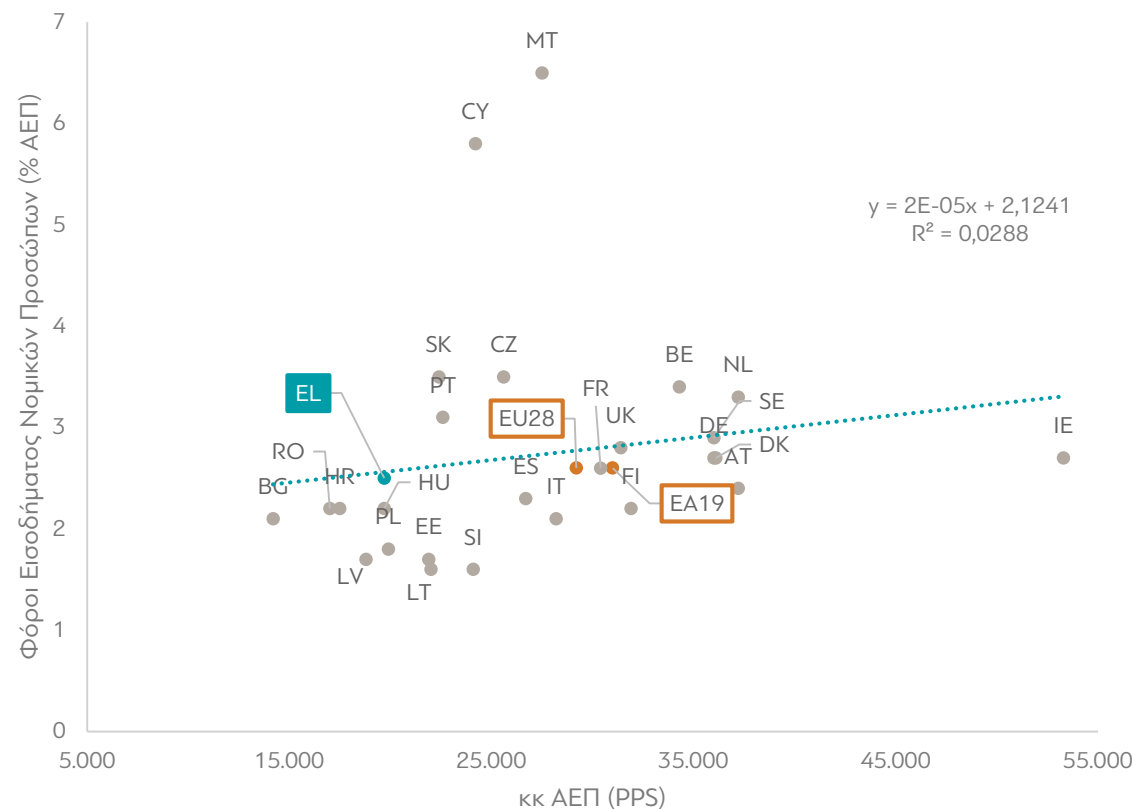

Οι χώρες με υψηλότερα κατά κεφαλήν ΑΕΠ τείνουν να έχουν και υψηλότερα έσοδα από φόρους εισοδήματος

Φόροι Φυσικών Προσώπων - 2016

Φόροι Νομικών Προσώπων - 2016

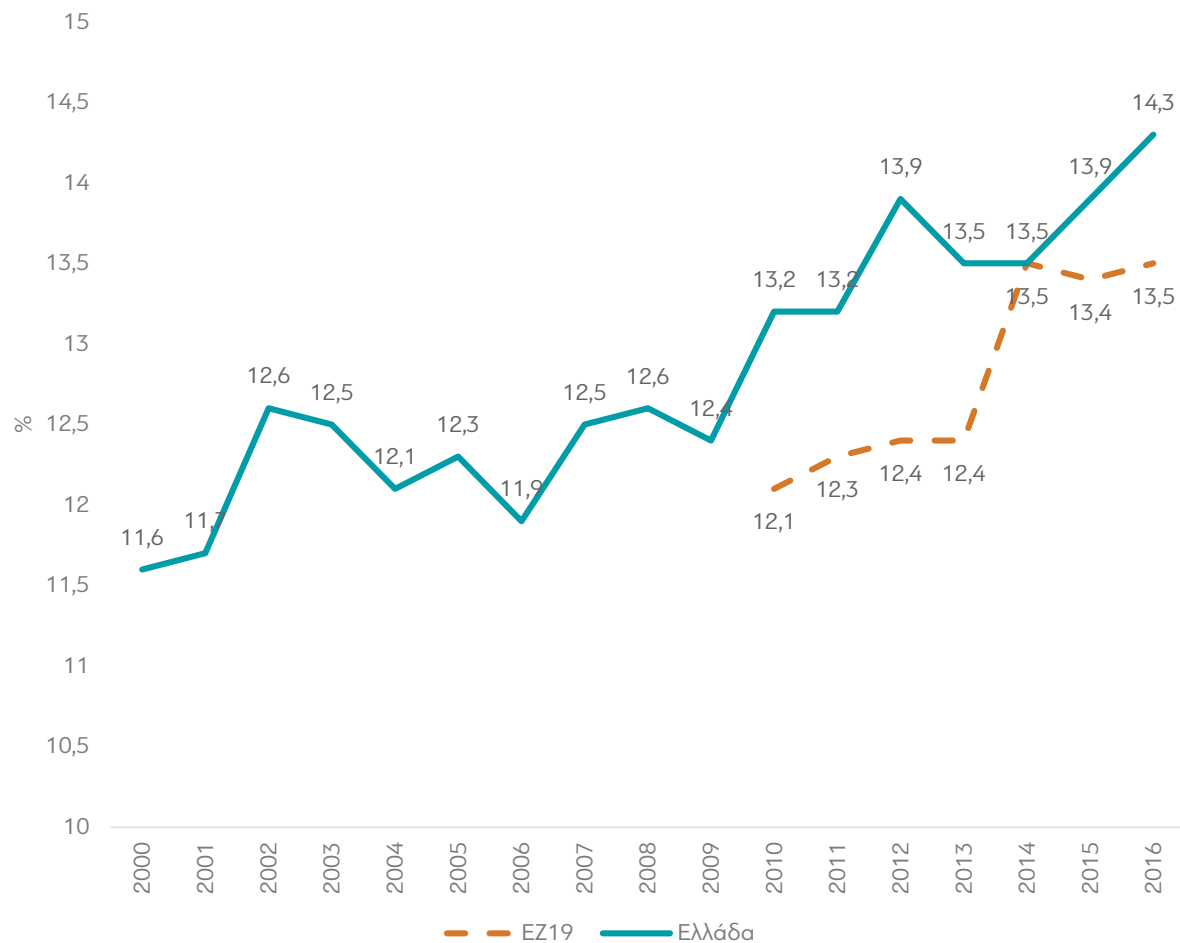

Πηγή: Eurostat

- Σαφώς στενότερη η σχέση επιπέδου εισοδήματος και φορολογικών εσόδων φυσικών προσώπων (% ΑΕΠ), έναντι των εσόδων από νομικά πρόσωπα
- Η Ελλάδα βρίσκεται στο κάτω αριστερά πλαίσιο χωρών, με χαμηλό σχετικά κκ ΑΕΠ και χαμηλές επιδόσεις στα φορολογικά έσοδα από φόρους φυσικών και νομικών προσώπων

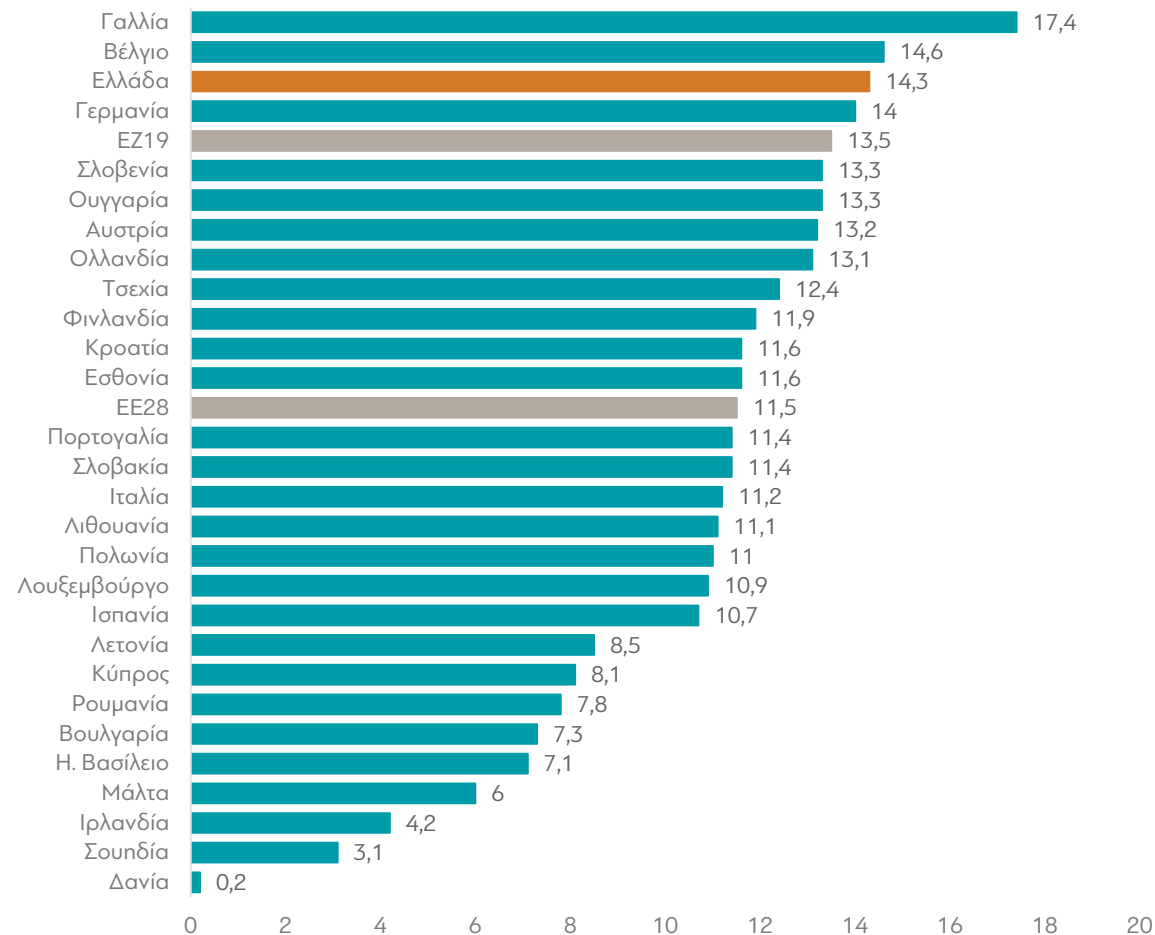
Υψηλά τα έσοδα από εισφορές κοινωνικής ασφάλισης ως % του ΑΕΠ στην Ελλάδα

Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης (% ΑΕΠ)

Πηγή: Eurostat

Εισφορές Κοινωνικής Ασφάλισης, % ΑΕΠ, 2016

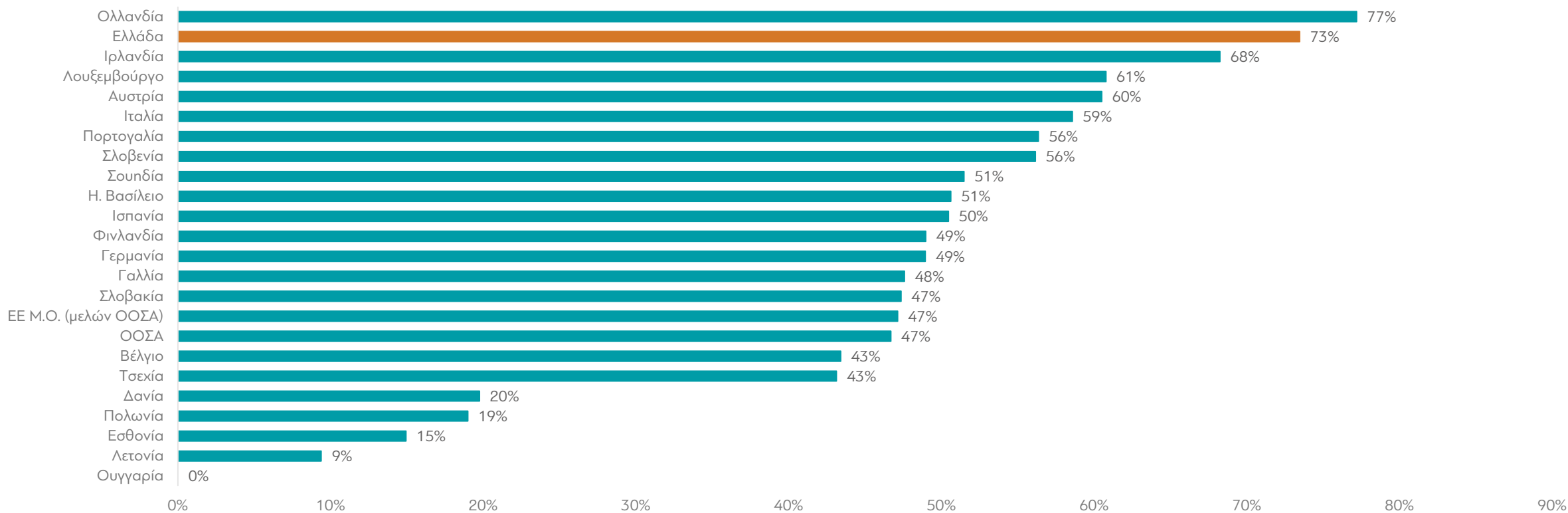
Με 14,3% στην 3^η θέση ανάμεσα στις 28 χώρες της ΕΕ

4.2 Φορολογικοί Συντελεστές

Υψηλός ο βαθμός προοδευτικότητας της φορολογικής κλίμακας στην Ελλάδα

Βαθμός προοδευτικότητας σε κράτη μέλη του ΟΟΣΑ, 2016

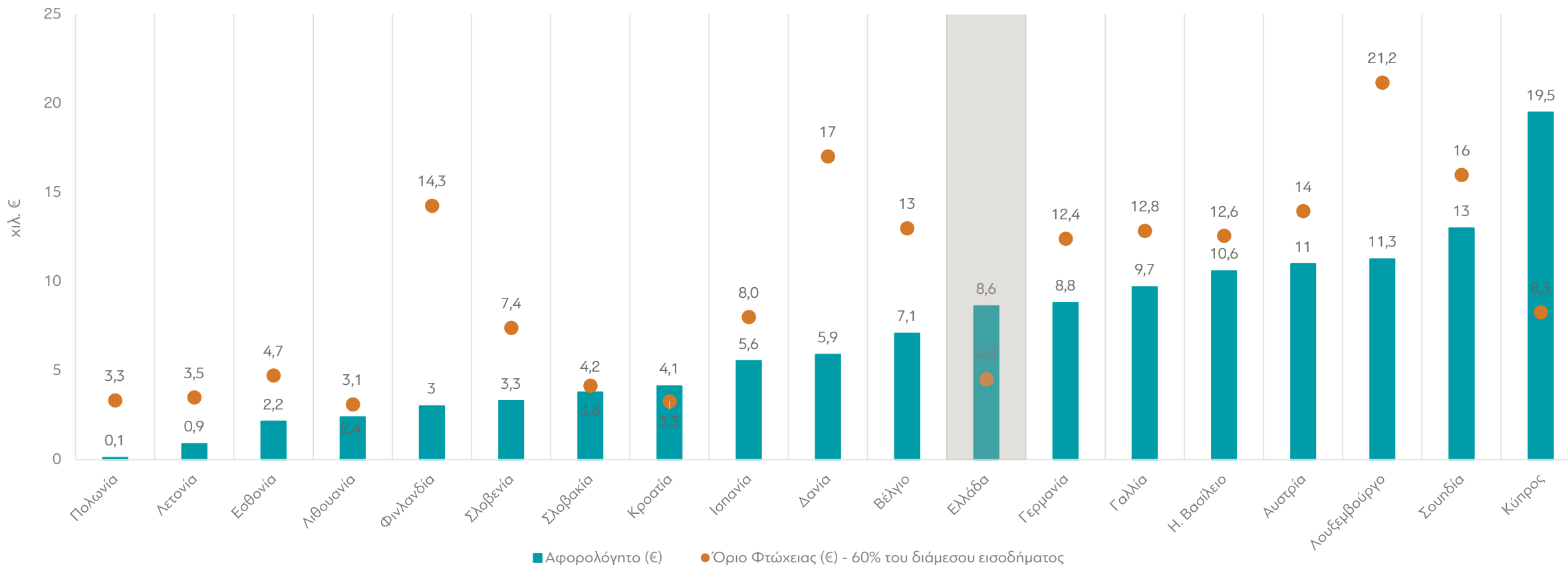
* (Μέσος Φορολογικός Συντελεστής ατόμων με εισόδημα στο 167% των μέσων αποδοχών - Μέσος Φορολογικός Συντελεστής ατόμων με εισόδημα στο 67% των μέσων αποδοχών) / Μέσος Φορολογικός Συντελεστής ατόμων με εισόδημα στο 167% των μέσων αποδοχών Μ.Ο. 21 χωρών ΕΕ (μελών ΟΟΣΑ): Δεν συγκαταλέγονται Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Μάλτα, Λετονία, Λιθουανία, Ρουμανία

Πηγή: OECD

Ισχυρή προοδευτικότητα σε Ολλανδία και Ιρλανδία, ενώ αντίθετα σε Δανία και Εσθονία παρατηρείται χαμηλός βαθμός προοδευτικότητας

Το αφορολόγητο όριο* βρίσκεται κάτω από το όριο φτώχειας στις περισσότερες χώρες της ΕΕ

Αφορολόγητο και όριο φτώχειας ανά χώρα, 2016

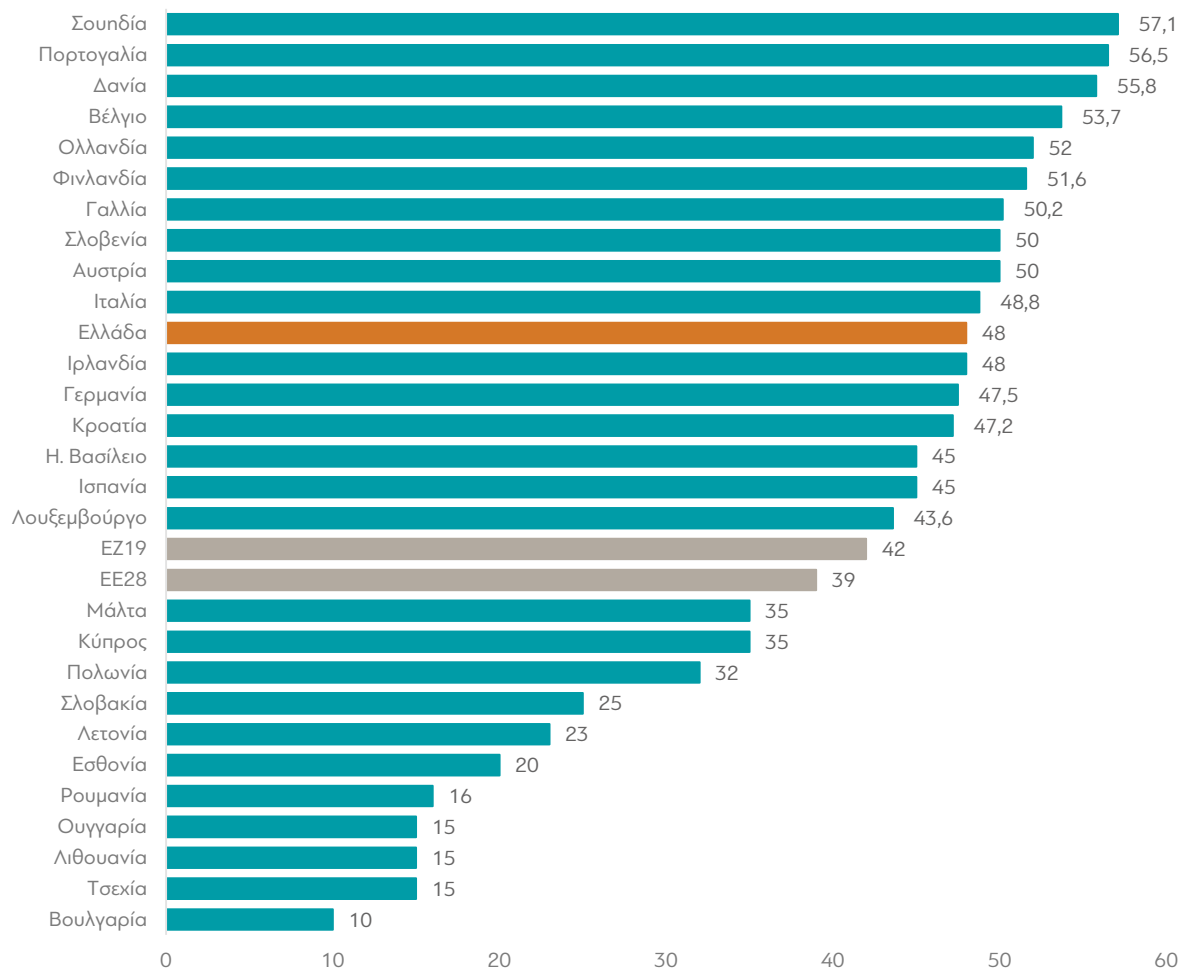
*Αφορολόγητο ή εκπτώσεις φόρου για ένα άτομο χωρίς παιδιά.

Πηγή: European Commission, Taxation and Customs, Eurostat

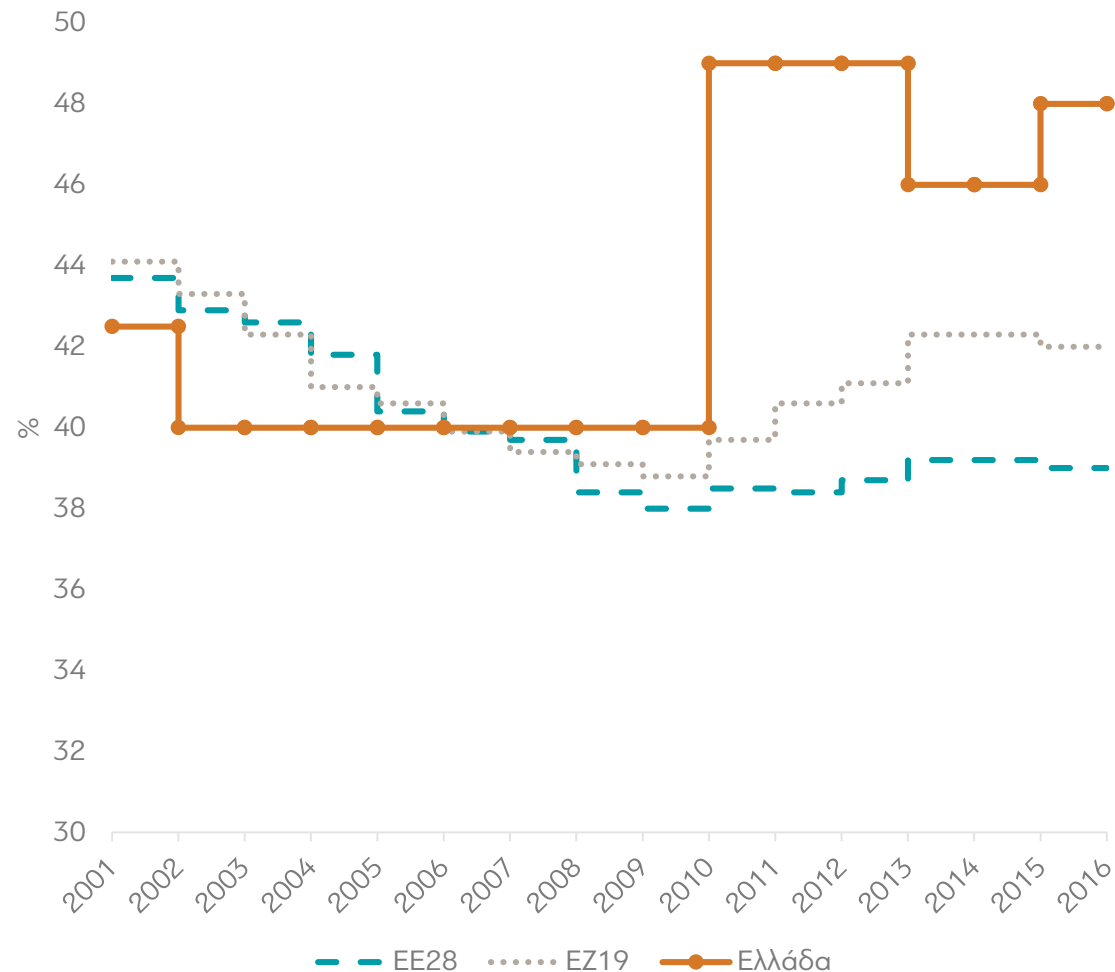
Σε Κύπρο, Ελλάδα και Κροατία το αφορολόγητο βρίσκεται πάνω από το όριο φτώχειας, με μεγαλύτερη απόσταση στην Κύπρο

Πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ28 και ΕΖ19 ο ανώτερος συντελεστής φυσικών προσώπων στην Ελλάδα

Ανώτερος Συντελεστής φορολογίας Φυσικών Προσώπων (%) - 2016

Ανώτερος συντελεστής φορολογίας φυσικών προσώπων, 2001-2016

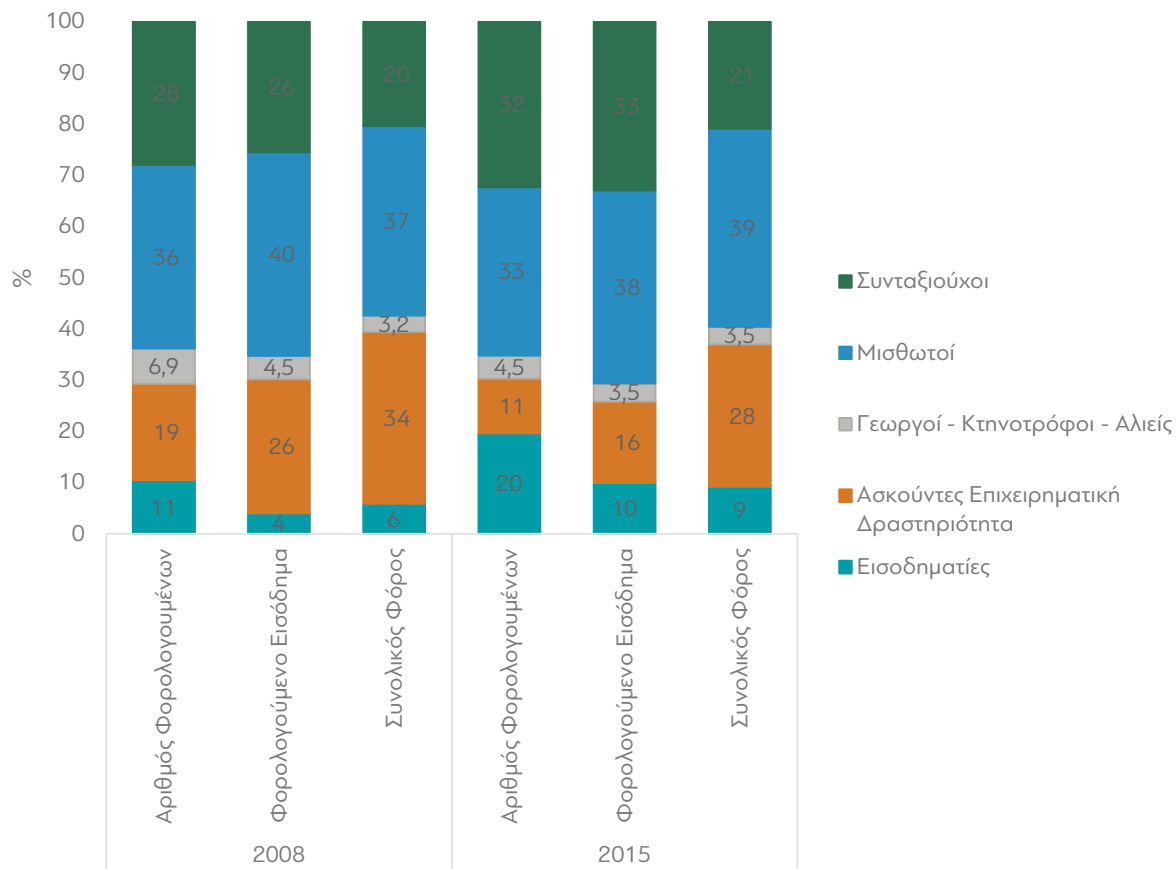

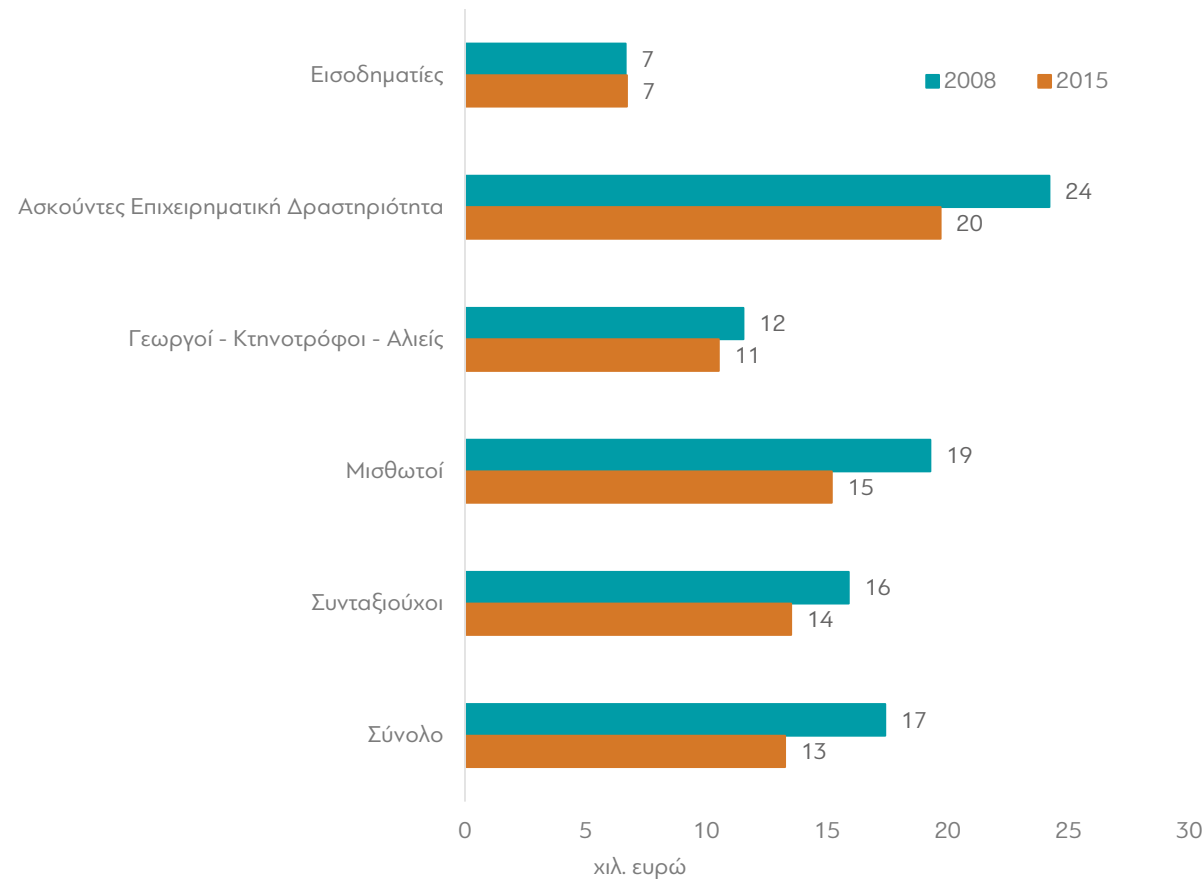
4.3 Κατανομή της Φορολογικής Επιβάρυνσης

Οι μισθωτοί και οι επιχειρηματίες με υψηλότερη συμμετοχή στην κατανομή των φόρων

Ποσοστό φορολογούμενου εισοδήματος και συνολικού φόρου ανά κατηγορία φορολογούμενων

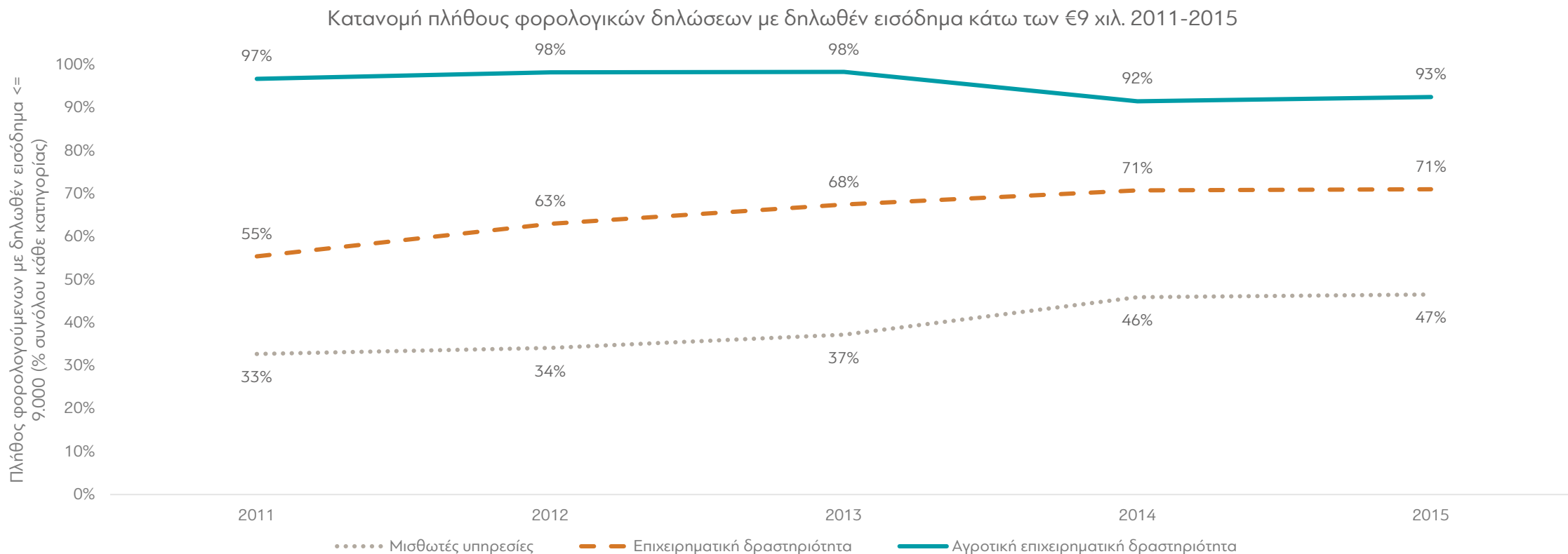
Φορολογούμενο εισόδημα ανά φορολογούμενο

Πηγή: ΑΑΔΕ

Μειωμένη η συμμετοχή των εισοδηματιών, των αγροτών και των συνταξιούχων

Χαμηλότερο εισόδημα από το αφορολόγητο όριο δήλωσαν το 2015 το 47% των μισθωτών και το 93% των αγροτών

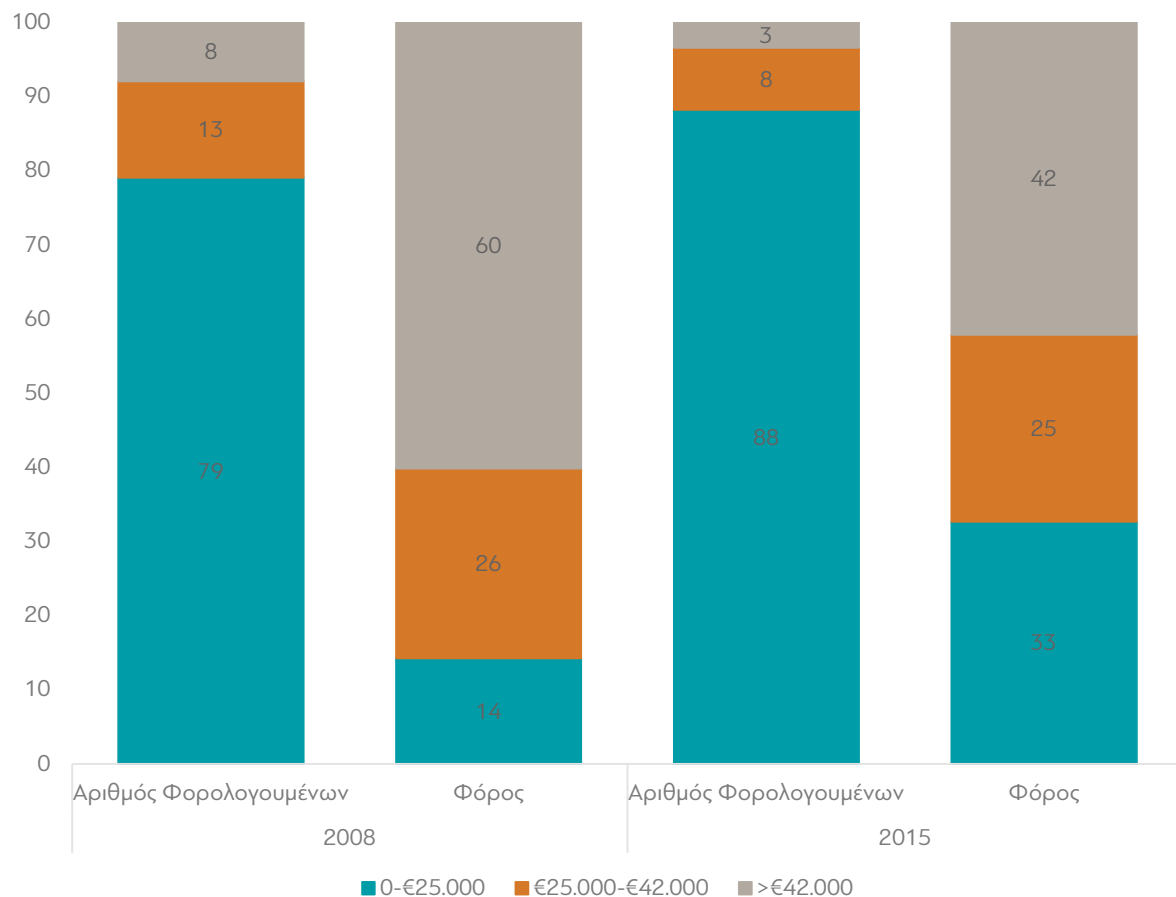
Σημείωση: Η έκπτωση φόρου που αντικατέστησε από το 2013 το αφορολόγητο όριο δεν εφαρμόζεται στο εισόδημα φυσικών προσώπων από επιχειρηματική δραστηριότητα. Στα ποσοστά των δηλώσεων από επιχειρηματική δραστηριότητα πριν από το 2013 περιλαμβάνονται δηλώσεις ελεύθερων επαγγελματιών, καθώς και άλλων φυσικών προσώπων που είχαν εισόδημα από βιομηχανικές και εμπορικές επιχειρήσεις.

Πηγή: ΑΑΔΕ, Ανάλυση IOBE

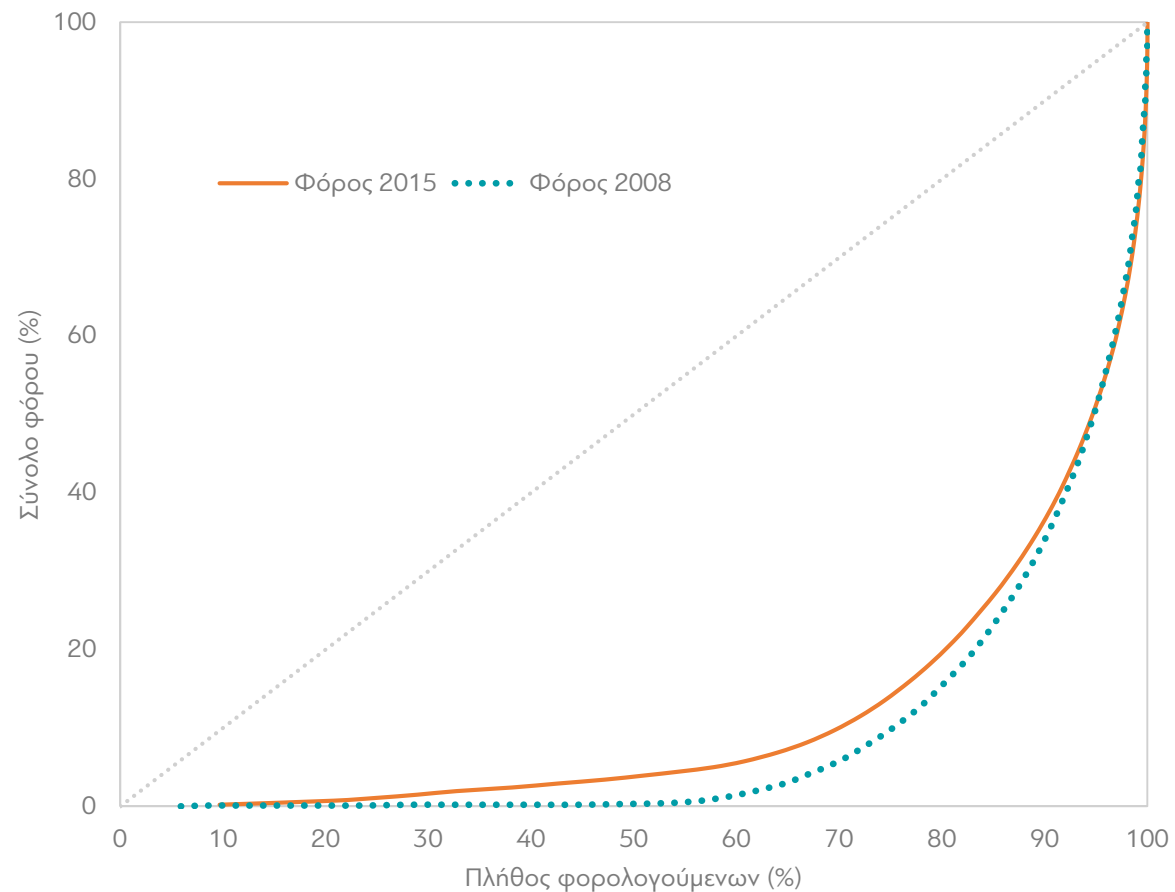
Αντίστοιχα, το 71% των ελεύθερων επαγγελματιών δήλωσαν εισόδημα κάτω των 9 χιλ. ευρώ το 2015 (από 55% το 2011)

Μικρή διεύρυνση της φορολογικής βάσης το 2015, σε σύγκριση με το 2008

Κατανομή πλήθους φορολογικών δηλώσεων και φόρων

Σύγκριση κατανομής φόρου

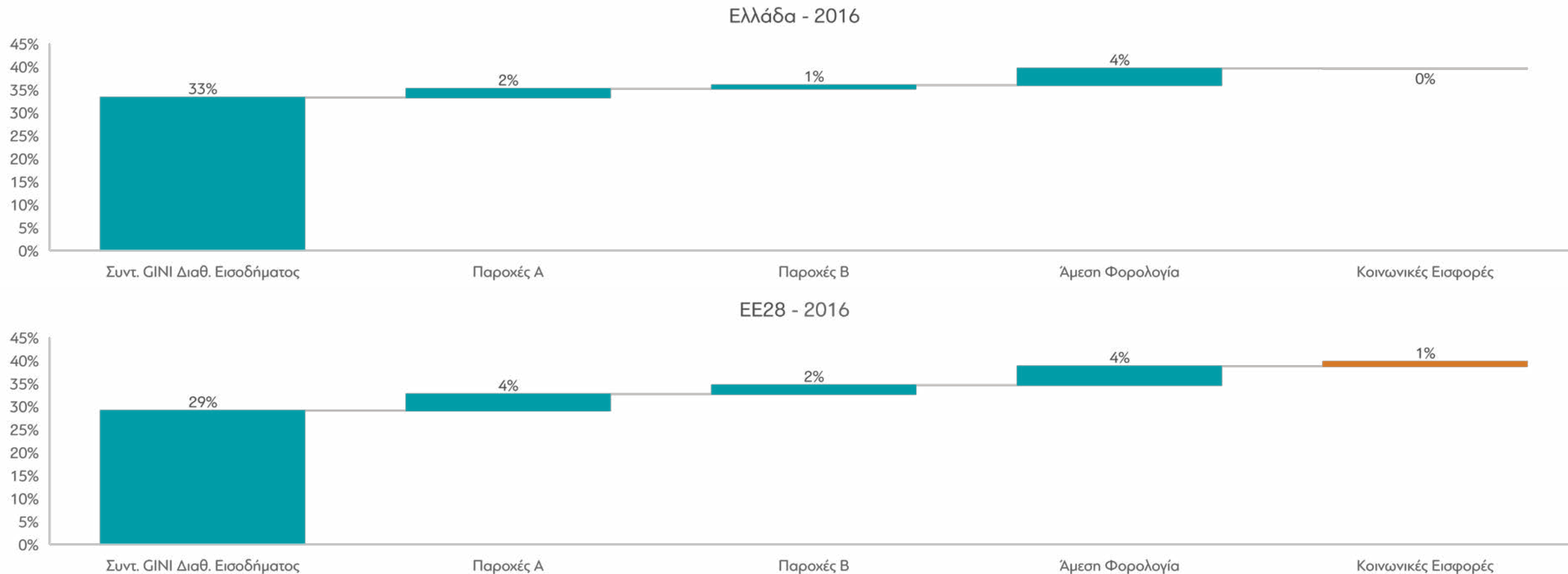
Πηγή: ΑΑΔΕ, Ανάλυση ΙΟΒΕ

Το 2015, το 88% (από 79% το 2008) των φορολογούμενων ανήκε στο πρώτο εισοδηματικό κλιμάκιο, καταβάλλοντας το 32,7% των φόρων (από 14,2% το 2008)

4.4 Διανεμητική Λειτουργία

Η συμβολή της φορολογίας στη μείωση της ανισότητας είναι χαμηλότερη σε σχέση με την ΕΕ (3,6% έναντι 4,1%)

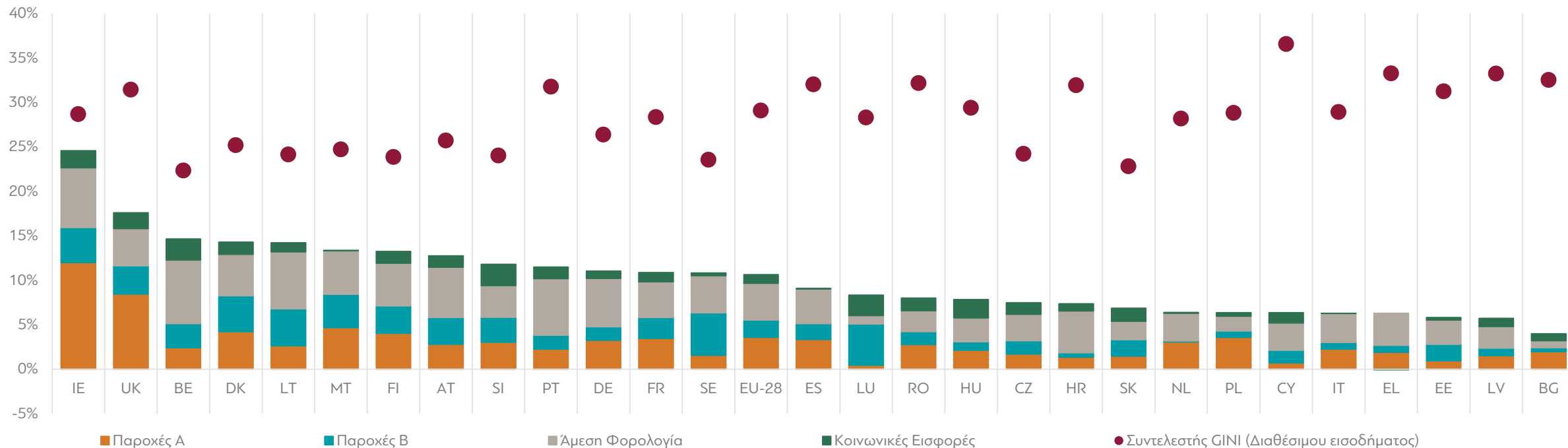
Σημείωση: Οι παροχές Α συνδέονται με το εισόδημα (means-tested benefits), σε αντίθεση με τις παροχές Β (non-means-tested benefits).

Πηγή: EUROMOD version no. G4.0+

Σημαντική επίδραση στην αναδιανομή στην ΕΕ28 έχουν οι παροχές που συνδέονται με το εισόδημα, με 3,6 μονάδες, έναντι 1,9 μονάδων στην Ελλάδα.

Από τις χαμηλότερες στην ΕΕ η παρέμβαση στη μείωση της ανισότητας μέσω φόρων, εισφορών και παροχών

Παρεμβάσεις στη διανομή του εισοδήματος

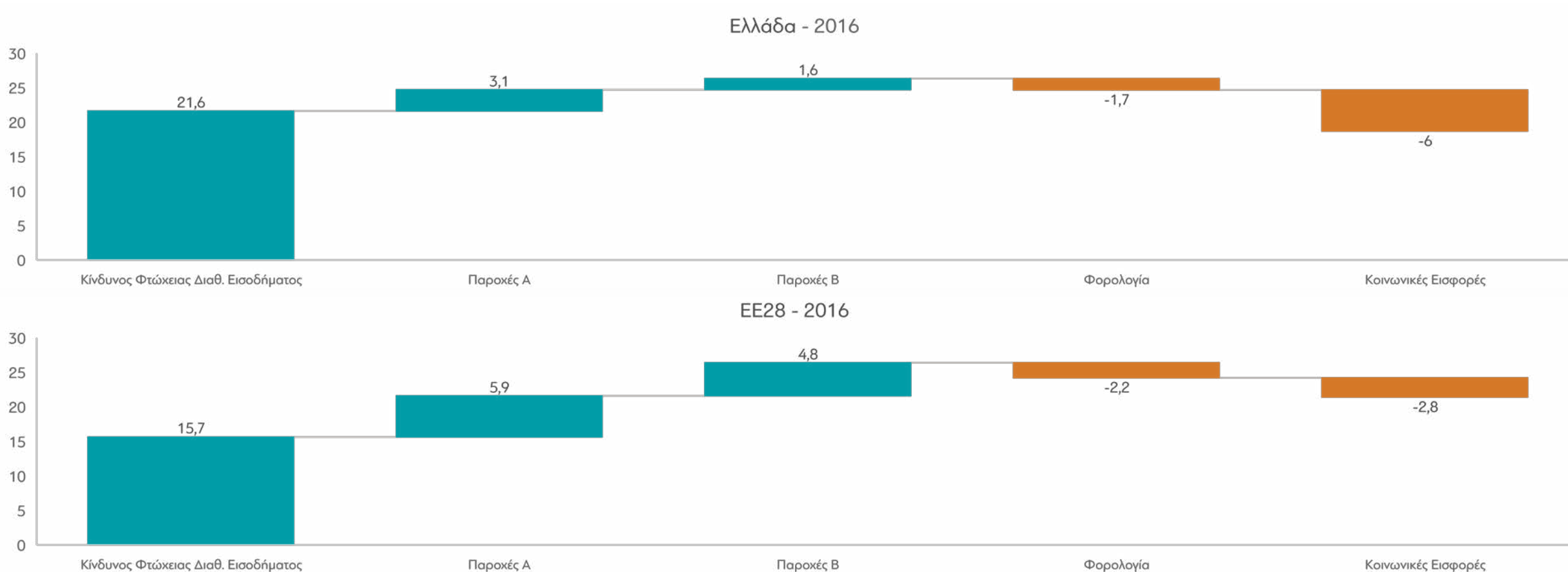

Πηγή: EUROMOD version no. G4.0+

*Κατάταξη των χωρών με βάση τη συνολική επίδραση, με φθίνουσα σειρά

- Σε Ιρλανδία και Η. Βασιλείο, όπου καταγράφεται η μεγαλύτερη μείωση της ανισότητας, η μείωση αυτή βασίζεται σε παροχές συνδεδεμένες με το εισόδημα (Παροχές Α)
- Αντίθετα στις δύο επόμενες χώρες Βέλγιο και Δανία, η μείωση της ανισότητας επετεύχθη κυρίως λόγω της άμεσης φορολογίας

Οι φόροι εισοδήματος και οι εισφορές επιβαρύνουν τον κίνδυνο φτώχειας κατά 7,7 μ. στην Ελλάδα (5 μ. στην ΕΕ)

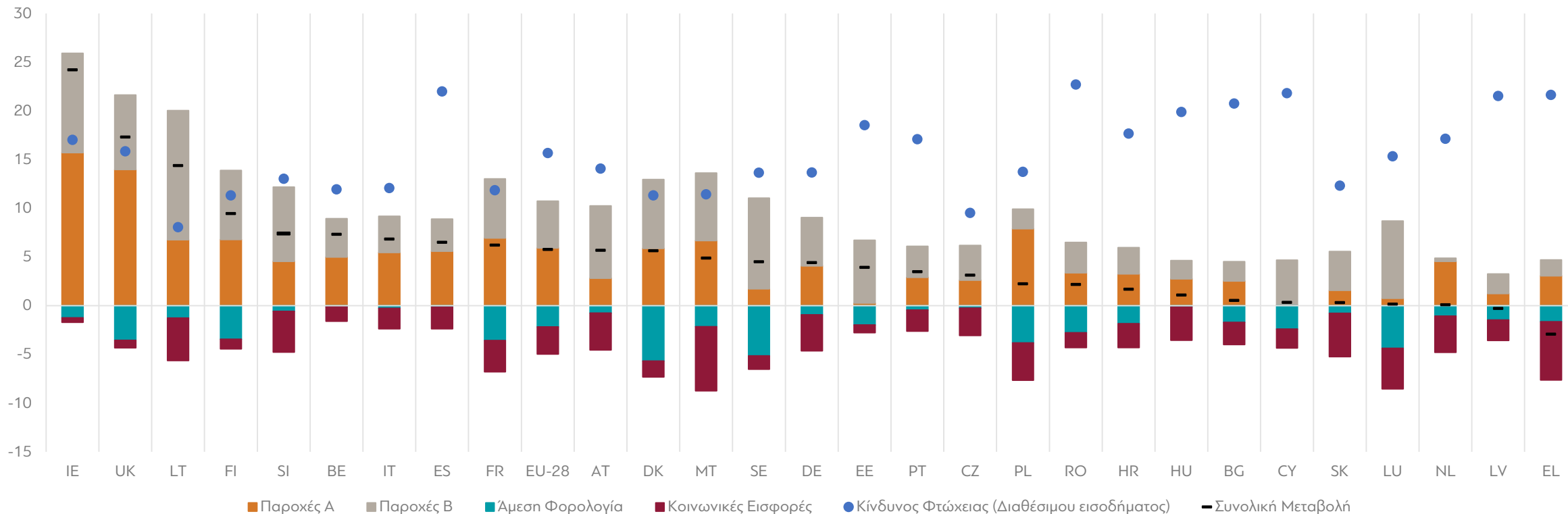

Πηγή: EUROMOD version no. G4.0+

Σημαντική επίδραση στη μείωση του κινδύνου φτώχειας στην ΕΕ28 έχουν οι παροχές, με 10,7 μονάδες, έναντι 4,7 μονάδες στην Ελλάδα.

Η Ελλάδα έχει τη χειρότερη επίδοση των μέτρων κοινωνικής προστασίας στην ΕΕ σε όρους μείωσης κινδύνου φτώχειας

Παρεμβάσεις στον κίνδυνο φτώχειας

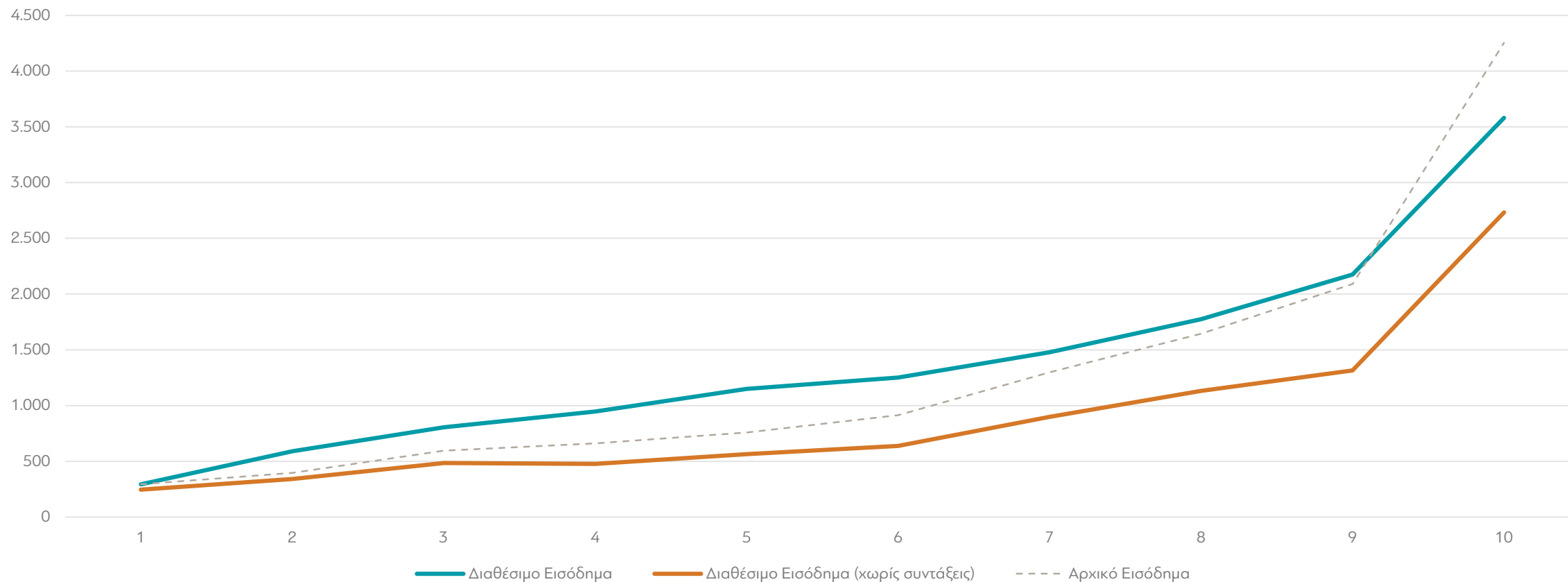

Πηγή: EUROMOD version no. G4.0+

- Σε όλες τις χώρες, η φορολογία και οι κοινωνικές εισφορές λειτουργούν αρνητικά για τον κίνδυνο φτώχειας
- Σε Ιρλανδία και Η. Βασίλειο, η μεγαλύτερη πτώση του κινδύνου φτώχειας, λόγω της επίδρασης των παροχών – μικρή η αρνητική επίπτωση των φόρων και εισφορών
- Η μεγαλύτερη αρνητική επίδραση των φόρων στον κίνδυνο φτώχειας στη Δανία (5,7 μονάδες) και Σουηδία (5,2 μονάδες), όπου αντισταθμίζεται από πολύ μεγαλύτερη θετική επίδραση των παροχών

Χωρίς τις συντάξεις οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις επιβαρύνουν το διαθέσιμο εισόδημα όλων των δεκατημορίων

Μέσο μηνιαίο εισόδημα ανά δεκατημόριο

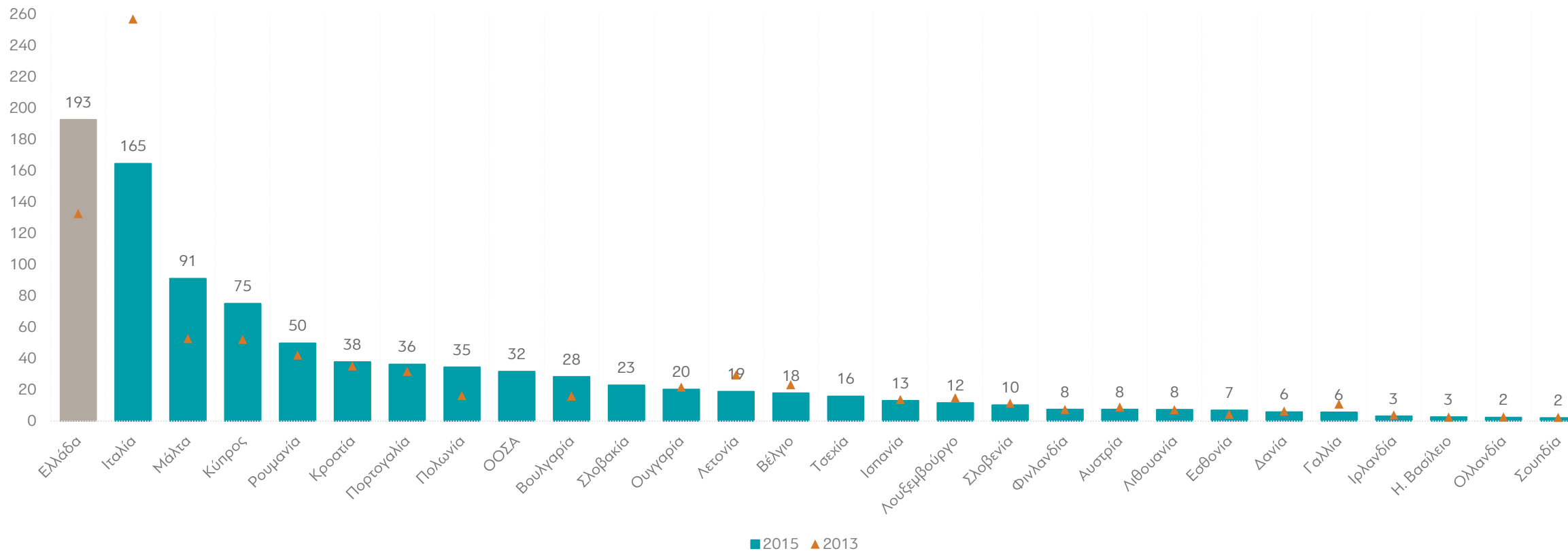
Πηγή: EUROMOD version no. G4.0+

Η ανακατανομή του εισοδήματος στην Ελλάδα βασίζεται κυρίως στις συντάξεις

4.5 Αποτελεσματικότητα Φορολογικής Διοίκησης

Αδύναμη εισπραξιμότητα στην Ελλάδα, με σημαντική συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών

Υπόλοιπο ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο / Σύνολο φόρων, 2013, 2015

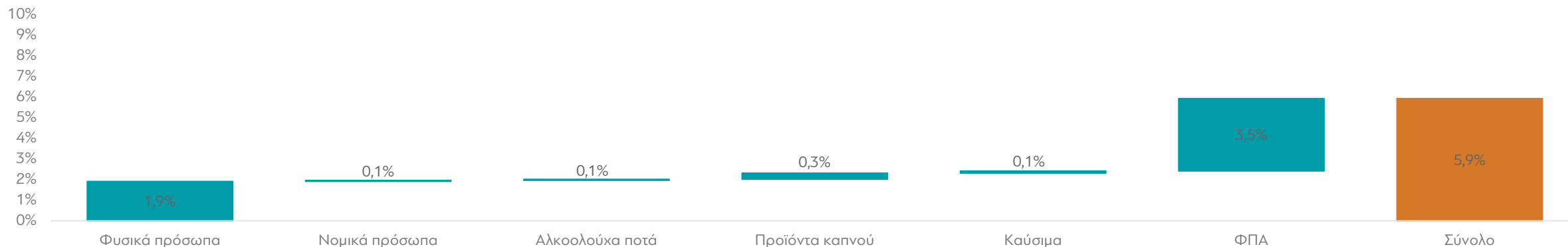
Σημείωση: Περιλαμβάνονται οι ληξιπρόθεσμες οφειλές όλων των ειδών φορολογίας (εισοδήματος, ΦΠΑ κ.ά.).

Πηγή: OECD, Tax Administration 2017.

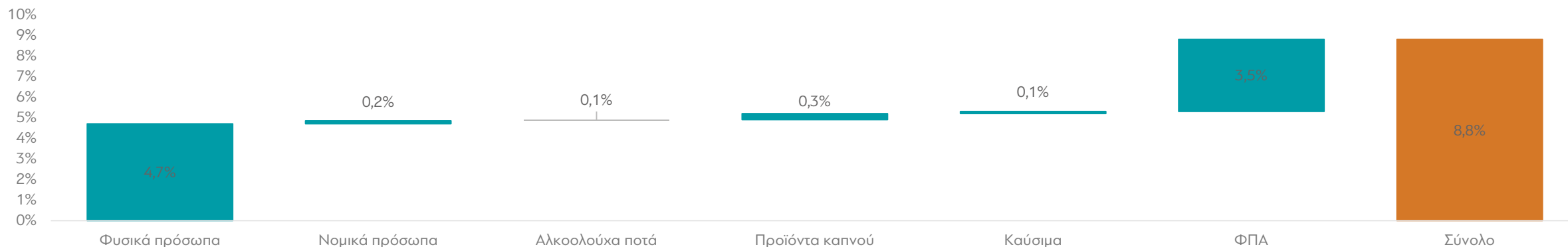
Στο 193% των ετήσιων φόρων οι ληξιπρόθεσμες οφειλές στην Ελλάδα, έναντι 32% κατά μέσο όρο στον ΟΟΣΑ

Η φοροδιαφυγή φυσικών και νομικών προσώπων εκτιμάται ότι κυμαίνεται μεταξύ 1,96% και 4,85% του ΑΕΠ

Κατώτερη συνεπαγόμενη εκτίμηση φοροδιαφυγής ως % του ΑΕΠ

Ανώτερη συνεπαγόμενη εκτίμηση φοροδιαφυγής ως % του ΑΕΠ

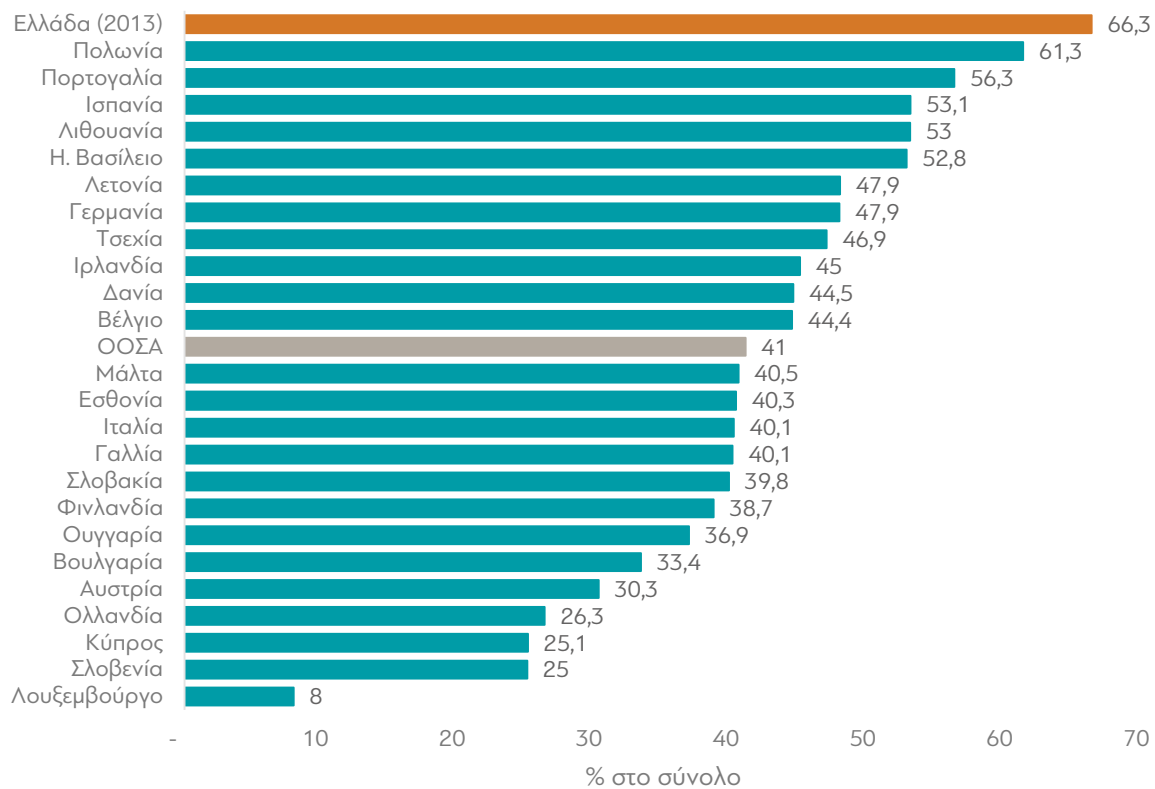

Πηγή: διαNEOσις (2016α)

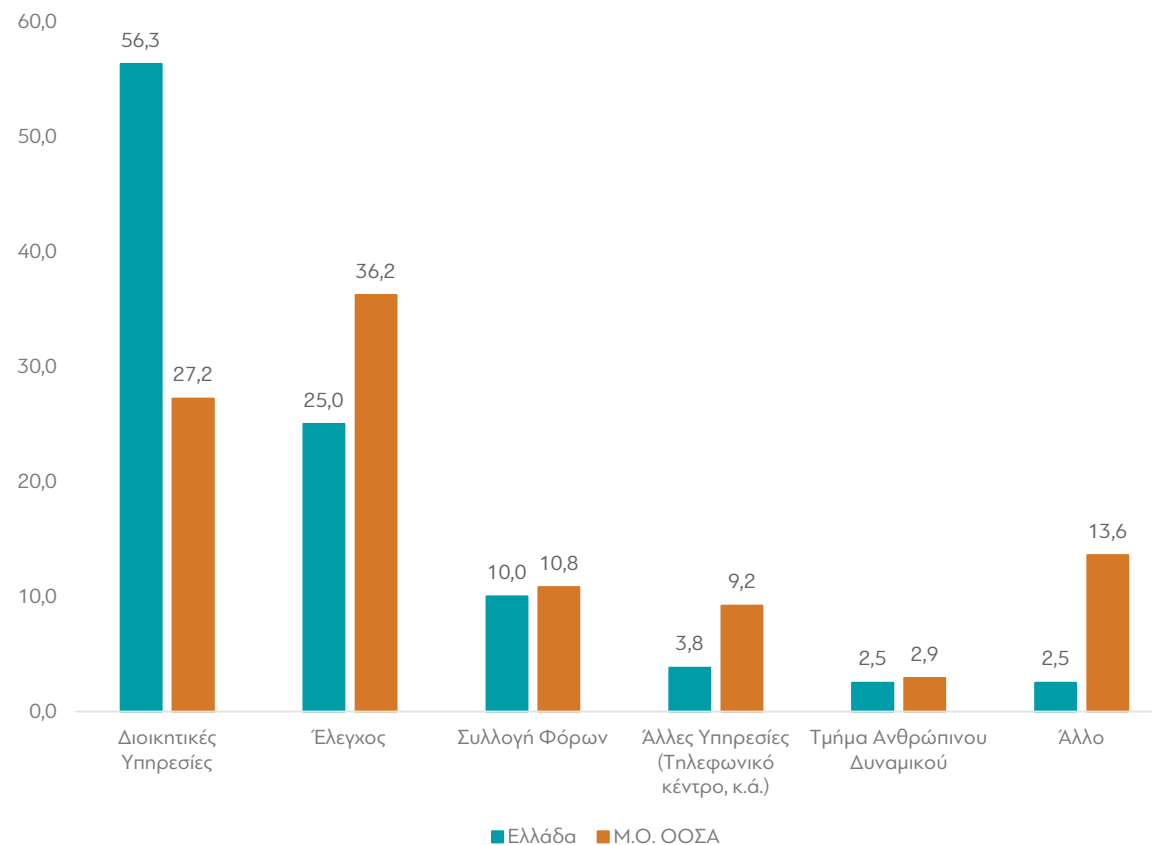
Συνεπάγεται ότι τα διαφυγόντα φορολογικά έσοδα κυμαίνονται από €3,4 δισ. έως €8,5 δισ.

Αυξημένο το τμήμα των εργαζομένων σε Διοικητικές Υπηρεσίες στην Ελλάδα

Ποσοστό εργαζομένων σε διοικητικές υπηρεσίες και στη συλλογή φόρων, 2015

Ποσοστό στο σύνολο

Σημείωση: Εργαζόμενοι σε Διοικητικές Υπηρεσίες και στη συλλογή φόρων / σύνολο των εργαζομένων στη φορολογική διοίκηση (Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης). Σημειώνεται ότι τα στοιχεία για την Ελλάδα προέρχονται από την έκθεση Tax Administration του 2015 που αφορούν στοιχεία του 2013, καθώς τα αντίστοιχα στοιχεία για την Ελλάδα δεν είναι διαθέσιμα στην τελευταία έκθεση Tax Administration 2017. Διοικητικές Υπηρεσίες: Μητρώο, Επεξεργασία στοιχείων, κ.ά. Έλεγχος: Έλεγχος, Φορολογική Συμμόρφωση. Συλλογή Φόρων: Συλλογή Ληξιπρόθεσμων Φόρων, Διαχείριση εκκρεμών φορολογικών Υποθέσεων. Άλλο: Ασφάλεια, Δημόσιες Σχέσεις, Πληροφοριακά Συστήματα κ.ά.

Πηγή: OECD

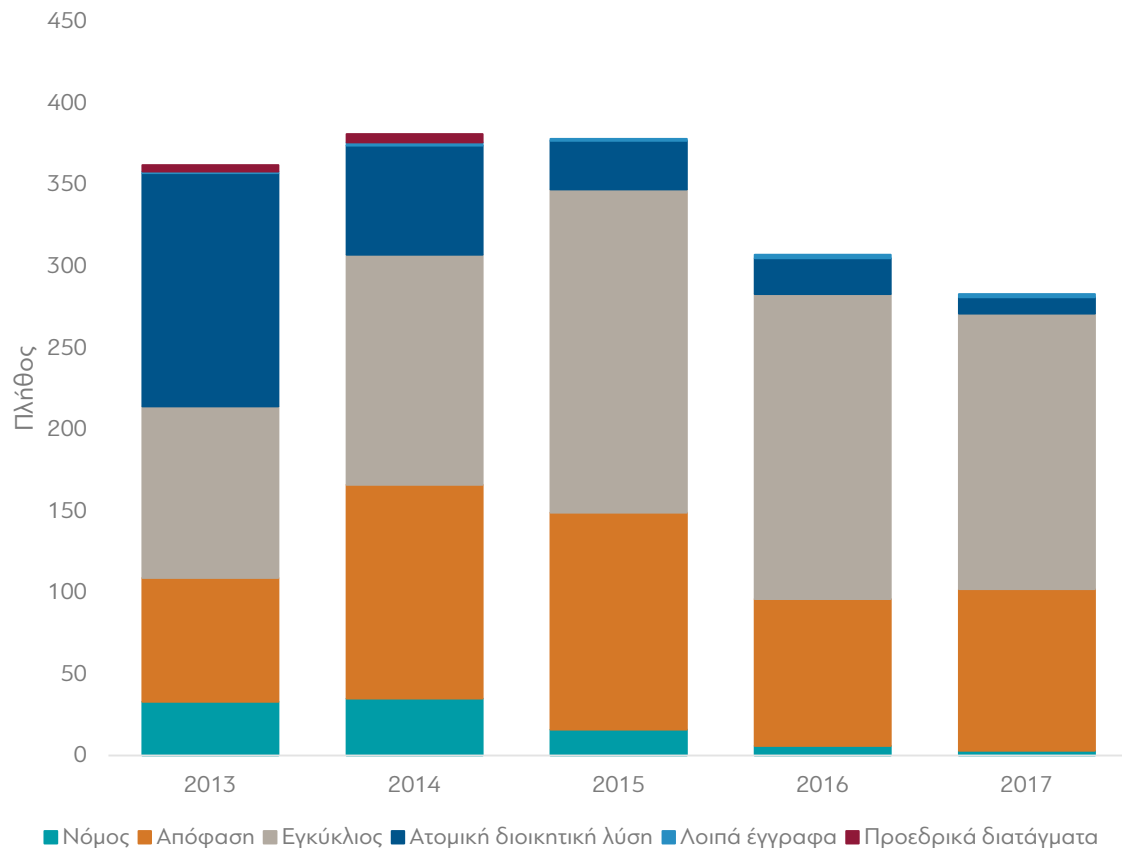
Χαμηλό μερίδιο στο τμήμα ελέγχου και φορολογικής συμμόρφωσης στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες υποστηρικτικές υπηρεσίες (πληροφοριακά συστήματα κ.ά.)

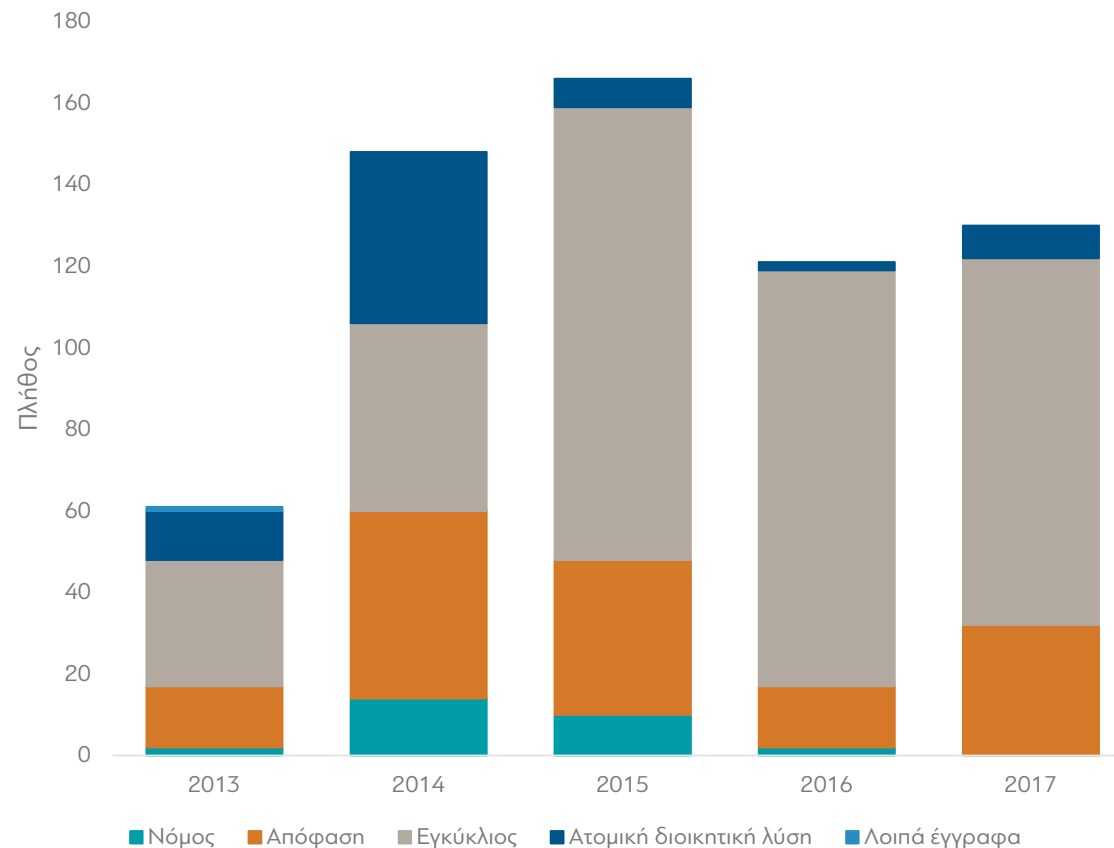
4.6 Απλότητα, Σταθερότητα και Κόστος Συμμόρφωσης

Η φορολογική νομοθεσία απέχει πολύ από τις προδιαγραφές της απλότητας και της σταθερότητας

Παραγωγή νομοθετικού και ρυθμιστικού έργου για φορολογικά θέματα

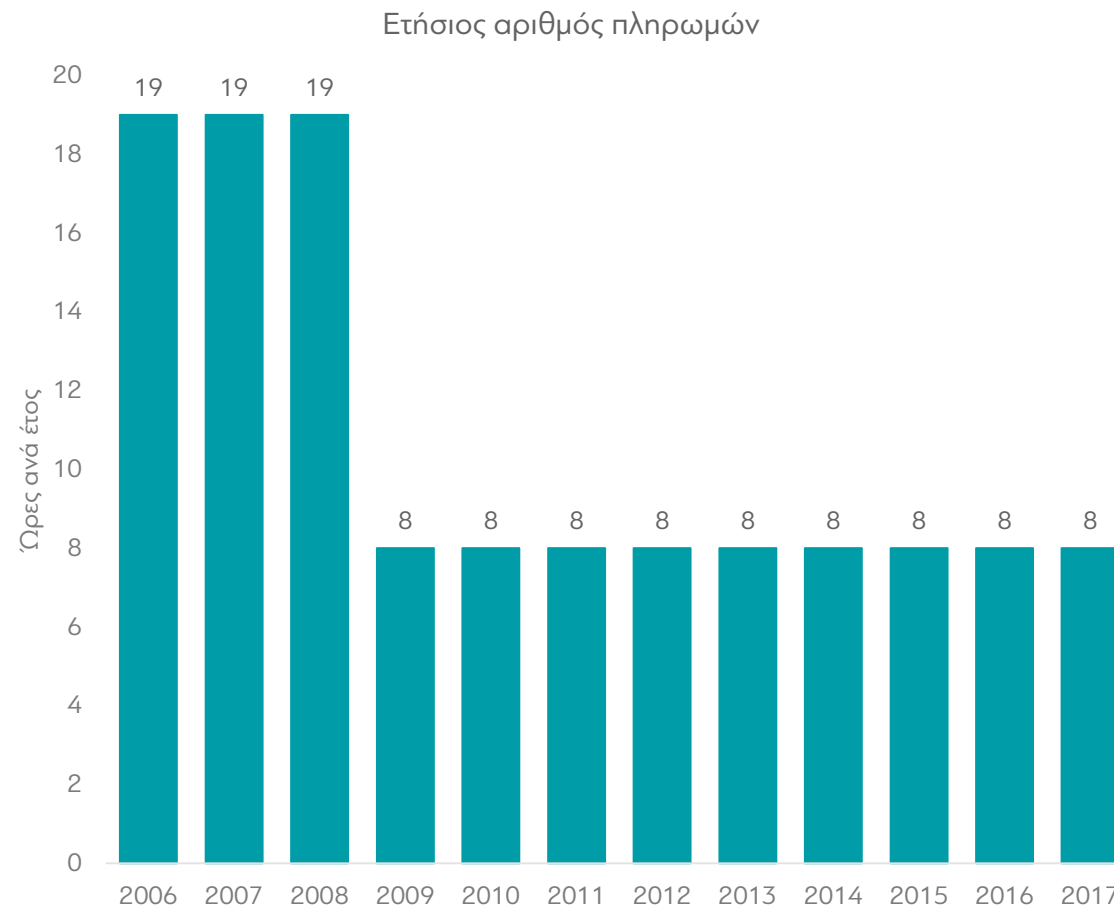
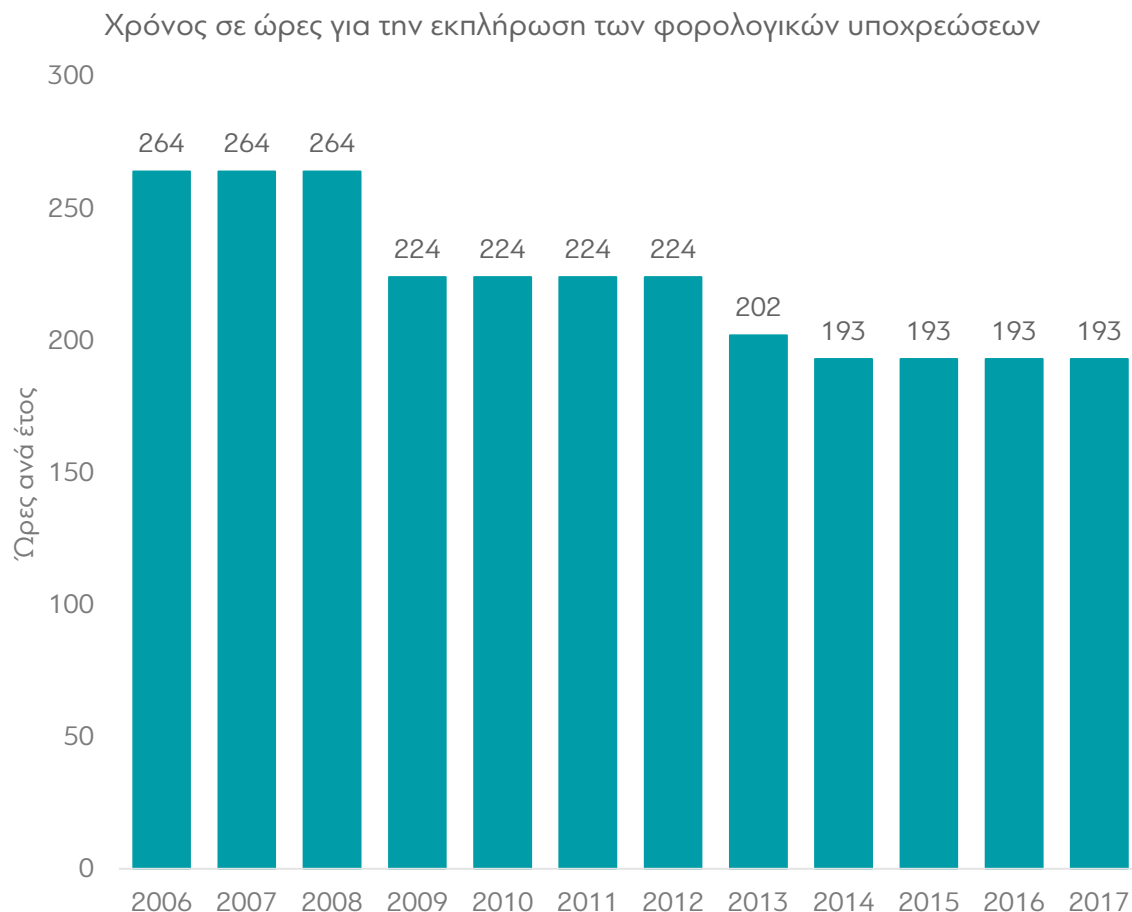
Παραγωγή νομοθετικού και ρυθμιστικού έργου για τη φορολογία εισοδήματος

Πηγή: ΑΑΔΕ

Ως αποτέλεσμα, υφίσταται νομική ανασφάλεια, αυξημένο κόστος συμμόρφωσης και αυξημένο διοικητικό βάρος των φορολογούμενων

Έχουν περιοριστεί ο ετήσιος αριθμός πληρωμών για τις επιχειρήσεις και ο χρόνος για την εκπλήρωση υποχρεώσεων

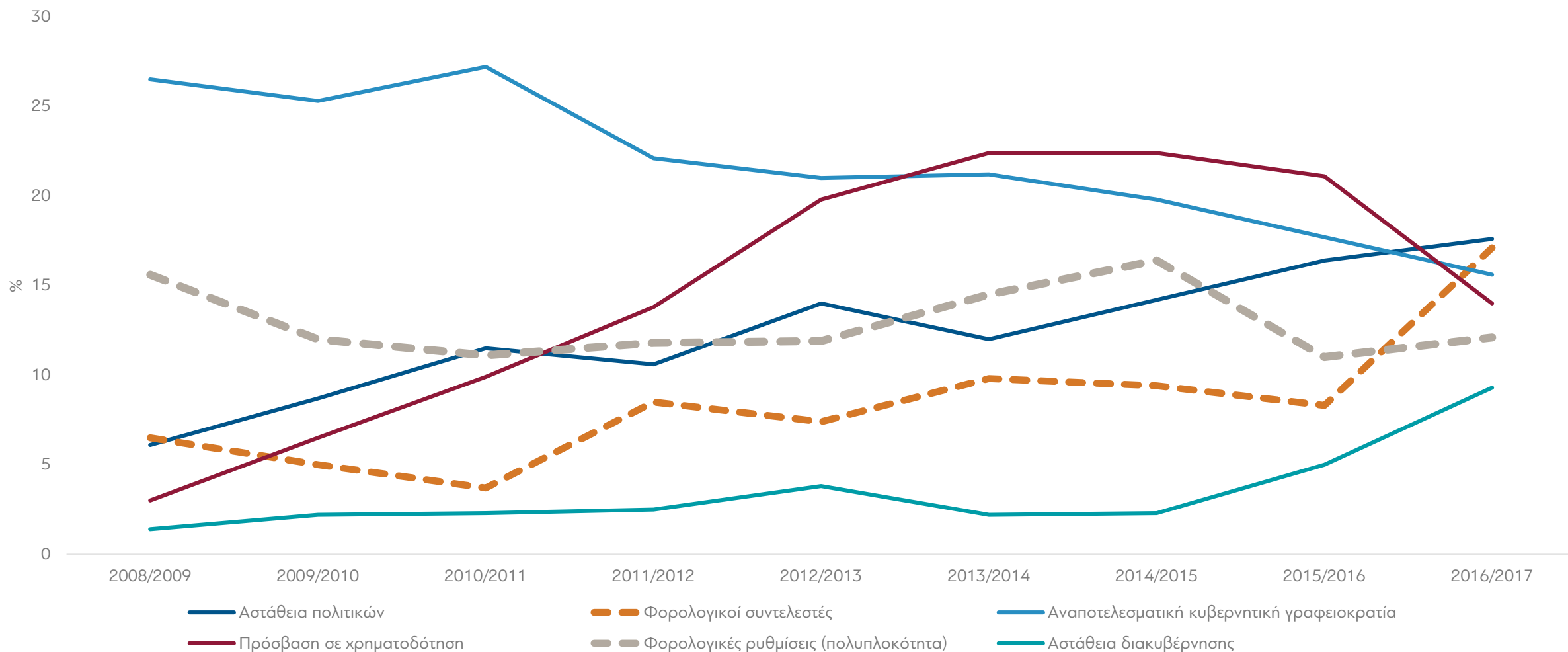

Πηγή: World Bank Group, Doing Business database

Ωστόσο, το κόστος συμμόρφωσης των επιχειρήσεων με τη φορολογική νομοθεσία παραμένει υψηλό – στο 12,6% των εσόδων από τη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων το 2013 στην Ελλάδα, έναντι 2,2% και 5% σε χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γερμανία αντίστοιχα (Stamatoroulos et al., 2016).

Η αντίληψη ότι οι φορολογικοί συντελεστές αποτελούν εμπόδιο στην δραστηριότητα ενισχύθηκε μετά το 2011

Οι πιο προβληματικοί παράγοντες για την επιχειρηματική δραστηριότητα βάση της κατάταξης το 2016/2017

4.7 Σύνοψη Επιδόσεων

Αναγκαία η αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος στην Ελλάδα

Αξιολόγηση του συστήματος φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα

Κριτήρια	Αξιολόγηση	Βαθμός*
	Οικονομική αποτελεσματικότητα (efficiency)	
<ul style="list-style-type: none"> Κίνητρα και ευκαιρίες για εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα Κίνητρα για αποταμίευση και επένδυση Ανάληψη κινδύνων και καινοτομία από άτομα και επιχειρήσεις 	<ul style="list-style-type: none"> Σχετικά υψηλή (καθαρή) φορολογική επιβάρυνση των φυσικών προσώπων Σχετικά υψηλός ανώτερος συντελεστής φορολογίας φυσικών προσώπων Υψηλός συντελεστής φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων Χαμηλός βαθμός προβλεψιμότητας του φορολογικού συστήματος 	2
	Οικονομική δικαιοσύνη και ισότητα (equity)	
<ul style="list-style-type: none"> Οριζόντια ισότητα Κάθετη ισότητα Αναδιανομή εισοδήματος για μείωση ανισοτήτων 	<ul style="list-style-type: none"> Στενή φορολογική βάση Δυσανάλογη επιβάρυνση των ασκούντων επιχειρηματική δραστηριότητα και μισθωτών Υψηλός βαθμός προοδευτικότητας, με μικρή επίδραση στη μείωση ανισοτήτων και φτώχειας 	2
	Απλότητα και διαφάνεια	
<ul style="list-style-type: none"> Σαφής ορισμός της φορολογικής βάσης Βεβαιότητα για το ποσό του φόρου για κάθε φορολογητέο αντικείμενο Διαφάνεια Δημοκρατικός έλεγχος και ενημέρωση των πολιτών 	<ul style="list-style-type: none"> Το 2013 καταργήθηκαν πολλές εξαιρέσεις και εκπτώσεις Επιβάλλονται αλλαγές στη φορολογία με τη διαδικασία του επειγόντος και ορισμένες φορές με αναδρομική ισχύ Παρατηρούνται καθυστερήσεις στην έκδοση δευτερογενούς νομοθεσίας 	3
	Ευελιξία και σταθερότητα	
<ul style="list-style-type: none"> Ευελιξία στο πλαίσιο της μακροοικονομικής διαχείρισης Ευελιξία στο πλαίσιο διαφορετικών πολιτικών κατευθύνσεων Προβλεψιμότητα ώστε να είναι εφικτή η λήψη αποφάσεων από τους φορολογούμενους 	<ul style="list-style-type: none"> Πολύ συχνές μεταβολές της νομοθεσίας Μεγάλο πλήθος νομοθετικών πράξεων ανά νόμο Μεγάλο πλήθος διατάξεων σε διάσπαρτους νόμους 	1
	Διοικητικό κόστος και κόστος συμμόρφωσης	
<ul style="list-style-type: none"> Ελαχιστοποίηση κόστους διαχείρισης του φορολογικού συστήματος (παρακολούθηση, επιβολή) Ελαχιστοποίηση ιδιωτικού κόστους συμμόρφωσης των φορολογούμενων 	<ul style="list-style-type: none"> Δυσανάλογα υψηλή απασχόληση των εργαζομένων της φορολογικής διοίκησης σε διοικητικές υπηρεσίες στην Ελλάδα Μείωση του χρόνου εκπλήρωσης φορολογικών υποχρεώσεων Περιορισμός του αριθμού πληρωμών για τις επιχειρήσεις Ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων Το κόστος συμμόρφωσης των επιχειρήσεων παραμένει υψηλό σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες 	3

Σημείωση: * Η βαθμολογία αξιοποιεί κλίμακα από 1 έως 5, όπου 1 – Εξαιρετικά μη ικανοποιητικές επιδόσεις και 5 – Πολύ καλές επιδόσεις.

Πηγή: Ανάλυση IOBE

5. Διεθνής Εμπειρία στην Αναμόρφωση Φορολογικών Συστημάτων

Έχουν επικρατήσει συγκεκριμένες τάσεις αναμόρφωσης της φορολογίας εισοδήματος τις τελευταίες δεκαετίες διεθνώς

Μείωση του ανώτατου συντελεστή στο φόρο εισοδήματος στα φυσικά και στα νομικά πρόσωπα

- Αντιστροφή της τάσης πρόσφατα σε χώρες με υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα

Διεύρυνση της φορολογικής βάσης στις επιχειρήσεις

- Λιγότερο ευνοϊκή αντιμετώπιση των αποσβέσεων
- Περιορισμός των φορολογικών δαπανών

Μείωση του ανώτατου συντελεστή φορολόγησης των μερισμάτων

Εισαγωγή στοχευμένων απαλλαγών και εκπτώσεων φόρων για τόνωση της απασχόλησης

Μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης

Διπλό σύστημα φορολόγησης εισοδήματος (dual income tax system)

- Σταθερός συντελεστής για το κεφάλαιο
- Προοδευτικοί συντελεστές για την εργασία

Μείωση του βαθμού προοδευτικότητας

- Οι φορολογικές κλίμακες έχουν γίνει πιο επίπεδες
- Αρκετές χώρες έχουν πειραματιστεί με ενιαίους γραμμικούς συντελεστές
- Αντισταθμίζεται με φοροαπαλλαγές, εκπτώσεις φόρου και κοινωνικές παροχές

Παρατηρείται έντονος φορολογικός ανταγωνισμός μεταξύ των χωρών που προσπαθούν να καταστήσουν πιο ελκυστικό το φορολογικό τους σύστημα

Βασική διαφορά στη φορολογία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ - η εφαρμογή προοδευτικού ή ενιαίου συντελεστή

- Προοδευτικός συντελεστής φορολόγησης σε 21 κράτη μέλη
- Ενιαίος φορολογικός συντελεστής σε 7 κράτη μέλη
- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι περιπτώσεις της Βουλγαρίας και της Σλοβακίας
 - Βουλγαρία – από προοδευτικό σε ενιαίο φορολογικό συντελεστή το 2008
 - Σλοβακία – από προοδευτικό συντελεστή σε ενιαίο το 2004 και από ενιαίο σε προοδευτικό συντελεστή το 2013

Κράτη μέλη της ΕΕ με flat tax

Σλοβακία – από σύστημα προοδευτικής φορολόγησης σε flat tax και επαναφορά σε σύστημα προοδευτικής φορολόγησης

Πριν το 2004

Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων:

- 5 κλίμακες εισοδήματος
- Οριακούς συντελεστές από 10% έως 38%

Εταιρικός φόρος 25%

ΦΠΑ

- Κανονικός συντελεστής 20%
- Μειωμένος συντελεστής 14%

2004-2012

Ενιαίος φορολογικός συντελεστής 19%

- Εισόδημα από εργασία
- Εταιρικά κέρδη
- ΦΠΑ

Αύξηση της έκπτωσης στον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων

Καταργήθηκαν

- Η φορολόγηση των μερισμάτων
 - Οι φόροι δωρεών και κληρονομιών
 - Πολλές εξαιρέσεις, απαλλαγές και ειδικά καθεστώτα
- Αντισταθμιστικά:

- Αύξηση έμμεσων φόρων
- Εξάλειψη των κενών της φορολογικής νομοθεσίας
- Μείωση των δημόσιων δαπανών

Από το 2013

Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων:

- <€34.000 → 19%
- >€34.000 → 25%

Αυτοαπασχολούμενοι:

- Μέγιστο ποσό δαπανών €5.040

Εταιρικός φόρος: 23% το 2013

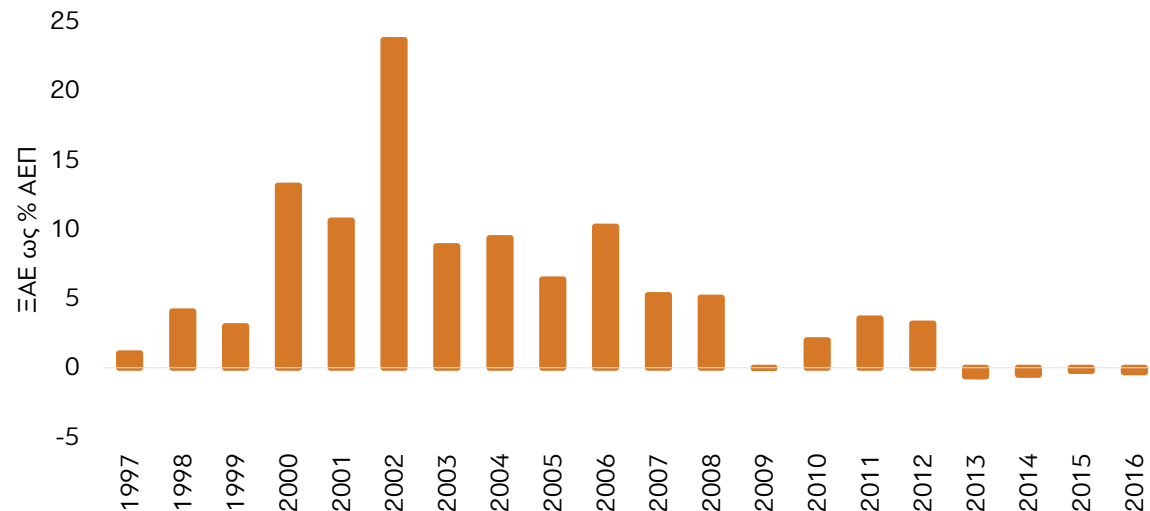
- 22% το 2014
- Ελάχιστος φόρος ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης.
- Ζημιές μεταφέρονται μόνο στις επόμενες 4 χρήσεις (αντί για 7)

Ισχυρή ανάπτυξη, υποχώρηση εσόδων, διατήρηση υψηλών ΞΑΕ και σχετικά σταθερή ανισότητα την περίοδο του flat tax

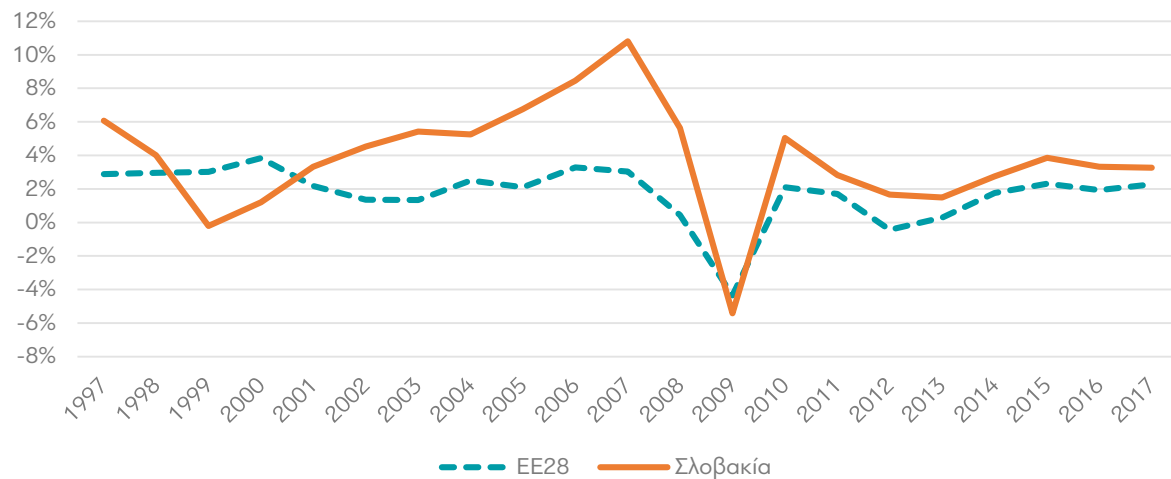
Συνολικά Φορολογικά Έσοδα

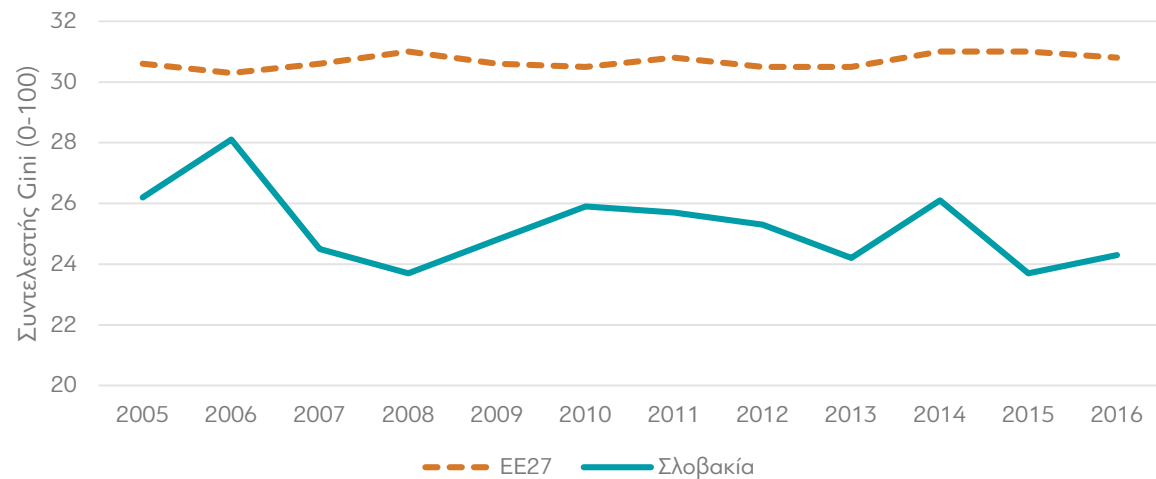
Ξένες Άμεσες Επενδύσεις

Ετήσια μεταβολή ΑΕΠ

Δείκτης ανισοκατανομής εισοδήματος

Βουλγαρία – Από προοδευτική φορολογική κλίμακα σε ενιαίο φορολογικό συντελεστή

Πριν το 2008:

Προοδευτική φορολογική κλίμακα:

- 0-2.400 BGN* → 0%
- 2.400 – 3.000 BGN → 20%
- 3.000 – 7.200 BGN → 22% + 120 BGN
- 7.200 BGN + → 24% + 1.044BGN

* 1 EUR = 1.95583 BGN

Από το 2008:

Ενιαίος φορολογικός συντελεστής

- 10% για τα εισοδήματα φυσικών και νομικών προσώπων
- 5% φόρος μερισμάτων
- 15% για τις ατομικές επιχειρήσεις που δεν αποδίδουν μερίσματα

Κατάργηση

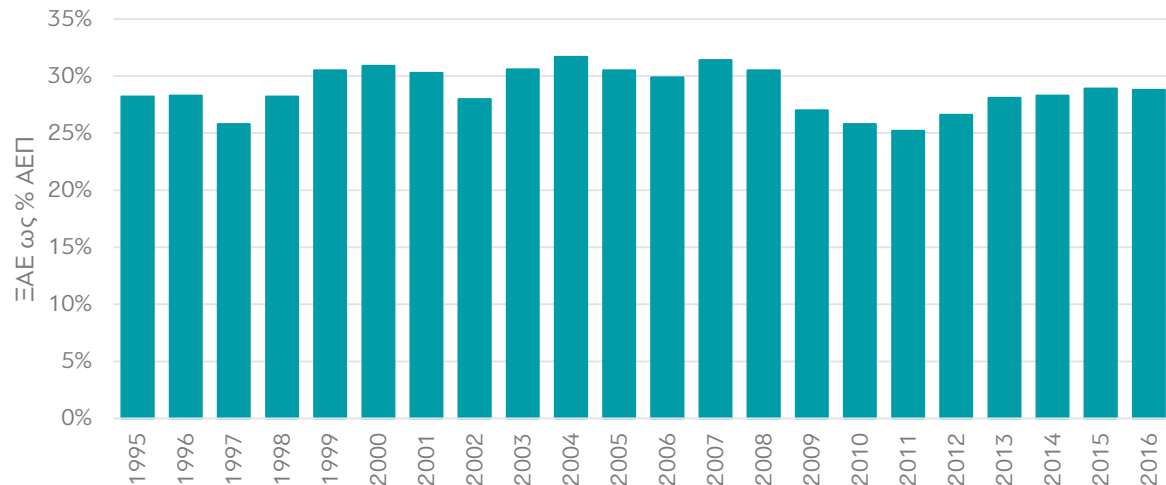
- Αφορολόγητου
- Αρκετών φοροελαφρύνσεων

Αναγνώριση δαπανών

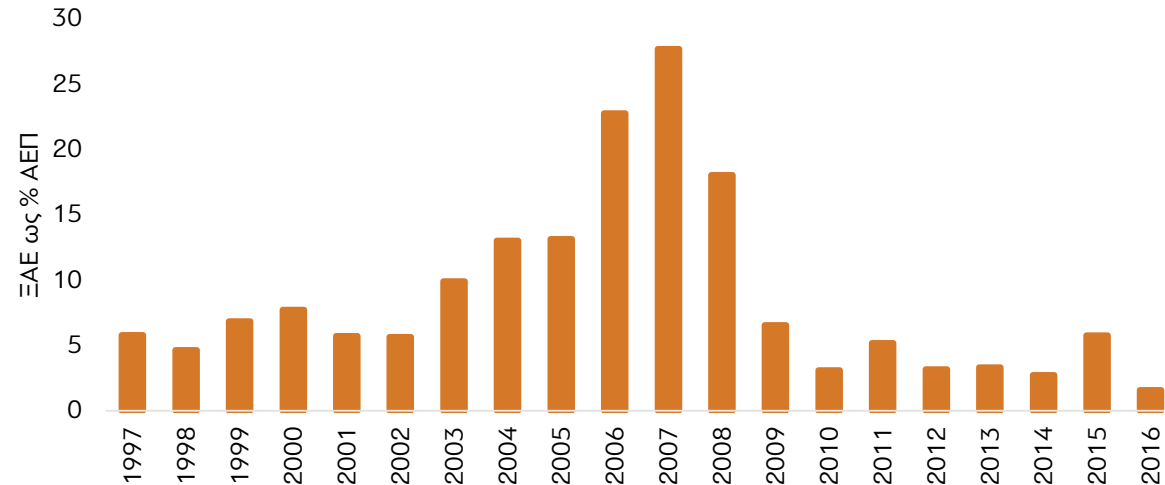
- Υποχρεωτικές ασφαλιστικές εισφορές, δαπάνες σχετικές με την ατομική/ιδιωτική ασφάλιση και γενικές δωρεές
- Εφάπαξ/τεκμαρτές δαπάνες ανάλογα με το είδος της δραστηριότητας

Αύξηση εσόδων, ασθενής ανοδική τάση της ανισότητας, ταχεία επανάκαμψη και σταθερή ροή ΞΑΕ μετά την κρίση

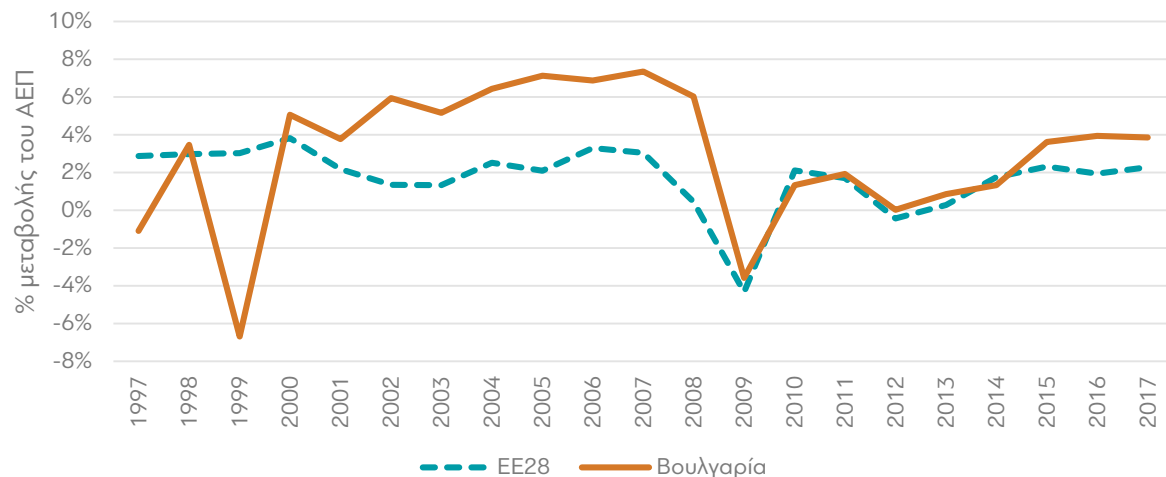
Συνολικά Φορολογικά Έσοδα

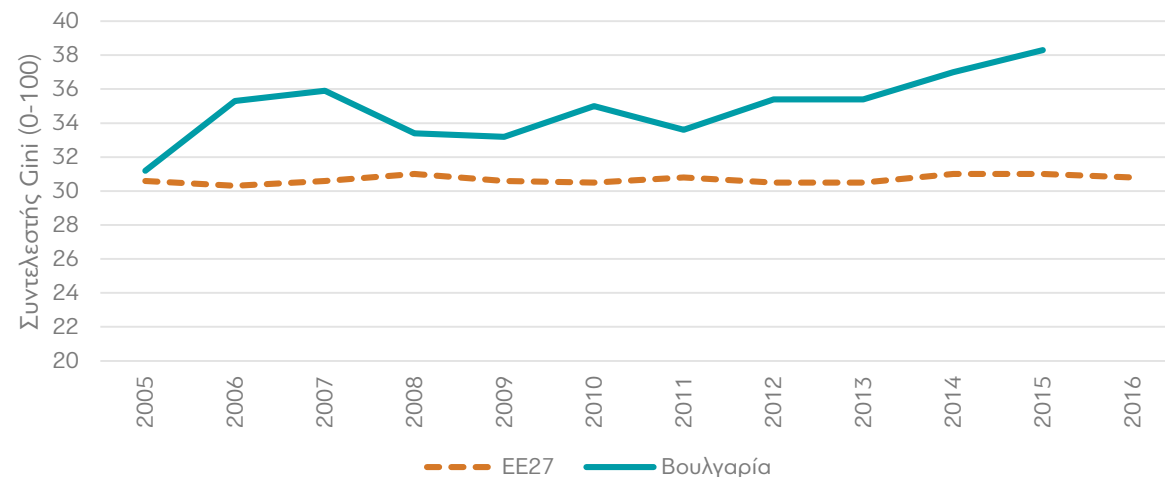
Ξένες Άμεσες Επενδύσεις

Ετήσια Μεταβολή του ΑΕΠ

Δείκτης ανισοκατανομής εισοδήματος

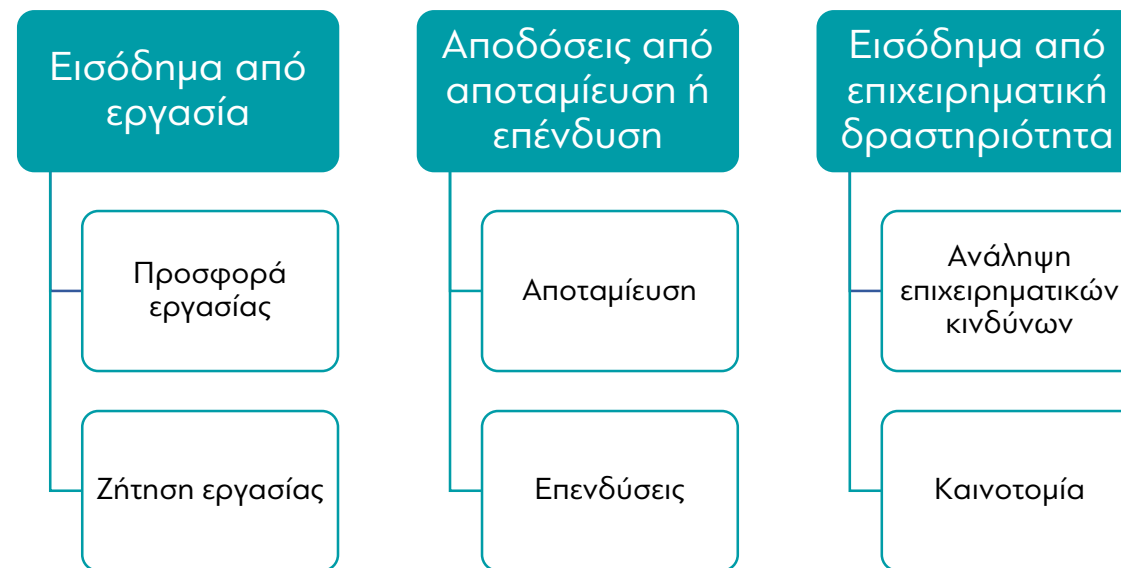

6. Επιδράσεις του Φορολογικού Συστήματος: Εμπειρική Διερεύνηση

Βασικά ευρήματα από τη διεθνή βιβλιογραφία

- Το επίπεδο φορολογίας συσχετίζεται αρνητικά με τους ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης
- Οι φόροι εισοδήματος στο κεφάλαιο και στην εργασία είναι οι περισσότερο επιβαρυντικοί για την οικονομική ανάπτυξη
- Η δομή του συστήματος φορολογίας μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τους ρυθμούς μεγέθυνσης της οικονομίας

Αρνητική επίδραση σε οικονομικά κίνητρα ανά είδος φορολογίας

Ισχυρή αρνητική σχέση μεταξύ των συνολικών φόρων και του ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ στην Ελλάδα

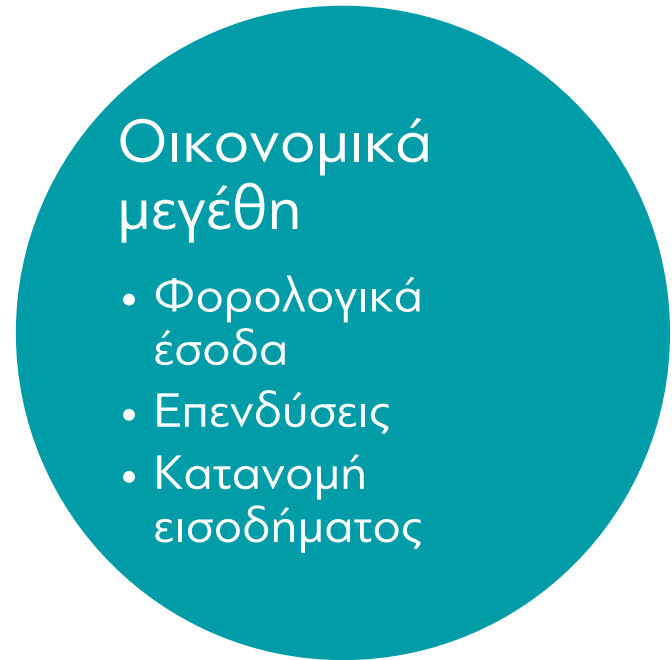
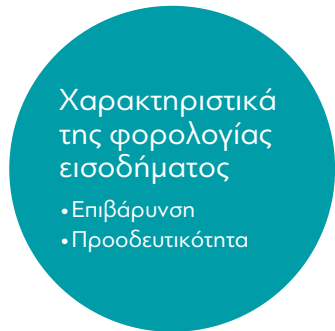
Με στοιχεία για την Ελλάδα, οι Dritsaki & Gialitaki (2005) επιβεβαιώνουν την ύπαρξη στατιστικά σημαντικής και ισχυρής αρνητικής σχέση μεταξύ των συνολικών φόρων και

- Ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ
- Αποταμίευσης
- Επενδύσεων

Επιδράσεις ανά είδος φορολογίας

Εξετάσαμε οικονομετρικά την επίδραση χαρακτηριστικών του φορολογικού συστήματος σε οικονομικά μεγέθη και δείκτες

- Πηγές δεδομένων:
 - Ameco
 - Eurostat
 - Ευρωπαϊκή Επιτροπή
 - Παγκόσμια Τράπεζα
 - ΟΟΣΑ
- Συχνότητα δεδομένων: Ετήσια
- Περίοδος: 1995-2016
- Μέθοδος: Ελαχίστων τετραγώνων
- Λογισμικό: R Studio

Μεταβλητές του υποδείγματος

Εξαρτημένες μεταβλητές

Όνομα	Πλήρης ονομασία
Δημοσιονομικά έσοδα	
DirTaxRev	Έσοδα από φόρους εισοδήματος και περιουσίας, Γενική Κυβέρνηση, ESA 2010
ShadowEc	Εκτιμώμενο μέγεθος της σκιάδους οικονομίας
Επενδύσεις	
GFCF	Ακαθάριστος σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου, σταθερές τιμές 2010, σύνολο οικονομίας
BusInv	Ακαθάριστος σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου, σταθερές τιμές 2010, επιχειρηματικές επενδύσεις
CorpInv	Δαπάνες επιχειρήσεων για τον σχηματισμό κεφαλαίου
Κατανομή εισοδήματος	
GINI	Συντελεστής Gini, ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα, έρευνα EU-SILC
PovRate	Κίνδυνος φτώχειας, με κατώφλι στο 60% του ενδιάμεσου διαθέσιμου εισοδήματος μετά από κοινωνικές μεταβιβάσεις

Χαρακτηριστικά του φορολογικού συστήματος

Όνομα	Πλήρης ονομασία
Φορολογική επιβάρυνση των νομικών προσώπων	
CorpTaxCoeff	Συντελεστές φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων
ImplCorpTax	Συνολικός πραγματικός φορολογικός φόρος, % επί των κερδών
Φορολογική επιβάρυνση των νοικοκυριών	
ImplLabTaxTot	Καθαρός μέσος φορολογικός συντελεστής, σύνολο οικονομίας
ImplLabTaxMed	Καθαρός μέσος φορολογικός συντελεστής, ζευγάρι χωρίς παιδιά με αποδοχές στο 100% των μέσων αποδοχών
Προοδευτικότητα	
MaxIncTaxCoeff	Ανώτερος συντελεστής φορολογίας φυσικών προσώπων
ProgRate	Βαθμός προοδευτικότητας της φορολογίας φυσικών προσώπων

Μεταβλητές ελέγχου

Μεταβλητή	Πλήρη ονομασία
GDP	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, τιμές 2010
IntRate	Αποδόσεις ομολόγων με βάση τα κριτήρια σύγκλησής της ONE
Ανεργία	Ποσοστό ανέργων στον ενεργό πληθυσμό

Θετική επίδραση στα φορολογικά έσοδα από τη μέση επιβάρυνση τυπικής οικογένειας

Επίδραση στα δημόσια έσοδα από άμεση φορολογία

DirTaxRev	Υπ. 1	Υπ. 2	Υπ. 3	Υπ. 4	Υπ. 5	Υπ. 6	Υπ. 7	Υπ. 8
Σταθερά	-1,544 [1,084]	1,643** [0,511]	0,251 [1,334]	-3,059*** [0,891]	1,253** [0,542]	-6,089*** [1,594]	0,287 [0,667]	-3,722 [2,565]
GDP	0,904*** [0,195]	0,262** [0,101]	0,442* [0,207]	1,019*** [0,162]	0,377*** [0,107]	1,479*** [0,244]	0,487*** [0,111]	1,106*** [0,344]
CorpTaxCoeff	-1,221*** [0,401]						0,108 [0,257]	0,013 [0,704]
ImplCorpTax		-0,167 [0,453]						
ImplLabTaxTot			0,956 [1,051]					
ImplLabTaxMed				2,473*** [0,601]			0,975* [0,448]	2,254** [0,988]
ProgRate					-0,388** [0,144]		-0,227 [0,448]	
MaxIncTaxCoeff						2,505** [0,978]		0,553 [1,276]
Παρατηρήσεις	22	12	13	21	17	22	17	21
Συντελεστής R ²	0,702	0,438	0,316	0,734	0,514	0,67	0,661	0,739
Προσαρμ. R ²	0,671	0,313	0,179	0,705	0,445	0,636	0,548	0,674
Συντελεστής AIC	-27,184	-37,485	-31,462	-34,846	-51,716	-24,948	-53,838	-31,247

Σημειώσεις: *** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, ** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, * Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Σε παρένθεση παρουσιάζεται το τυπικό σφάλμα των εκτιμήσεων.

Πηγή: IOBE

Ασθενείς ενδείξεις για θετική συσχέτιση του μεγέθους της σκιώδους οικονομίας και της προδευτικότητας

Επίδραση στο μέγεθος της σκιώδους οικονομίας

DirTaxRev	Υπ. 1	Υπ. 2	Υπ. 3	Υπ. 4	Υπ. 5	Υπ. 6	Υπ. 7
Σταθερά	-0,327*** [0,014]	0,334*** [0,033]	0,351*** [0,012]	0,404*** [0,042]	0,316*** [0,021]	0,295*** [0,020]	0,325*** [0,019]
Χρονική τάση	-0,006*** [0,001]	-0,004*** [0,001]	-0,005*** [0,001]	-0,007*** [0,001]	-0,006*** [0,001]	-0,006*** [0,001]	-0,006*** [0]
Ανεργία	0,088** [0,039]	0,033 [0,051]	0,131*** [0,037]	0,199** [0,069]	0,088** [0,038]	0,070* [0,035]	0,323*** [0,030]
CorpTaxCoeff	0 [0,033]						
ImplCorpTax		-0,048 [0,064]					
ImplLabTaxMed			-0,184* [0,085]				
ImplLabTaxTot				-0,218 [0,118]			-0,296*** [0,042]
ProgRate					0,012 [0,020]		0,091*** [0,014]
MaxIncTaxCoeff						0,097 [0,057]	
Παρατηρήσεις	14	11	14	10	14	14	10
Συντελεστής R ²	0,942	0,881	0,961	0,926	0,944	0,956	0,993
Προσαρμ. R ²	0,925	0,83	0,949	0,889	0,928	0,942	0,987
Συντελεστής AIC	-101.144	-79.282	-106.547	-71.267	-101.608	-104.762	-92.289

Σημειώσεις: *** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, ** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, * Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Σε παρένθεση παρουσιάζεται το τυπικό σφάλμα των εκτιμήσεων.

Πηγή: IOBE

Αρνητική επίδραση στις συνολικές επενδύσεις από τη μέση επιβάρυνση τυπικής οικογένειας...

Επίδραση στον ακαθάριστο σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου

GFCF	Υπ. 1	Υπ. 2	Υπ. 3	Υπ. 4	Υπ. 5	Υπ. 6	Υπ. 7
Σταθερά	-9,117*** [2,475]	-14,715*** [0,707]	-3,258 [1,82]	-4,863*** [1,162]	-6,262** [2,893]	-1,92 [2,351]	-8,672*** [1,652]
GDP	2,251*** [0,413]	3,393*** [0,128]	1,24*** [0,293]	1,814*** [0,229]	1,973*** [0,464]	1,218*** [0,351]	2,381*** [0,276]
IntRate	-0,66 [1,246]	0,309 [0,282]	-2,741*** [0,447]	-0,053 [0,914]	-3,457** [1,502]	-2,758** [1,096]	1,579 [0,956]
CorpTaxCoeff	2,44** [0,895]						1,753** [0,614]
ImplCorpTax		0,083 [0,411]					
ImplLabTaxTot			1,402 [1,386]				
ImplLabTaxMed				-5,633*** [1,209]			-4,926*** [1,044]
ProgRate					-0,607 [0,847]		
MaxIncTaxCoeff						-1,86 [1,855]	
Παρατηρήσεις	21	11	13	21	17	21	21
Συντελεστής R ²	0,87	0,996	0,926	0,918	0,873	0,823	0,946
Προσαρμ. R ²	0,847	0,994	0,902	0,903	0,844	0,792	0,932
Συντελεστής AIC	-18,323	-38,135	-24,107	-27,992	-10,476	-11,913	-34,637

Σημειώσεις: *** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, ** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, * Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Σε παρένθεση παρουσιάζεται το τυπικό σφάλμα των εκτιμήσεων.

Πηγή: IOBE

... μέσα από τις επενδύσεις για κατοικίες και αυτοκίνητα

Επίδραση στον ακαθάριστο σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου επιχειρηματικής χρήσης

BusInν	Υπ. 1	Υπ. 2	Υπ. 3	Υπ. 4	Υπ. 5	Υπ. 6	Υπ. 7
Σταθερά	-7,279*** [1,548]	-7,063*** [1,3]	-2,226 [2,54]	-4,066*** [1,066]	-2,948 [1,989]	-3,475** [1,51]	-7,23*** [1,584]
GDP	1,859*** [0,258]	1,921*** [0,235]	0,999** [0,409]	1,402*** [0,21]	1,229*** [0,319]	1,282*** [0,225]	1,873*** [0,265]
IntRate	-0,312 [0,779]	-1,056* [0,518]	-2,099*** [0,623]	-1,425 [0,838]	-2,718** [1,032]	-1,962** [0,704]	-0,069 [0,917]
CorpTaxCoeff	1,531** [0,56]						1,456** [0,588]
ImplCorpTax		-0,164 [0,755]					
ImplLabTaxTot			0,419 [1,934]				
ImplLabTaxMed				-1,123 [1,109]			-0,536 [1,001]
ProgRate					-0,445 [0,582]		
MaxIncTaxCoeff						-0,376 [1,192]	
Παρατηρήσεις	21	11	13	21	17	21	21
Συντελεστής R²	0,91	0,973	0,808	0,878	0,875	0,871	0,912
Προσαρμ. R²	0,894	0,961	0,744	0,856	0,846	0,849	0,89
Συντελεστής AIC	-38,043	-24,752	-15,447	-31,615	-23,219	-30,507	-36,417

Σημειώσεις: *** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, ** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, * Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Σε παρένθεση παρουσιάζεται το τυπικό σφάλμα των εκτιμήσεων.

Πηγή: IOBE

Αρνητική επίδραση της φορολογικής επιβάρυνσης τυπικής οικογένειας στις επενδύσεις νομικών προσώπων

Επίδραση στις επιχειρηματικές δαπάνες για τον σχηματισμό κεφαλαίου

CorpInv	Υπ. 1	Υπ. 2	Υπ. 3	Υπ. 4	Υπ. 5	Υπ. 6	Υπ. 7	Υπ. 8
Σταθερά	-2,564 [3,043]	-10,043** [3,779]	-2,902 [3,013]	-3,236* [1,539]	-1,505 [3,408]	-2,237 [2,482]	-2,186 [2,670]	1,697 [2,957]
GDP	0,979* [0,507]	2,253** [0,683]	0,782 [0,486]	1,246*** [0,304]	0,982* [0,546]	0,933** [0,371]	1,089** [0,447]	0,15 [0,467]
IntRate	-2,71* [1,532]	0,005 [1,505]	-2,56*** [0,739]	-0,357 [1,211]	-4,176** [1,769]	-2,782** [1,157]	-0,807 [1,545]	-7,381*** [1,885]
CorpTaxCoeff	0,1 [1,1]						-0,483 [0,992]	-1,681* [0,795]
ImplCorpTax		0,922 [2,196]						
ImplLabTaxTot			4,407* [2,294]					7,610** [2,250]
ImplLabTaxMed				-3,992** [1,601]			-4,187** [1,687]	
ProgRate					-1,18 [0,998]			-1,844* [0,907]
MaxIncTaxCoeff						-0,111 [1,958]		
Παρατηρήσεις	21	11	13	21	17	21	21	13
Συντελεστής R ²	0,694	0,812	0,72	0,776	0,728	0,694	0,779	0,866
Προσαρμ. R ²	0,64	0,732	0,626	0,737	0,665	0,64	0,724	0,771
Συντελεστής AIC	-9,645	-1,268	-11	-16,18	-4,909	-9,639	-14,49	-16,624

Σημειώσεις: *** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, ** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, * Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Σε παρένθεση παρουσιάζεται το τυπικό σφάλμα των εκτιμήσεων.

Πηγή: IOBE

Η προοδευτικότητα της φορολογικής κλίμακας δεν είχε στατιστικά σημαντική επίδραση στον δείκτη ανισότητας GINI

Επίδραση στον δείκτη ανισότητας GINI

GINI	Υπ. 1	Υπ. 2	Υπ. 3	Υπ. 4	Υπ. 5	Υπ. 6	Υπ. 7	Υπ. 8
Σταθερά	0,108 [0,132]	0,447*** [0,063]	0,411*** [0,086]	0,544*** [0,087]	0,276** [0,094]	0,077 [0,199]	0,563*** [0,096]	0,078 [0,137]
GDP	0,029 [0,021]	-0,022* [0,011]	-0,013 [0,017]	-0,034** [0,013]	0,002 [0,016]	0,033 [0,029]	-0,037** [0,015]	0,037 [0,022]
ImplLabTaxTot	0,212* [0,103]					0,219* [0,112]		0,221* [0,104]
ImplLabTaxMed		0,045 [0,046]			0,141** [0,06]		0,084 [0,05]	
ProgRate			-0,004 [0,023]		0,023 [0,023]			-0,019 [0,020]
MaxIncTaxCoeff				-0,054 [0,056]		0,014 [0,064]	-0,1 [0,064]	
Παρατηρήσεις	12	19	15	20	15	12	19	12
Συντελεστής R ²	0,33	0,241	0,063	0,302	0,375	0,334	0,347	0,395
Προσαρμ. R ²	0,182	0,146	-0,093	0,22	0,204	0,085	0,217	0,168
Συντελεστής AIC	-84,557	-132,031	-101,566	-139,712	-105,63	-82,63	-132,905	-83,777

Σημειώσεις: *** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, ** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, * Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Σε παρένθεση παρουσιάζεται το τυπικό σφάλμα των εκτιμήσεων.

Πηγή: IOBE

Ωστόσο, η καμπυλότητα της φορολογικής κλίμακας φαίνεται να μειώνει τον κίνδυνο φτώχειας

Επίδραση στον κίνδυνο φτώχειας

ΡovRate	Υπ. 1	Υπ. 2	Υπ. 3	Υπ. 4	Υπ. 5	Υπ. 6	Υπ. 7	Υπ. 8
Σταθερά	0,252 [0,182]	0,352*** [0,049]	0,518*** [0,094]	0,286** [0,104]	-0,121 [0,206]	0,317*** [0,092]	0,133 [0,096]	0,353*** [0,081]
GDP	-0,023 [0,028]	-0,035*** [0,009]	-0,050** [0,019]	-0,025 [0,016]	0,028 [0,03]	-0,027 [0,016]	0,008 [0,016]	-0,035** [0,012]
ImplLabTaxTot	0,232 [0,142]				0,308** [0,116]		0,266*** [0,073]	
ImplLabTaxMed		0,191*** [0,034]				0,200*** [0,059]		0,191*** [0,041]
ProgRate			-0,049* [0,025]			-0,009 [0,022]	-0,072*** [0,014]	
MaxIncTaxCoeff				0,122* [0,065]	0,168** [0,066]			-0,001 [0,054]
Παρατηρήσεις	12	20	16	21	12	16	12	20
Συντελεστής R²	0,413	0,764	0,568	0,464	0,674	0,778	0,865	0,764
Προσαρμ. R²	0,283	0,737	0,501	0,404	0,552	0,722	0,814	0,72
Συντελεστής AIC	-76,759	-149,060	-104,448	-139,358	-81,826	-113,106	-92,348	-147,061

Σημειώσεις: *** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, ** Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, * Στατιστικά σημαντικός συντελεστής σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Σε παρένθεση παρουσιάζεται το τυπικό σφάλμα των εκτιμήσεων.

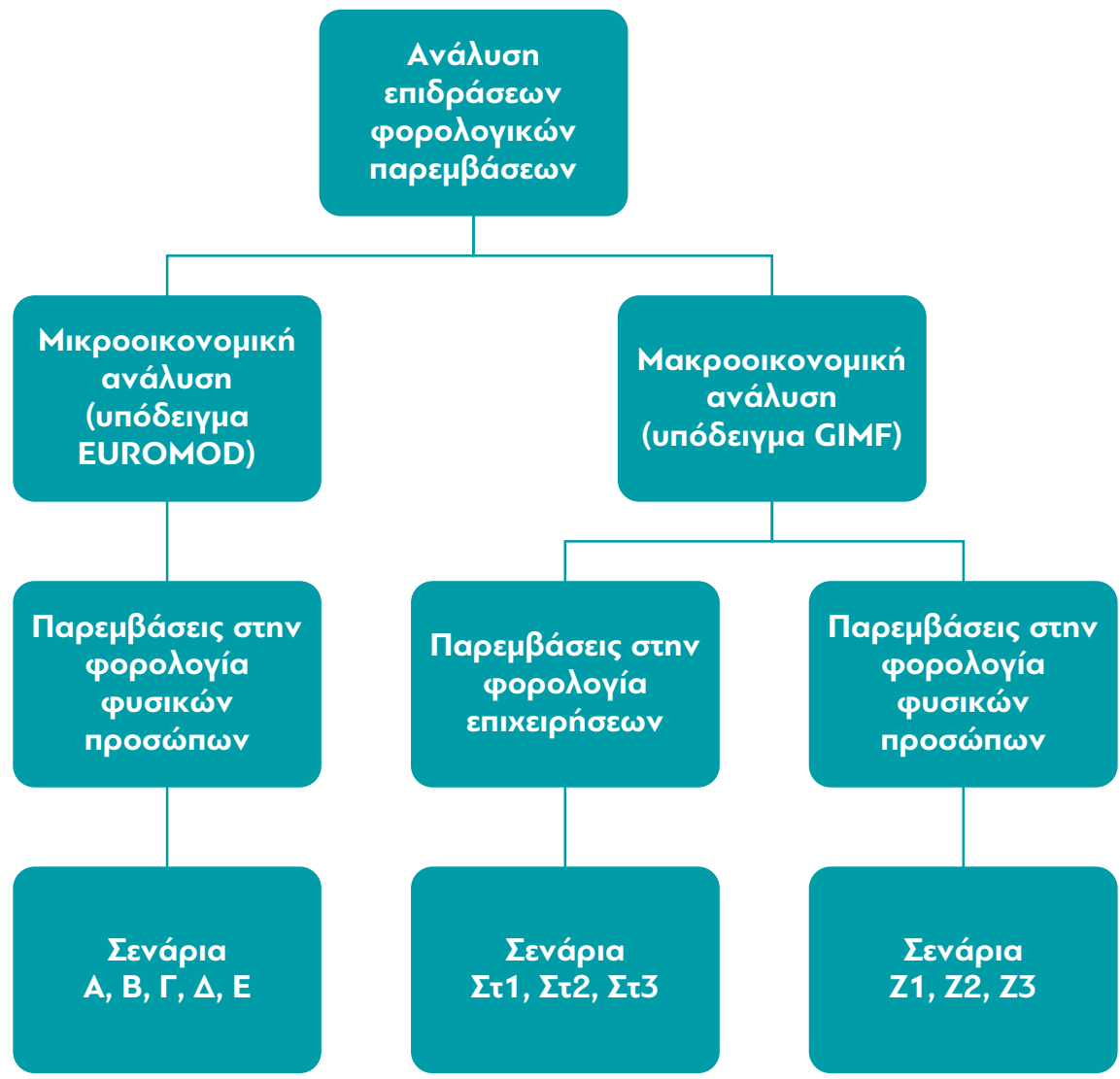
Πηγή: IOBE

Ισχυρότερη είναι όμως η αυξητική επίδραση στον κίνδυνο φτώχειας από τη φορολογική επιβάρυνση

7. Σενάρια Αναμόρφωσης του Συστήματος Φορολόγησης Εισοδήματος στην Ελλάδα

Εξετάζονται οι μικρο- και μακρο-οικονομικές επιδράσεις 11 σεναρίων φορολογικής αναμόρφωσης

Στην ανάλυση μικροοικονομικών επιδράσεων, εξετάζονται σενάρια αναμόρφωσης της φορολογίας φυσικών προσώπων

Σενάριο βάσης

- Φορολογικό καθεστώς που προβλέπεται να ισχύσει από 1.1.2020, λαμβάνοντας υπ' όψιν και τον Ν4472/2017
- Νέα φορολογική κλίμακα
- Νέα δομή εισφοράς αλληλεγγύης
- Νέα δομή έκπτωσης φόρου

Α. Πιο έντονη προοδευτικότητα

- Επαναπροσδιορισμός των φορολογικών συντελεστών για τις ακραίες βαθμίδες της κλίμακας έτσι ώστε να επιβαρύνονται λιγότερο τα χαμηλά εισοδήματα και περισσότερο τα υψηλά
- Κλίμακα φορολογίας:
 - €0-€20 χιλ. – 19%
 - >€40 χιλ. – 80%

Β. Ενιαίος φορολογικός συντελεστής (flat tax)

- Φορολόγηση όλων των εισοδημάτων φυσικών προσώπων με τον ίδιο συντελεστή
- Εξακολουθεί να ισχύει η έκπτωση φόρου
- Ενιαίος συντελεστής: 24,3%

Γ. Ενιαίος συντελεστής με κατάργηση της έκπτωσης φόρου

- Ενιαίος φορολογικός συντελεστής (όπως στο σενάριο Β): 14,3%
- Κατάργηση της έκπτωσης φόρου

Δ. Ενιαίος συντελεστής 20%

- Ενιαίος φορολογικός συντελεστής (όπως στο σενάριο Β): 20%
- Έκπτωση φόρου στο ύψος που εξασφαλίζει την δημοσιονομική ουδετερότητα
 - €680 ετησίως
 - Αυξάνεται κατά €50 ετησίως για κάθε τέκνο

Ε. Δύο φορολογικά κλίμακα

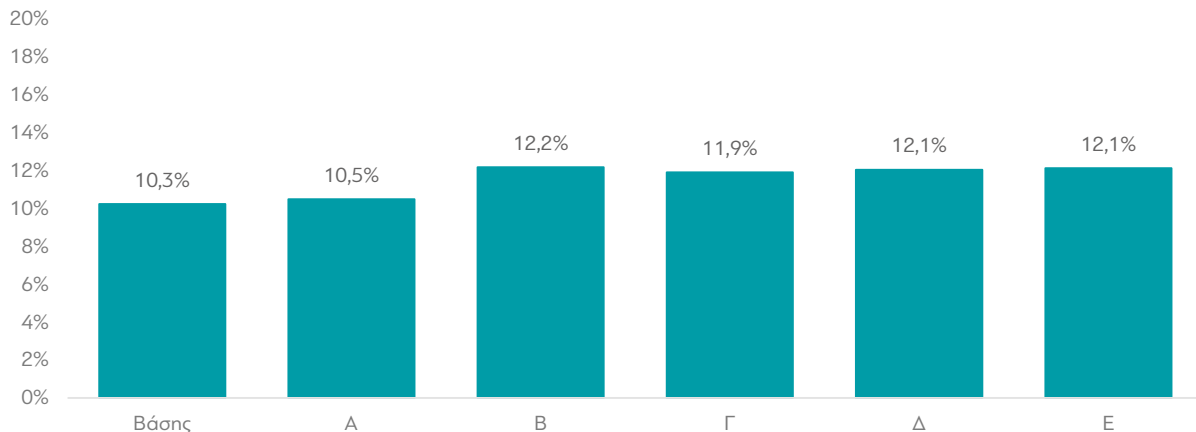
- Εφαρμόζονται διαφορετικοί συντελεστές σε δύο κλίμακα εισοδήματος
 - €0-€40 χιλ. – 20%
 - >€40 χιλ. – 25%
- Έκπτωση φόρου (για δημοσιονομική ουδετερότητα)
 - €690 ετησίως
 - Αυξάνεται κατά €50 ετησίως για κάθε τέκνο

Οι παράμετροι του φορολογικού συστήματος (συντελεστές, κλίμακα, έκπτωση φόρου) προσδιορίζονται έτσι ώστε να επιτυγχάνεται δημοσιονομικά ουδέτερο αποτέλεσμα (καμία αλλαγή στα καθαρά δημοσιονομικά έσοδα σε σύγκριση με το ισχύον σύστημα)

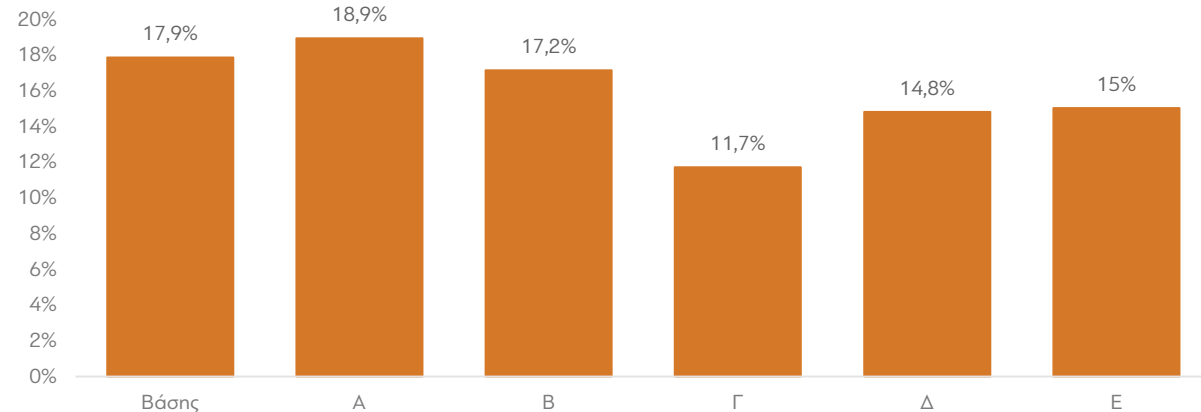
Στο σενάριο Γ (flat-tax χωρίς έκπτωση φόρου) παρατηρείται η μικρότερη επιβάρυνση στο σύνολο των φορολογουμένων

Μέσος φορολογικός συντελεστής ανά πηγή εισοδήματος και σενάριο

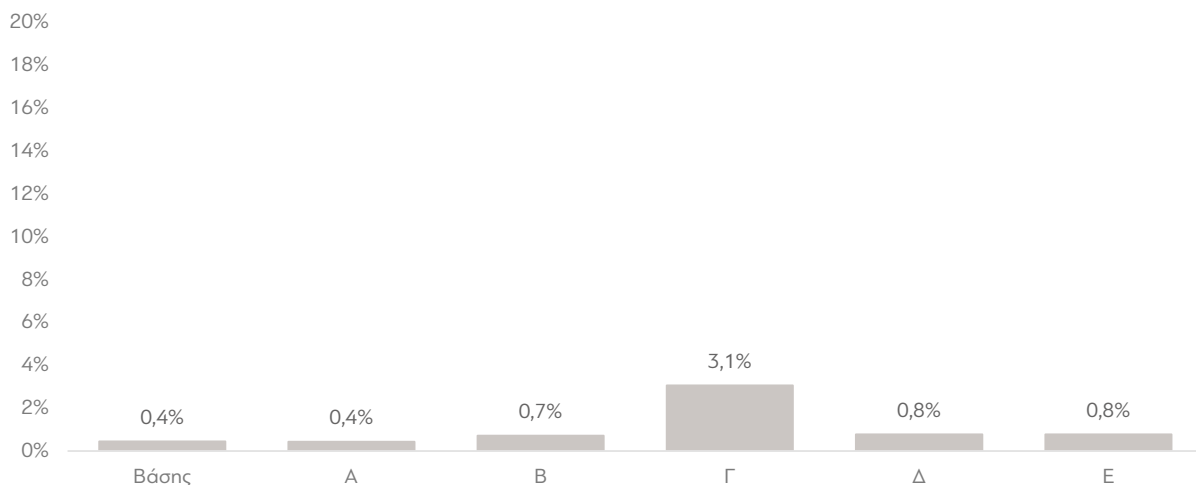
Μισθωτοί

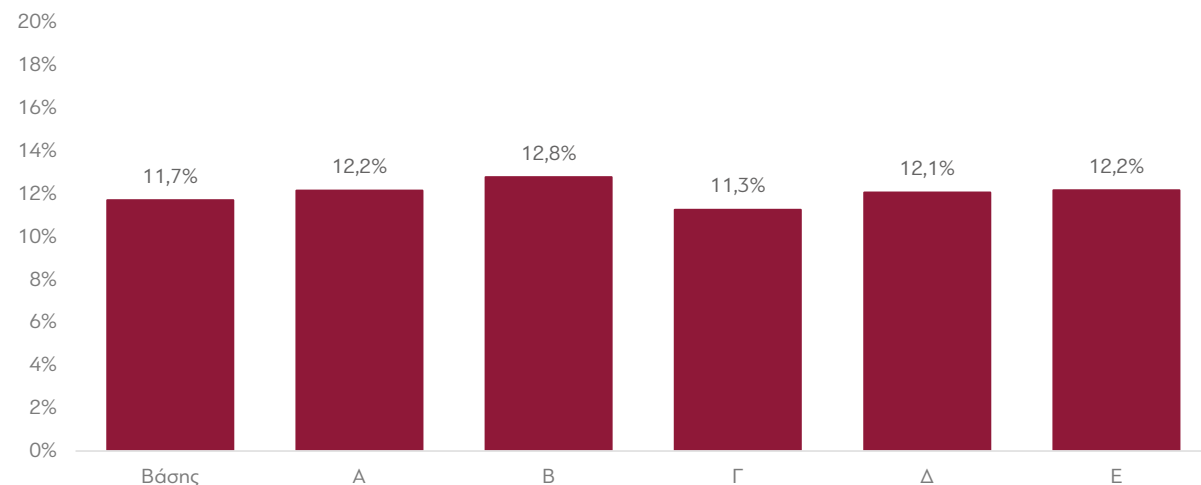
Ελεύθεροι επαγγελματίες

Αγρότες

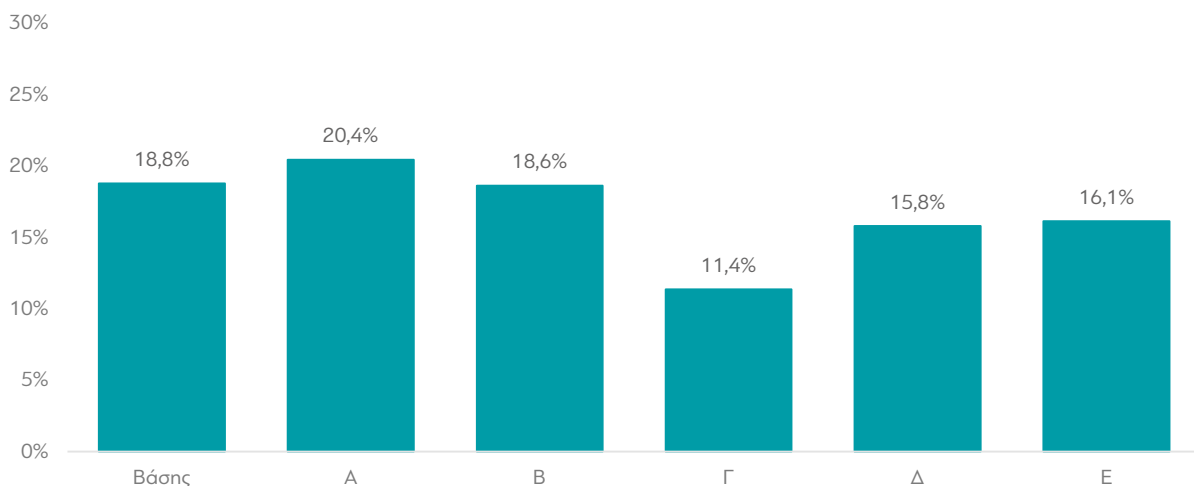
Σύνολο φορολογουμένων

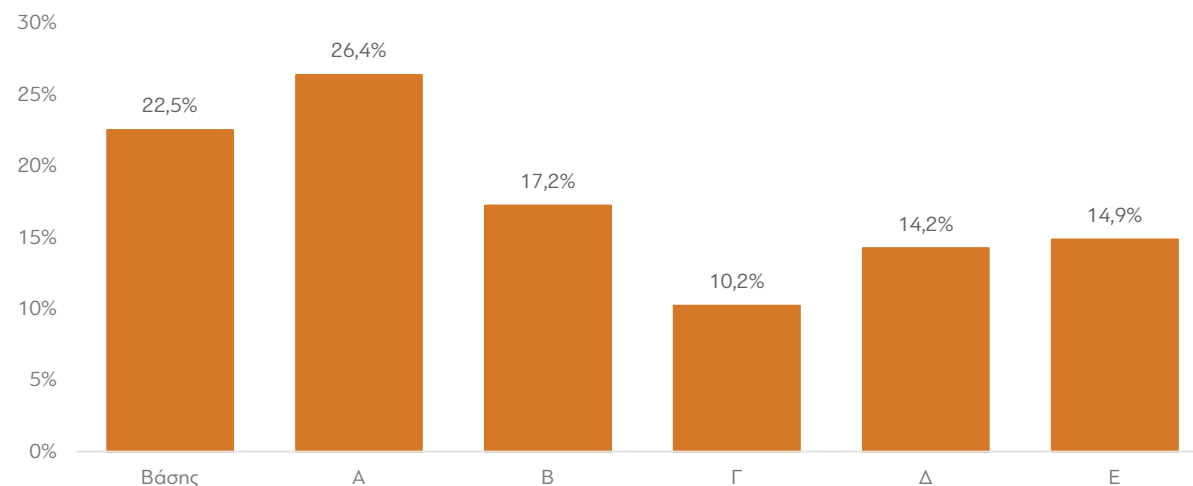
Βελτίωση με το σενάριο Γ (flat-tax χωρίς έκπτωση φόρου) και στα κίνητρα για εργασία

Μέσος οριακός φορολογικός συντελεστής ανά πηγή εισοδήματος και σενάριο

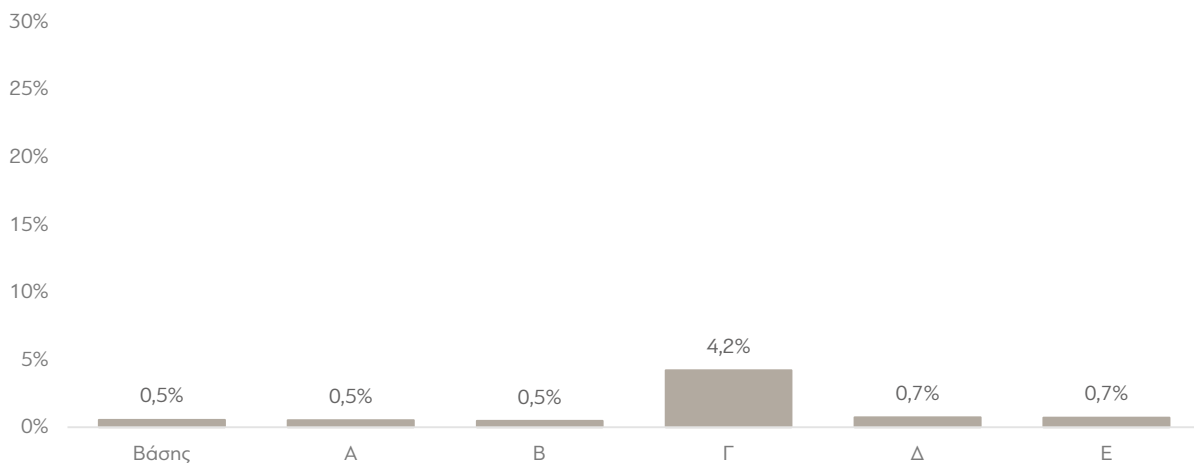
Μισθωτοί

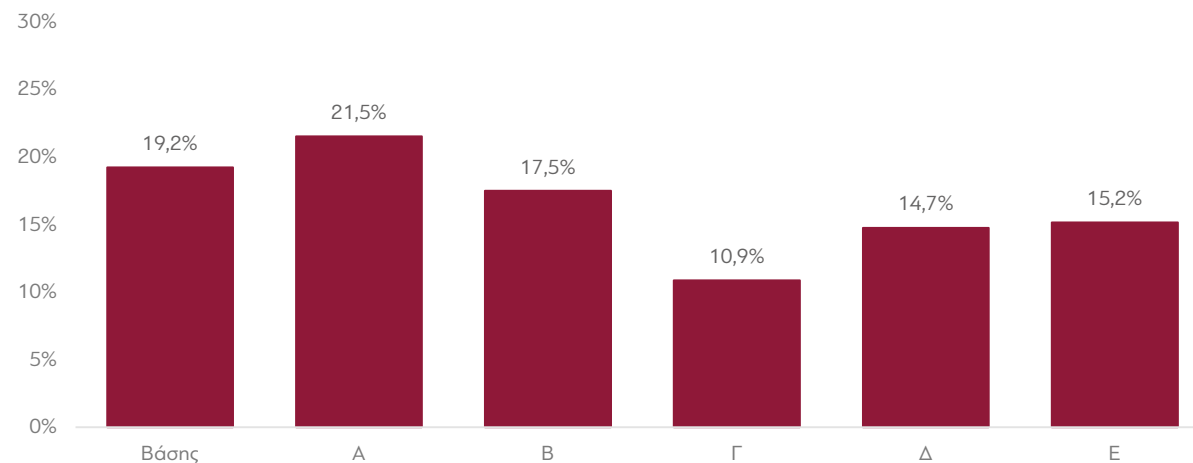
Ελεύθεροι επαγγελματίες

Αγρότες

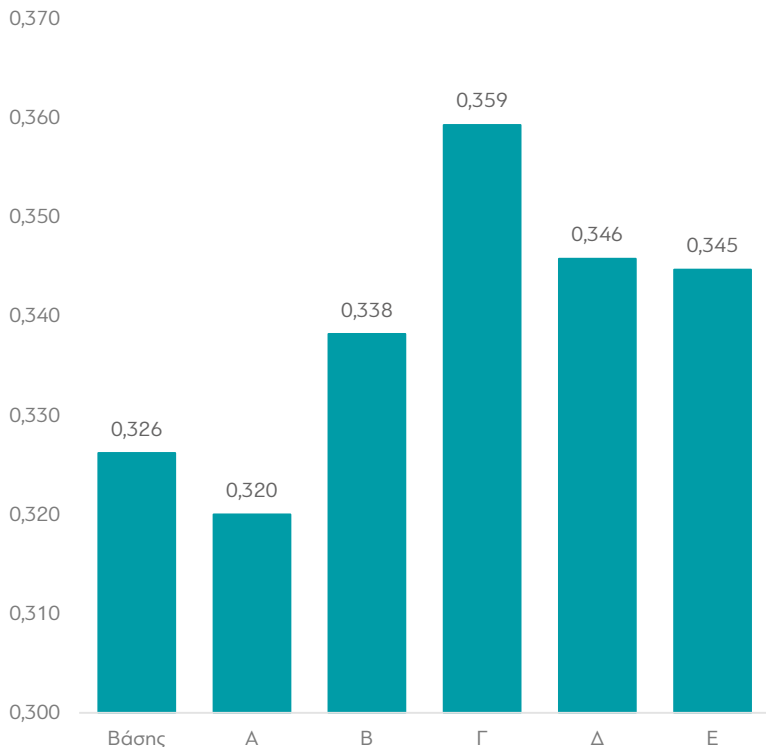
Σύνολο φορολογουμένων

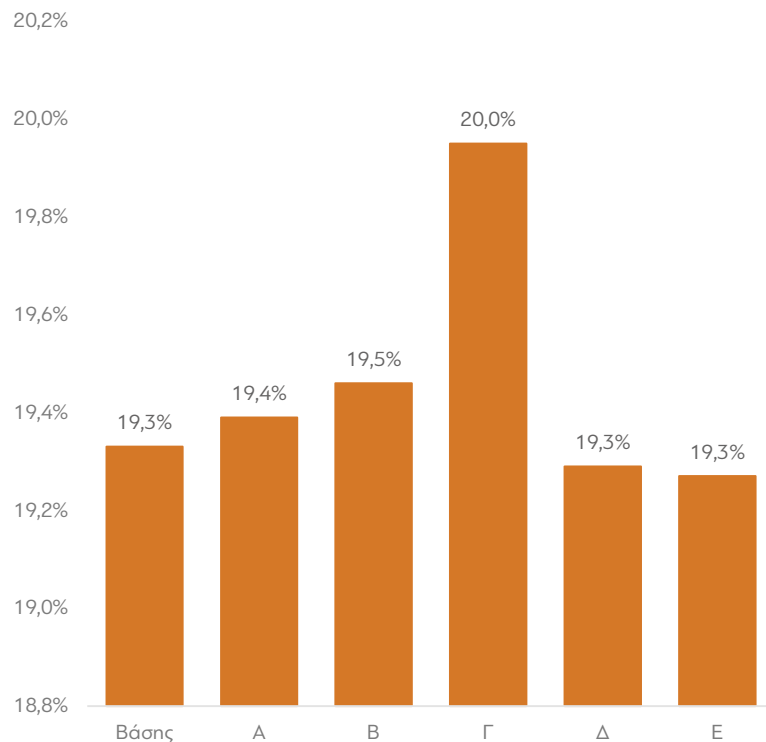
Με το σενάριο Γ παρατηρείται αύξηση της ανισότητας και του κινδύνου φτώχειας

Μέσος οριακός φορολογικός συντελεστής ανά πηγή εισοδήματος και σενάριο

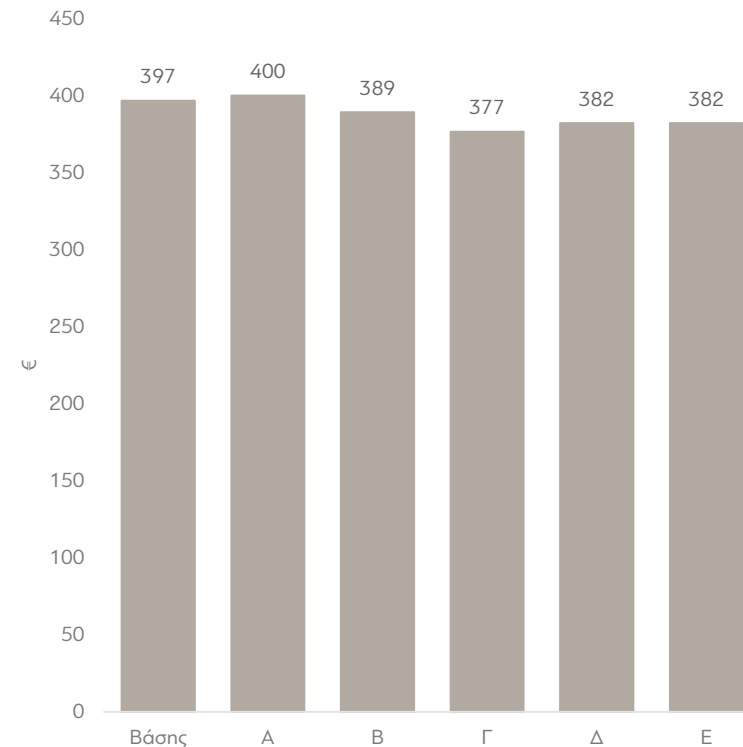
Δείκτης ανισότητας GINI

Ποσοστό φτώχειας

Όριο φτώχειας

Πηγή: Προσομοιώσεις ΙΟΒΕ με το λογισμικό EUROMOD, v.1.14.0.

Ωστόσο, συνδυάζοντας τα μέτρα πολιτικής του σεναρίου Γ με μία αναδιάρθρωση των κοινωνικών δαπανών του Δημοσίου είναι δυνατόν να εξαλειφθούν οι αρνητικές επιδράσεις στη φτώχεια.

Το σενάριο Γ έχει την υψηλότερη θετική επίδραση στην οικονομική αποτελεσματικότητα

Αξιολόγηση των μικροοικονομικών επιδράσεων από την αναμόρφωση της φορολογίας φυσικών προσώπων

Κριτήρια αξιολόγησης	Α: Πιο έντονη προοδευτικότητα	Β: Flat tax 24,3%	Γ: Flat tax 14,3% με κατάργηση έκπτωσης φόρου	Δ: Flat tax 20% με έκπτωση φόρου από €680	Ε: Δύο κλιμάκια 20% για <€40 χιλ. και 25% για >€40 χιλ. με έκπτωση φόρου από €690
Οικονομική αποτελεσματικότητα	---	++	+++	++	+
Δικαιοσύνη και ισότητα	+	-	---	--	-
Απλότητα, διαφάνεια και ευελιξία	0	++	+++	++	+
Διοικητικό κόστος και κόστος συμμόρφωσης	0	++	+++	++	+

Σημείωση: ++ Ισχυρή θετική επίδραση, + θετική επίδραση, 0 χωρίς αξιοσημείωτη επίδραση, - αρνητική επίδραση, -- ισχυρή αρνητική επίδραση

Πηγή: Ανάλυση IOBE

Στην ανάλυση μακροοικονομικών επιδράσεων, εξετάζονται σενάρια μείωσης φορολογίας με εναλλακτικά ισοδύναμα

Ανάλυση μακροοικονομικών επιδράσεων - Σενάρια αναμόρφωσης της φορολογίας φυσικών προσώπων

Z1: Μείωση φορολογίας φυσικών προσώπων και μείωση πλεονάσματος

- Μείωση του μέσου φορολογικού συντελεστή για τα φυσικά πρόσωπα κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες
 - από 53% σε 50%
- Μείωση του δημοσιονομικού πλεονάσματος έτσι ώστε να αντισταθμίζεται η μείωση των δημοσίων εσόδων από την φορολογία των φυσικών προσώπων
- Σταθερές δημόσιες δαπάνες σε απόλυτους όρους
 - Σταθερή δημόσια κατανάλωση
 - Σταθερές δημόσιες επενδύσεις
 - Σταθερές μεταβιβαστικές πληρωμές του Δημοσίου
- Σταθερό φορολογικό καθεστώς για τις επιχειρήσεις (σταθερός μέσος φορολογικός συντελεστής)
- Σταθερό φορολογικό καθεστώς για την κατανάλωση (σταθερός μέσος φορολογικός συντελεστής)
- Σταθερή φορολογία της περιουσίας (σε απόλυτους όρους)

Z2: Μείωση φορολογίας φυσικών προσώπων και αύξηση άλλων ειδών φορολογίας

- Μείωση του μέσου φορολογικού συντελεστή για τα φυσικά πρόσωπα από 53% σε 50%
- Σταθερό δημοσιονομικό πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ (δημοσιονομική ουδετερότητα)
- Σταθερές δημόσιες δαπάνες σε απόλυτους όρους
- Αύξηση του μέσου φορολογικού συντελεστή για τις επιχειρήσεις κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες
- Αύξηση του μέσου φορολογικού συντελεστή στην κατανάλωση κατά 0,42 ποσοστιαίες μονάδες
- Αύξηση φόρων στην περιουσία έτσι ώστε συνολικά το δημοσιονομικό πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ να μένει σταθερό

Z3: Μείωση φορολογίας φυσικών προσώπων και μείωση των δημοσίων δαπανών

- Μείωση του μέσου φορολογικού συντελεστή για τα φυσικά πρόσωπα από 53% σε 50%
- Σταθερό δημοσιονομικό πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ (δημοσιονομική ουδετερότητα)
- Μείωση δημοσίων δαπανών
 - Μείωση δημόσιας κατανάλωσης κατά 1,6%
 - Μείωση δημοσίων επενδύσεων κατά 1,6%
 - Μείωση μεταβιβαστικών πληρωμών του Δημοσίου, έτσι ώστε το δημοσιονομικό πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ να μένει σταθερό
- Σταθερό φορολογικό καθεστώς για το εισόδημα φυσικών προσώπων
- Σταθερό φορολογικό καθεστώς για την κατανάλωση
- Σταθερή φορολογία της περιουσίας

Στην ανάλυση μακροοικονομικών επιδράσεων, εξετάζονται σενάρια μείωσης φορολογίας με εναλλακτικά ισοδύναμα

Ανάλυση μακροοικονομικών επιδράσεων

Σενάρια αναμόρφωσης της φορολογίας νομικών προσώπων

Στ1: Μείωση φορολογίας επιχειρήσεων και μείωση πλεονάσματος

- Μείωση του μέσου φορολογικού συντελεστή για τις επιχειρήσεις κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες (από 27,6% σε 17,6%)
- Μείωση του δημοσιονομικού πλεονάσματος έτσι ώστε να αντισταθμίζεται η μείωση των δημοσίων εσόδων από την φορολογία επιχειρήσεων
- Σταθερές δημόσιες δαπάνες σε απόλυτους όρους
 - Σταθερή δημόσια κατανάλωση
 - Σταθερές δημόσιες επενδύσεις
 - Σταθερές μεταβιβαστικές πληρωμές του Δημοσίου
- Σταθερό φορολογικό καθεστώς για το εισόδημα φυσικών προσώπων (σταθερός μέσος φορολογικός συντελεστής)
- Σταθερό φορολογικό καθεστώς για την κατανάλωση (σταθερός μέσος φορολογικός συντελεστής)
- Σταθερή φορολογία της περιουσίας (σε απόλυτους όρους)

Στ2: Μείωση φορολογίας επιχειρήσεων και αύξηση άλλων ειδών φορολογίας

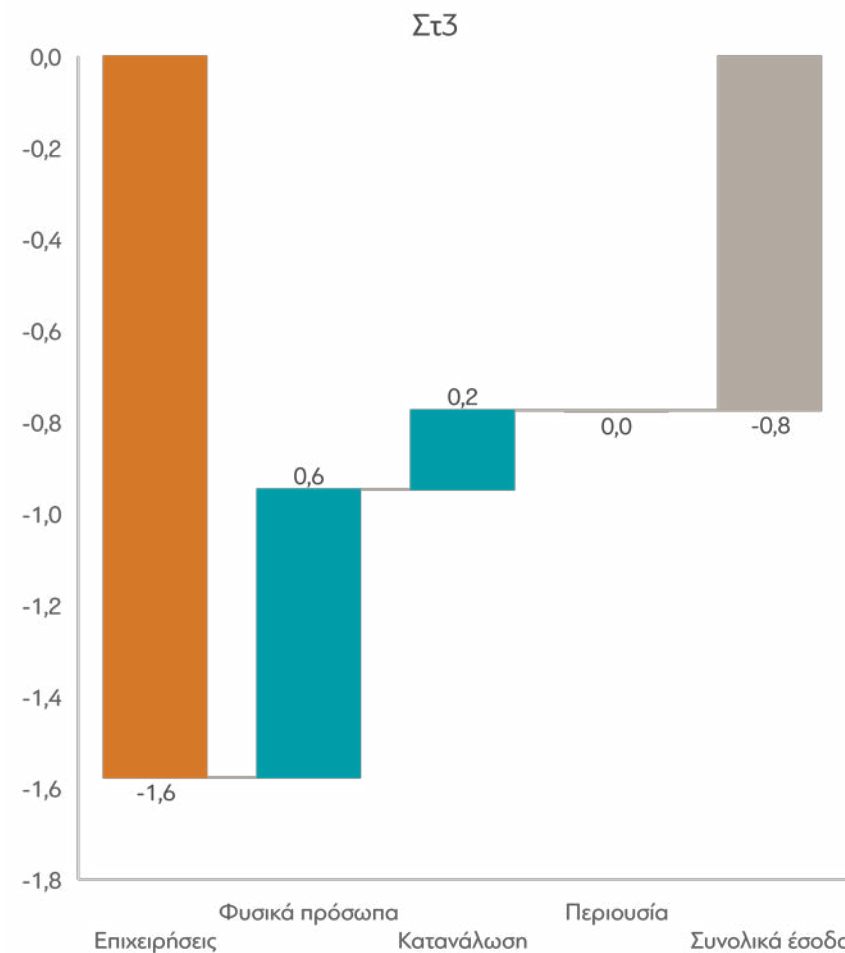
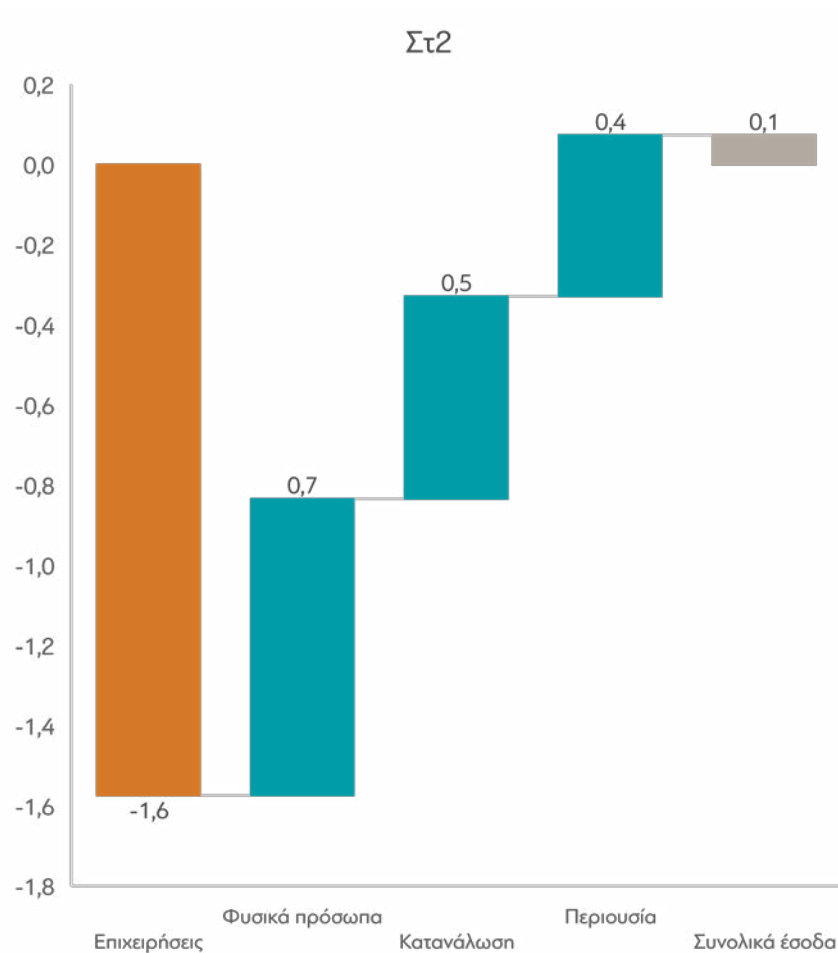
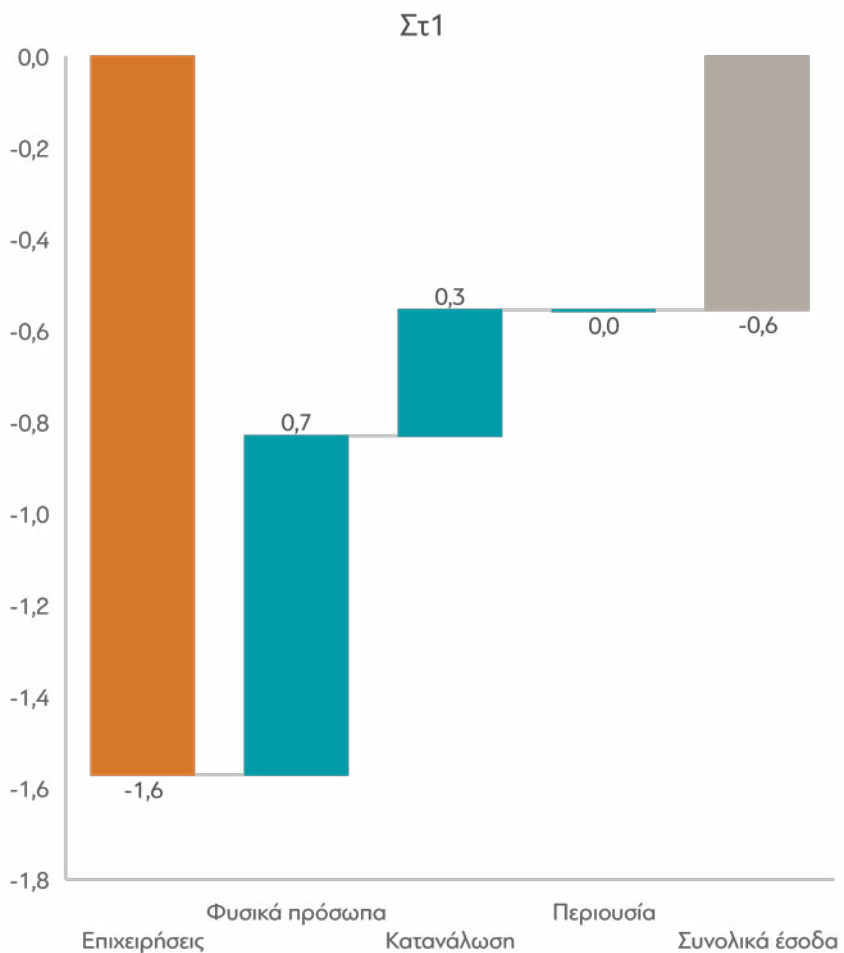
- Μείωση του μέσου φορολογικού συντελεστή για τις επιχειρήσεις από 27,6% σε 17,6%
- Σταθερό δημοσιονομικό πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ (δημοσιονομική ουδετερότητα)
- Σταθερές δημόσιες δαπάνες σε απόλυτους όρους
- Αύξηση του μέσου φορολογικού συντελεστή για το εισόδημα φυσικών προσώπων κατά 0,1 ποσοστιαίες μονάδες
- Αύξηση του μέσου φορολογικού συντελεστή στην κατανάλωση κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες
- Αύξηση φόρων στην περιουσία έτσι ώστε συνολικά το δημοσιονομικό πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ να μένει σταθερό

Στ3: Μείωση φορολογίας επιχειρήσεων και μείωση των δημοσίων δαπανών

- Μείωση του μέσου φορολογικού συντελεστή για τις επιχειρήσεις από 27,6% σε 17,6%
- Σταθερό δημοσιονομικό πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ (δημοσιονομική ουδετερότητα)
- Μείωση δημοσίων δαπανών
 - Μείωση δημόσιας κατανάλωσης κατά 1,1%
 - Μείωση δημοσίων επενδύσεων κατά 1,1%
 - Μείωση μεταβιβαστικών πληρωμών του Δημοσίου, έτσι ώστε το δημοσιονομικό πλεόνασμα ως ποσοστό του ΑΕΠ να μένει σταθερό
- Σταθερό φορολογικό καθεστώς για το εισόδημα φυσικών προσώπων
- Σταθερό φορολογικό καθεστώς για την κατανάλωση
- Σταθερή φορολογία της περιουσίας

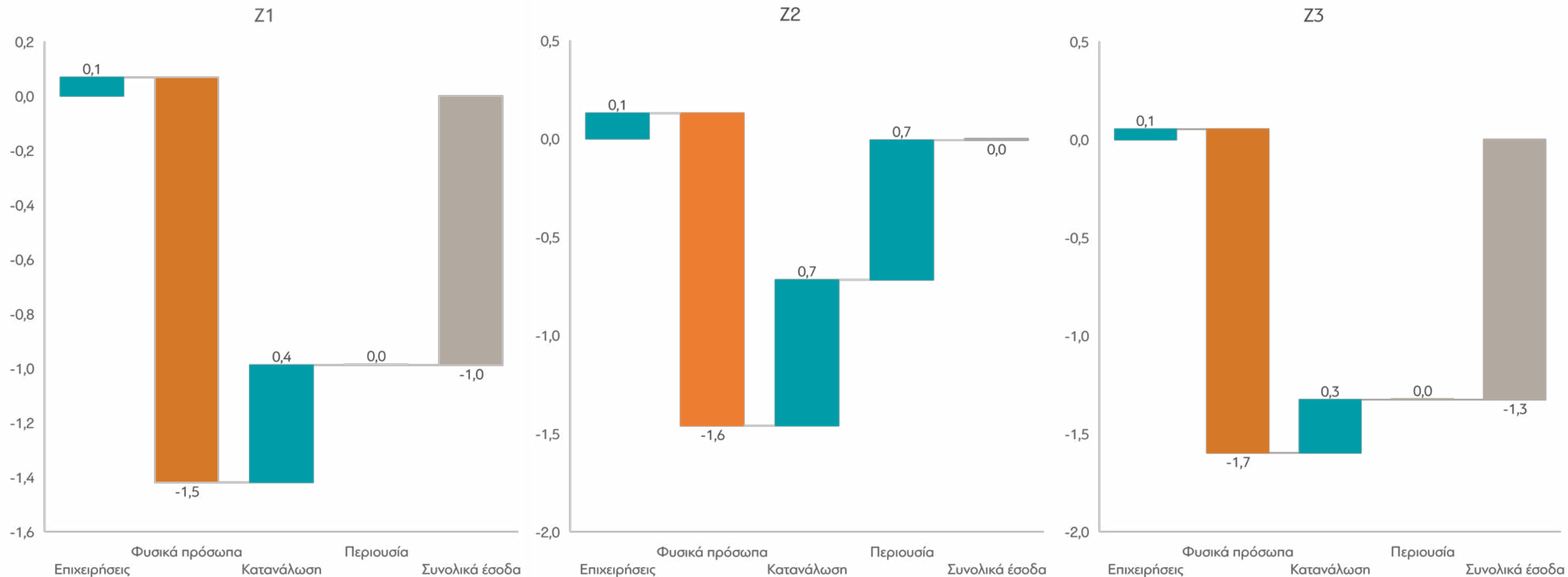
Υψηλότερη πτώση στα φορολογικά έσοδα εκτιμάται στο σενάριο Στ3 (μείωση δαπανών)

Ύψος ετήσιων φορολογικών εσόδων σε βάθος χρόνου
(διαφορά από την αρχική κατάσταση ισορροπίας, € δισ.)

Ομοίως, στη φορολογία επιχειρήσεων η πτώση στα έσοδα είναι υψηλότερη στο σενάριο Z3 (μείωση δαπανών)

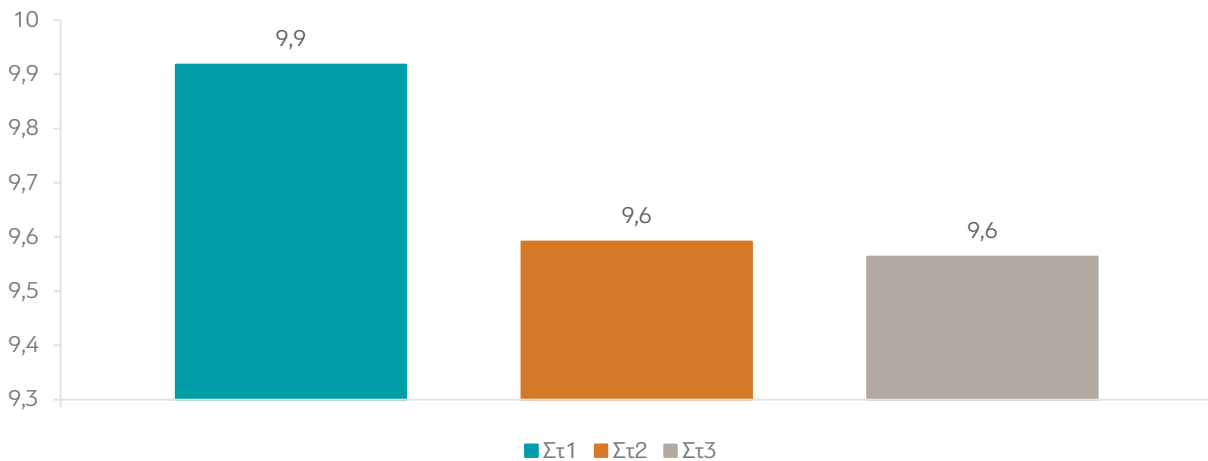
Ύψος ετήσιων φορολογικών εσόδων σε βάθος χρόνου
(διαφορά από την αρχική κατάσταση ισορροπίας, € δισ.)

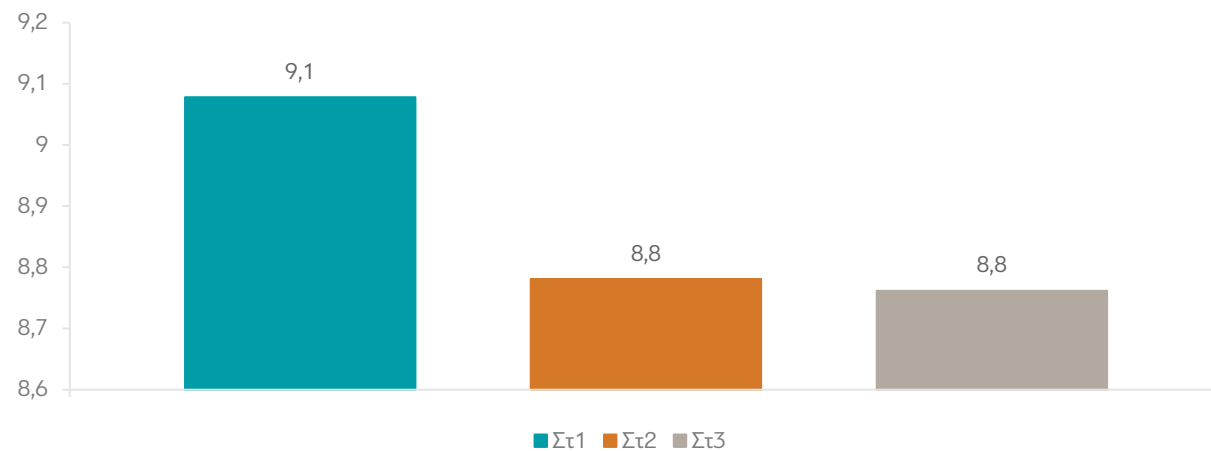
Η μείωση της φορολογίας οδηγεί σε αύξηση των επενδύσεων και του αποθέματος κεφαλαίου

Ύψος ετήσιων πραγματικών ιδιωτικών επενδύσεων και πραγματικού αποθέματος κεφαλαίου σε βάθος χρόνου ανά σενάριο (% διαφορά από την αρχική κατάσταση ισορροπίας)

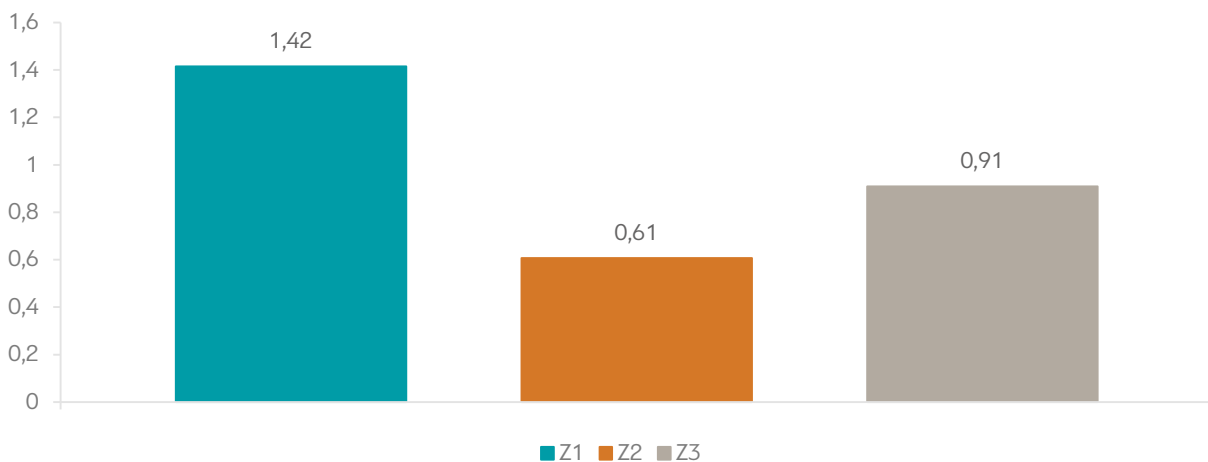
Πραγματικές ιδιωτικές επενδύσεις

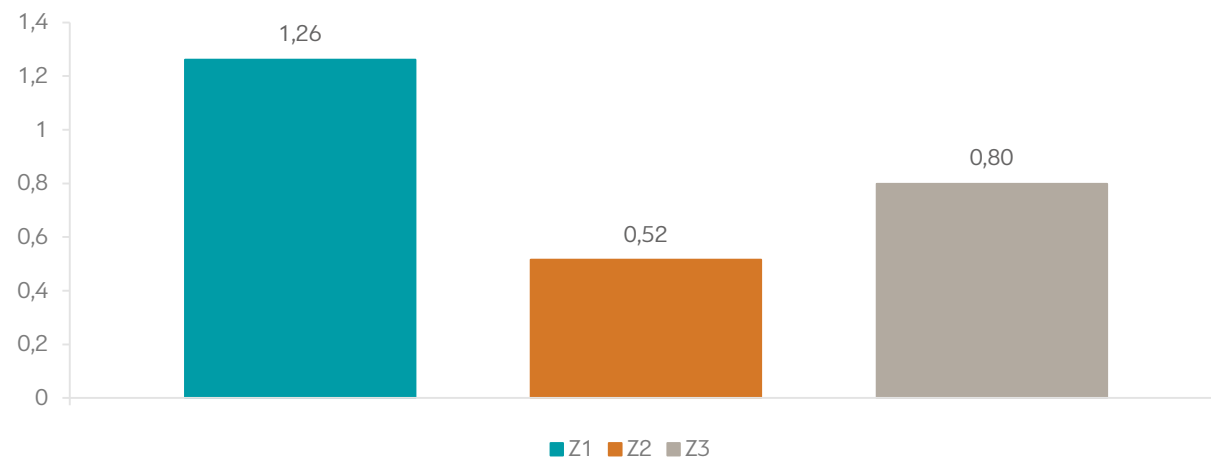
Πραγματικό απόθεμα κεφαλαίου

Πραγματικές ιδιωτικές επενδύσεις

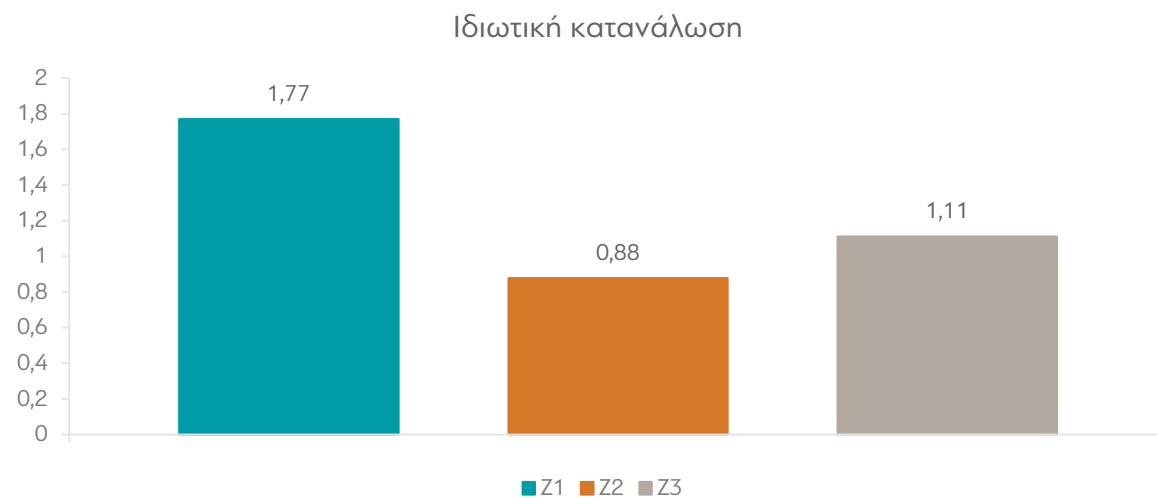
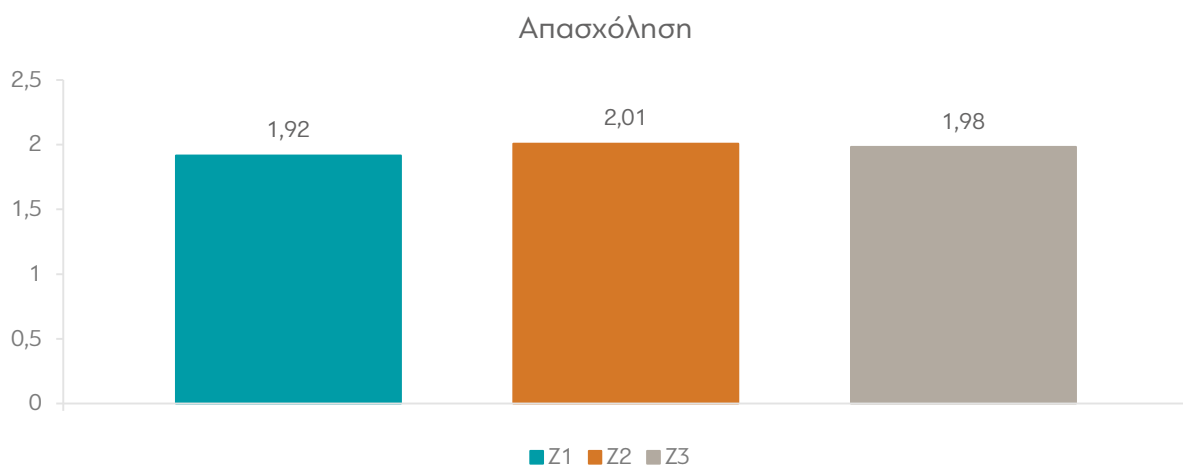
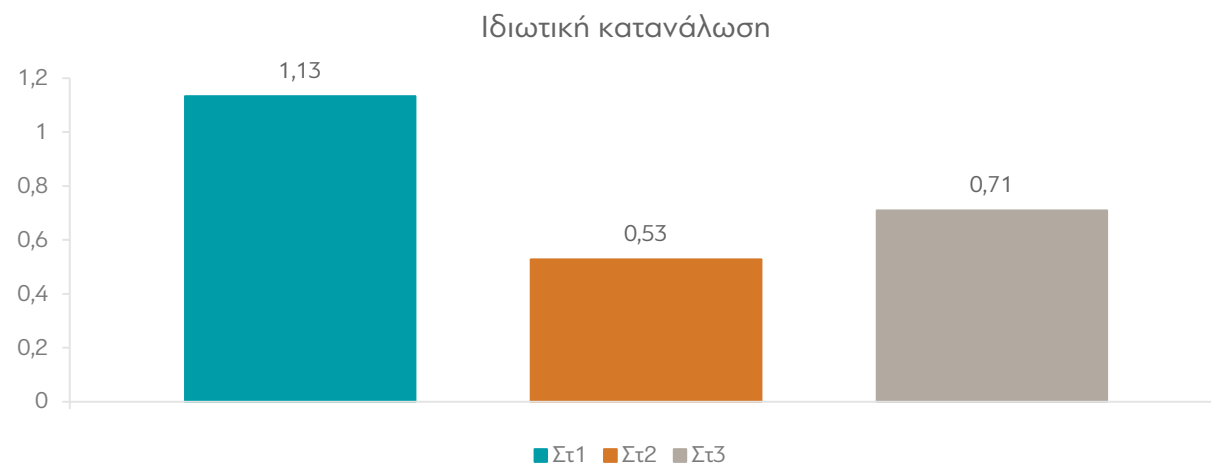
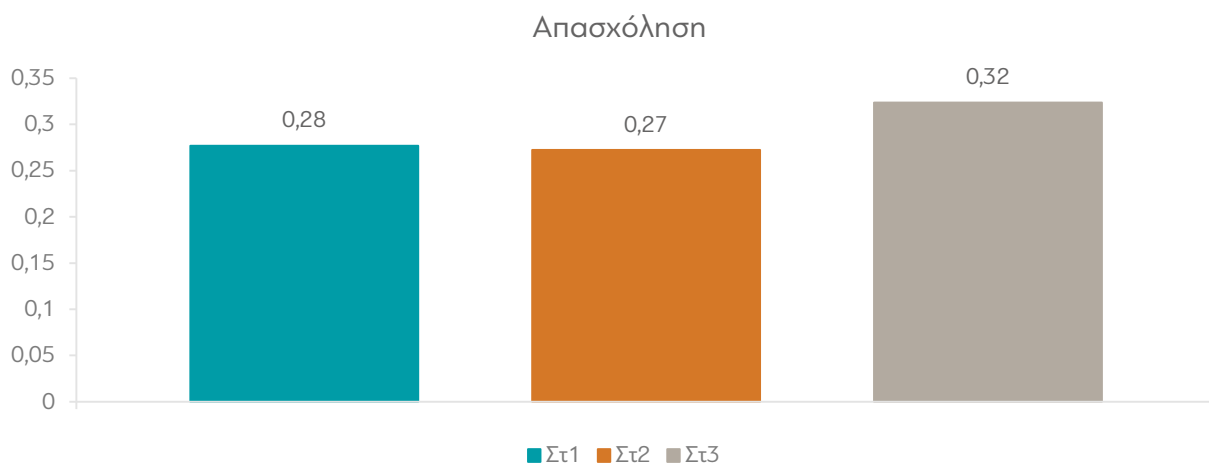

Πραγματικό απόθεμα κεφαλαίου

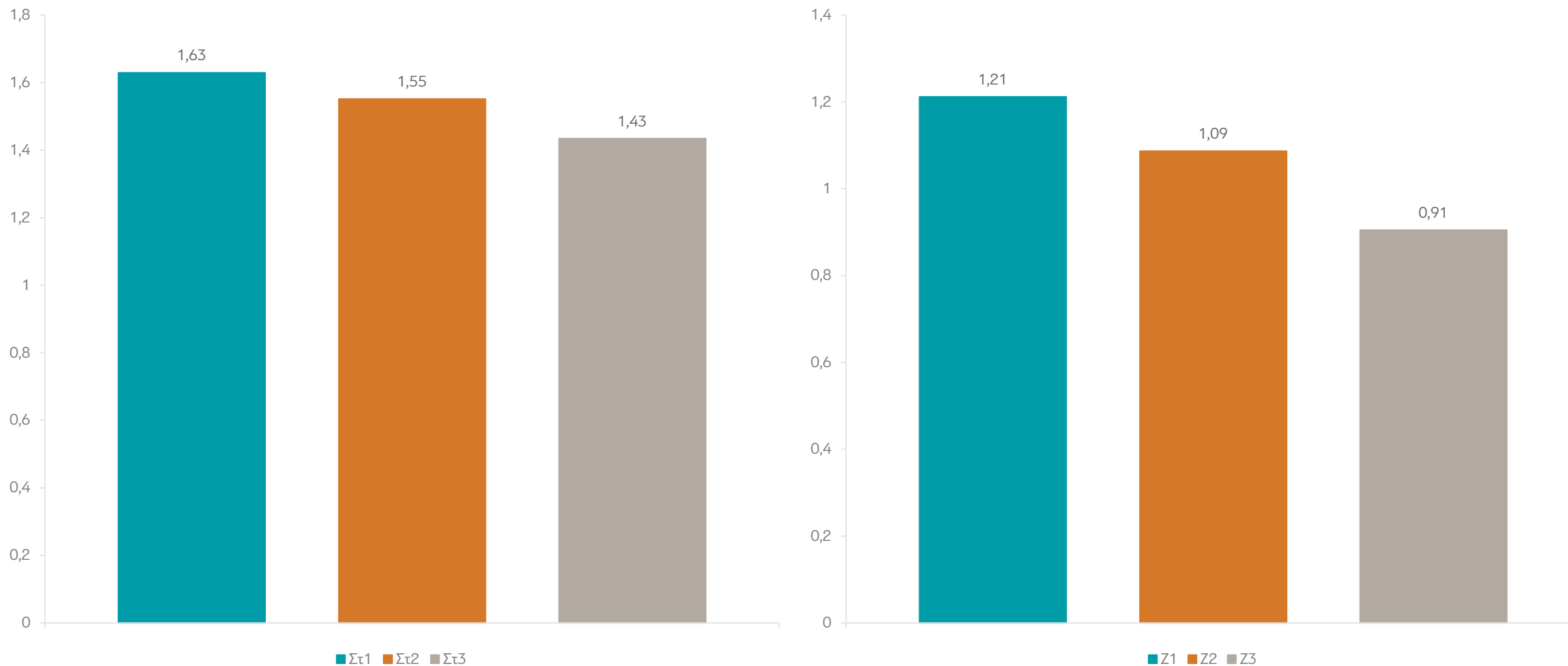
Σημαντική αύξηση της απασχόλησης και της ιδιωτικής κατανάλωσης

Επίπεδο απασχόλησης (εργατοώρες) και ύψος ετήσιας πραγματικής ιδιωτικής κατανάλωσης σε βάθος χρόνου ανά σενάριο (% διαφορά από την αρχική κατάσταση ισορροπίας)

Υψηλότερη αύξηση του ΑΕΠ στα σενάρια μείωσης του δημοσιονομικού πλεονάσματος (Στ1 & Ζ1)

Ύψος πραγματικού ΑΕΠ (% διαφορά από την αρχική κατάσταση ισορροπίας)

8. Προτάσεις Πολιτικής

Ενδεικτικές παρεμβάσεις για ενίσχυση της οικονομικής αποτελεσματικότητας

Περιγραφή παρέμβασης

- Μείωση ύψους οριακών συντελεστών φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων
- Μείωση αριθμού κλιμάκων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων σε δύο το πολύ
- Δραστική μείωση του συντελεστή φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων (το πολύ σε 20%)
- Διεύρυνση φορολογικής βάσης με επανεξέταση επιχειρηματικών δαπανών που εκπίπτουν
- Μείωση ασφαλιστικών εισφορών
- Δυνατότητα συμψηφισμού ζημιών επιχειρήσεων με μελλοντικά κέρδη πέραν των 5 ετών
- Αφαίρεση του κόστους κεφαλαίου από τα έσοδα των επιχειρήσεων

Αναμενόμενο αποτέλεσμα

- Ενίσχυση κινήτρων για εργασία, επιχειρηματική δραστηριότητα και επενδύσεις
- Περιορισμός φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής και συσσώρευσης ληξιπρόθεσμων οφειλών και ενίσχυση εσόδων
- Ενίσχυση απασχόλησης και ρυθμού μεγέθυνσης της οικονομίας
- Λιγότερο δυσμενής θέση της Ελλάδας έναντι του διεθνούς φορολογικού ανταγωνισμού
- Άρση στρεβλώσεων στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων από ίδια ή δανειακά κεφάλαια τα οποία θα έχουν ισότιμη αντιμετώπιση
- Περιορισμένη επίπτωση στο έλλειμμα γενικής κυβέρνησης που ίσως να απαιτεί παρεμβάσεις σε άλλα φορολογικά πεδία ή περικοπή δημοσίων δαπανών

Ενδεικτικές παρεμβάσεις για ενίσχυση της δικαιοσύνης και της ισότητας

Περιγραφή παρέμβασης

- Μείωση φορολογικών συντελεστών και αριθμού κλιμάκων
- Προώθηση μηχανισμών αναδιανομής μέσω δημοσίων δαπανών και όχι μέσω φορολογίας
- Σταδιακή κατάργηση τεκμηρίων διαβίωσης για τον προσδιορισμό της φορολογικής βάσης – Χρήση αυτών των χαρακτηριστικών για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των φορολογικών ελέγχων
- Μη επιβολή έκτακτων ή πρόσθετων φόρων στα δηλωθέντα εισοδήματα
- Περαιτέρω διάδοση χρήσης πλαστικού χρήματος και ηλεκτρονικής τιμολόγησης
- Εντατικοποίηση φορολογικών ελέγχων, επιβολής κυρώσεων και ταχεία επίλυση φορολογικών διαφορών

Αναμενόμενο αποτέλεσμα

- Πιο λογική κατανομή των φορολογικών βαρών
- Ενίσχυση εμπιστοσύνης πολιτών στο φορολογικό σύστημα
- Ενίσχυση συμμόρφωσης φορολογούμενων
- Διαφάνεια και δημοκρατικός έλεγχος

Ενδεικτικές παρεμβάσεις για ενίσχυση της απλότητας, διαφάνειας και σταθερότητας του φορολογικού συστήματος

Περιγραφή παρέμβασης

- Αξιολόγηση φορολογικής νομοθεσίας και στη συνέχεια απλούστευση από ομάδα ειδικών επιστημόνων
- Υποχρεωτική ανάλυση επιπτώσεων σε κάθε φορολογικό νομοσχέδιο ή τροπολογία
- Ετήσιος προγραμματισμός νομοθετικού έργου για τη φορολογία και αναφορές πεπραγμένων σε εξαμηνιαία βάση
- Αξιολόγηση της εφαρμογής της φορολογικής νομοθεσίας μετά τη θέση σε ισχύ
- Προώθηση μηχανισμών αναδιανομής μέσω δαπανών

Αναμενόμενο αποτέλεσμα

- Απλοποίηση φορολογικής νομοθεσίας
- Σταθερότητα φορολογικού πλαισίου
- Διαφάνεια και δημοκρατικός έλεγχος

Ενδεικτικές παρεμβάσεις για μείωση του διοικητικού κόστους και του κόστους συμμόρφωσης

Περιγραφή παρέμβασης

- Διοικητική αναδιοργάνωση των φορολογικών αρχών με ενίσχυση του αριθμού των εργαζόμενων στον φορολογικό έλεγχο
- Περαιτέρω εκσυγχρονισμός της φορολογικής διοίκησης και δημιουργία ηλεκτρονικής φορολογικής διοίκησης

Αναμενόμενο αποτέλεσμα

- Μείωση κόστους συμμόρφωσης και ταχύτερη εξυπηρέτηση φορολογούμενων
- Βελτίωση αποτελεσματικότητας φορολογικών αρχών
- Ενίσχυση εμπιστοσύνης πολιτών στο φορολογικό σύστημα